

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 27.

Cena: Kč 5.—.

Vydána dne 5. června 1937.

Obsah: 86. Zákon o drahách (železniční zákon).

86.

Zákon ze dne 20. května 1937 o drahách (železniční zákon).

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Úvodní ustanovení.

§ 1.

Předmět zákona.

Tento zákon se vztahuje na dráhy (železnice), k nimž patří také lanové dráhy, visuté dráhy, jakož i trolejbusy a jiná dopravní zařízení drahám podobná (§ 190).

§ 2.

Rozdělení drah.

(1) Zákon rozlišuje dráhy pro přepravu veřejnou, dráhy pro omezenou přepravu veřejnou a dráhy pro přepravu neveřejnou.

(2) Dráhy pro přepravu veřejnou jsou dráhy, které přepravují obecně osoby nebo věci podle vyhlášených přepravních podmínek.

(3) Dráhy pro omezenou přepravu veřejnou jsou dráhy, které přepravují obecně určité skupiny osob neb určité druhy věcí podle vyhlášených přepravních podmínek.

(4) Dráhy pro přepravu neveřejnou jsou dráhy, které obstarávají přepravní potřeby podnikatele dráhy nebo jiných osob podle ustanovení § 178.

(5) Zákon rozlišuje vedle toho dráhy státní a dráhy nestátní (soukromé). Dráhy státní jsou dráhy, jejichž vlastníkem je československý stát.

§ 3.

Zásadní ustanovení o aplikaci.

(1) Nestanoví-li se nic jiného, platí předpisy zákona jak pro dráhy státní, tak pro dráhy nestátní.

(2) Vede-li stát provoz na dráze nestátní, platí odchylky, stanovené platnými předpisy pro dráhy státní, i pro provoz na dráze nestátní. Vede-li však někdo jiný provoz na dráze státní, neplatí řečené odchylky pro provoz na dráze státní.

§ 4.

Některé pojmy.

(1) Železniční obvod ve smyslu zákona je území určené k provozu dráhy.

(2) Užívaje slova jednání, rozumí zákon jak čin, tak opominutí; užívaje slov zákonná ustanovení, rozumí zákon, nevyplyvá-li ze souvislosti něco jiného, zákony a vládní nařízení ve smyslu ústavní listiny, po případě starší normy jim odpovídající.

ČÁST PRVNÍ.

Dráhy pro přepravu veřejnou.

§ 5.

Členění.

(1) U drah pro přepravu veřejnou se rozlišují tyto skupiny drah: dráhy hlavní, dráhy vedlejší (místní) a dráhy drobné.

(2) Dráhy vedlejší a drobné mají povšechně menší dopravní význam a výkonnost než dráhy hlavní. Dráhy vedlejší jsou v zásadě dráhy, které obstarávají dopravní potřeby

širšího obvodu a tvoří proň připojení k drahám hlavním. Dráhy drobné jsou v zásadě dráhy, které mají malý význam pro celostátní a mezinárodní dopravu, zejména ty, které obstarávají místní dopravní potřeby (v obci, mezi blízkými obcemi a pod.).

(3) Zda dráha má být vybudována, udržována a provozována jako dráha hlavní, vedlejší nebo drobná, stanoví koncesní listina, hledíc ke všem okolnostem, zejména k významu a výkonnosti dráhy. U dráhy, kterou zřizuje stát, určí příslušnost ke skupině drah, jestliže to neučinil zákon (§ 25, odst. 1), železniční správní úřad (§ 124) v dohodě s ministerstvem financí a ministerstvem národní obrany.

(4) Změní-li se poměry rozhodné pro určení příslušnosti ke skupině drah, může železniční správní úřad, vyžádaje si předtím usnesení vlády, prohlásiti, že dráha (její část) náležející do vyšší skupiny bude napříště náležeti do skupiny nižší a naopak, stanově zároveň podmínky, za nichž má být změna uskutečněna. Jestliže příslušnost k některé skupině drah byla vyslovena zákonem, může taková změna být uskutečněna vládním nařízením.

(5) Opatření železničního správního úřadu podle odstavce 3, druhé věty a podle odstavce 4 bude uveřejněno ve Sbírce zákonů a nařízení jako vyhláška ministra, jemuž přísluší dozor na dráhy (§ 124, odst. 4).

Hlava první.

Dráhy hlavní.

Díl první.

Povolení k přípravným pracím.

§ 6.

Potřeba tohoto povolení.

(1) K přípravným pracím pro zřízení dráhy (její části) je potřebí povolení, které uděluje železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany.

(2) V žádosti je třeba uvést, jakým směrem má být dráha vystavěna, ke které skupině drah má náležeti, odůvodniti její potřebu a označiti dobu, v níž budou přípravné práce započaty a dokončeny.

(3) Povolení nesmí být uděleno, brání-li tomu zájem veřejný, nebo je-li závada v osobě žadatele.

(4) Povolení může být uděleno pro touž dráhu i několika žadatelům.

(5) Povolení se uděluje zpravidla na 1 rok; tuto lhůtu může železniční správní úřad na důvodnou žádost přiměřeně prodloužiti.

§ 7.

K čemu opravňuje.

(1) Povolení k přípravným pracím opravňuje konati na cizích nemovitostech technické a měřické práce potřebné k přípravě stavebního projektu, všecko s největším šetřením cizího majetku. Podmínky, jimiž je vázán vstup na nemovitosti, stanoví vládní nařízení; zejména musí být přiměřeným způsobem postaráno o to, aby vlastníci nebo jiní uživatelé nemovitostí byli včas zpraveni o tom, kdy budou prováděny přípravné práce.

(2) Činí-li někdo ze zúčastněných osobám, jimž bylo svěřeno provádění přípravných prací, stran výkonu oprávnění podle odstavce 1 překážky, rozhodne do 8 dnů okresní úřad s konečnou platností, a to, jde-li o nemovitosti vojenské správě náležející nebo vojenskem užívané, v dohodě s vojenskou správou, jde-li o zřizování sond a zákopů, které se dotýkají báňských oprávnění, v dohodě s revírním báňským úřadem.

(3) Povolení k přípravným pracím nezahrnuje nárok ani na udělení koncese, ani na jiné výhradní oprávnění.

§ 8.

Odpovědnost za škody.

(1) Ten, komu bylo uděleno povolení k přípravným pracím, odpovídá za škodu způsobenou těmito pracemi.

(2) K zajištění náhrady škody podle předcházejícího odstavce uloží okresní úřad na důvodnou žádost někoho zúčastněného, aby byla složena jistota v penězích nebo bylo poskytnuto přiměřené zajištění jiného způsobu. Svazky územní samosprávy neskládají jistoty.

(3) O náhradě škody rozhodne okresní úřad na žádost, kterou musí ten, jenž nárok uplatňuje, podat do 30 dnů ode dne, kdy zví, jaká je škoda, nejpozději však do 6 měsíců od vzniku škody.

§ 9.

Ustanovení pro dráhy státní.

Jde-li o přípravné práce pro zřízení dráhy státní, platí předpisy tohoto dílu obdobně, avšak s odchylkou záležející jednak v tom, že se povolení k přípravným pracím nahrazuje rozhodnutím železničního správního úřadu, že

takové práce mají býti uskutečněny, jednak v tom, že stát neskládá jistoty.

Díl druhý.

Koncese.

I. Udělení koncese.

Všeobecně.

§ 10.

(1) K vybudování a provozu dráhy je potřebí koncese, kterou uděluje vláda koncesní listinou, a to k návrhu železničního správního úřadu.

(2) Znění koncesní listiny bude uveřejněno ve Sbírce zákonů a nařízení jako vyhláška ministra, jemuž přísluší dozor na dráhy.

§ 11.

(1) Fysické osobě nesmí býti koncese udělena, není-li státním občanem československým a nemá-li bydliště v republice československé; při vzájemnosti je přípustná výjimka.

(2) Právníké osobě nesmí býti koncese udělena,

a) nemá-li sídlo v republice československé,

b) nejsou-li členové jejích správních a dozorčích orgánů aspoň z většiny československými státními občany s bydlištěm v republice československé.

(3) Koncese nesmí býti udělena, brání-li tomu zájem veřejný, nebo je-li závada v osobě žadatele.

§ 12.

R í z e n í.

(1) Žádost o udělení koncese třeba podati u železničního správního úřadu a s ní předložit celkový program podniku, projekt dráhy i rozpočet celkových nákladů vybudování, jakož i odůvodněný výpočet očekávané výnosnosti zamýšlené dráhy.

(2) V žádosti sluší prokázat, že pro zamýšlenou dráhu bylo uděleno povolení k přípravným pracím a jak budou opatřeny peníze potřebné k jejímu vybudování, udržování a provozu.

(3) Než učiní návrh vládě, zavede železniční správní úřad šetření, zda projekt dráhy vyhovuje veřejnému zájmu a je ve shodě s platnými předpisy, v jakém směru by bylo účelné projekt změnit (po případě pro kterou z variant se rozhodnouti), zda by se vybudování dráhy nedotklo soukromých práv z dřívější

koncese, v jaké míře budou dotčeny jiné důležitější zájmy soukromé a zda není závady v osobě žadatele.

II. Koncesní doba. Právo nápadu a výkupu státu.

§ 13.

Trvání koncese.

(1) Koncese se uděluje na dobu nejvíce 90 let (koncesní doba); může však zaniknouti (§ 23) i před uplynutím této doby.

(2) Koncesní doba se počíná dnem, kdy byl zahájen na dráze, třebas jen na její části, provoz (§ 42).

Kdy a jak dráha napadne státu.

§ 14.

(1) Po uplynutí koncesní doby přechází vlastnictví dráhy, vlastnictví nemovitostí a zařízení, které dráhu doplňují, třebas by sloužily provozu jen nepřímým (správní budovy, obytné budovy pro zaměstnance, pomocné i vedlejší závody, pokud byly pořízeny ze základního kapitálu dráhy, vlečky a pod.), jakož i vlastnictví pokladničních hotovostí bezplatně a bez dluhů na stát. Co se týká zařízení, která budou uskutečněna po prvním vybudování dráhy a která by byla podle ustanovení předcházející věty předmětem práva nápadu, může odchylky stran předmětu práva nápadu povolit železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem financí.

(2) Koncesionář odevzdá všecko v dobrém stavu, způsobilém k řádnému užívání.

§ 15.

(1) Právo nápadu není dotčeno tím, když koncese zanikne před uplynutím koncesní doby. Nová koncese může tu býti udělena, ač nedostalo-li se státu majetkové výhody odpovídající jeho zájmu na zachování práva nápadu z dosavadní koncese, jenom na dobu, která nepřesahuje časovou mez určenou dnem, kdy měla uplynouti původní koncesní doba.

(2) Jestliže po zániku koncese bude na dráze trvale zastaven provoz, přejde na stát vlastnictví podle § 14, odst. 1 dílem poměrným době, která ve skutečnosti uplynula před uvedenou časovou mezí.

§ 16.

V ý k u p d r á h y.

Stát je oprávněn kdykoli před uplynutím

koncesní doby vykoupiti dráhu. Podmínky výkupu stanoví koncesní listina.

III. Základní práva a některé povinnosti koncesionáře.

§ 17.

K čemu opravňuje koncese.

(1) Koncesionáři přísluší:

1. Právo vystavěti dráhu podle udělené koncese, zahrnující v to právo zřídit pomocné dráhy k opatřování stavebních hmot, rozvážení zemin a pod. Toto právo je výhradní potud, že v době trvání koncese (§ 13) není nikomu jinému dovoleno vybudovati dráhu jakéhokoli druhu, anebo zřídit jiné pozemní spojení dopravním prostředkem pro veřejnou přepravu, jestliže by dráha nebo spojení soutěžila koncesované dráze, aniž by se dotýkala jiných politicky, hospodářsky nebo strategicky důležitých míst.

2. Právo vyvlastňovati v rozsahu nutném k účelům dráhy podle zákonů o tom vydaných, aniž se vyžaduje uznání obecné prospěšnosti neb udělení práva vyvlastňovacího ve smyslu těchto zákonů.

3. Právo přepravovati na vybudované dráze osoby a věci v mezích zákonných ustanovení. V tom je též zahrnuto právo obstarávati, dá-li k tomu železniční správní úřad předběžně povolení, vhodnými prostředky přepravu osob a věcí do stanice a ze stanice, jde-li o přepravu týkající se míst, pro něž stanice je určena.

4. Právo vykonávati neb obstarávati (třebas v zvláštních pomocných i vedlejších závodech zřízených k tomu cíli) samostatně všechny práce, které slouží k účelům železničním.

(2) Předpisem odstavce 1; č. 1, druhé věty nejsou dotčena ustanovení zákona ze dne 12. dubna 1935, č. 77 Sb. z. a n., o dopravě motorovými vozidly a jich zdanění.

§ 18.

Poskytnutí úlev a uložení některých povinností v koncesní listině.

(1) Dopouští-li to veřejný zájem, nevznikají-li z toho břemena pro stát a nejsou-li tím dotčena práva jiných osob, mohou býti v koncesní listině poskytnuty úlevy z ustanovení tohoto zákona.

(2) V koncesní listině bude stanovena lhůta, v níž má býti dráha, po případě její části, vybudována. Lhůta může býti ze závažných důvodů prodloužena.

(3) Žádá-li toho veřejný zájem, mohou býti v koncesní listině uloženy zvláštní povinnosti, zejména stran vybudování, udržování a provozu dráhy.

§ 19.

Zahájení a udržování provozu.

(1) Koncesionář je povinen, jakmile ukončí vybudování dráhy, ihned zahájit provoz koncesované dráhy a udržovati jej po dobu trvání koncese podle zákonných ustanovení o drahách, předpisů podle nich vydaných a podle ustanovení koncesní listiny.

(2) Dočasné omezení pravidelného provozu je přípustné toliko tehdy, dá-li k němu železniční správní úřad předem svolení.

(3) Výjimky a úlevy z povinnosti podle odstavce 1, které by byly odůvodněny změnou poměrů, nastalou po udělení koncese, povoluje železniční správní úřad; povolení výjimek a úlev trvalé povahy stane se v dohodě s ministerstvem národní obrany a bude uveřejněno ve Sbírce zákonů a nařízení jako vyhláška ministra, jemuž přísluší dozor na dráhy.

§ 20.

Schvalování základací hodnoty a základacího kapitálu dráhy.

Výši základací hodnoty a základacího kapitálu dráhy schvaluje železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem financí.

§ 21.

Potřeba svolení železničního správního úřadu pro některá opatření.

K opatření, které by mělo v zápětí změnu v základací hodnotě nebo v základacím kapitálu dráhy (§ 20) po prvním vybudování dráhy, nebo k ujednání jakýchkoli zápůjček zajištěných zástavním právem, ať se vydávají dlužní úpisy či nikoli, je potřebí, bez újmy jiných předpisů, svolení železničního správního úřadu.

IV. Přenesení koncese.

§ 22.

Na žádost koncesionáře, jeho dědiců nebo nabyvatele dráhy (§ 26, odst. 1) může železniční správní úřad na zbytek koncesní doby koncesi přenést. Ustanovení § 10, odst. 2 a § 11 platí obdobně.

V. Zánik koncese.

§ 23.

- (1) Koncese zaniká tím,
- a) že uplyne koncesní doba;
 - b) že stát nabude vlastnictví dráhy před uplynutím koncesní doby;
 - c) že vláda k návrhu železničního správního úřadu zruší koncesi, nastane-li trvale stav, že práva a povinnosti vyplývající z koncesní listiny nemohou býti vykonávány;

d) že železniční správní úřad prohlásí koncesi za zaniklou, nebyla-li dodržena lhůta stanovená k vybudování dráhy, po případě jejích částí (§ 18, odst. 2), anebo nastane-li u koncesionáře některá ze skutečností, která podle § 11, odst. 1 a 2 vylučuje udělení koncese.

(2) Byla-li koncese prohlášena za zaniklou vzhledem k ustanovení odstavce 1, písm. c) a d), může stát, po případě nový koncesionář dokončiti vybudování dráhy na svůj účet.

VI. Výjimečná opatření týkající se provozu.

§ 24.

(1) Vyskytnou-li se okolnosti, pro které nemohou býti vykonávány práva a povinnosti vyplývající z koncesní listiny, a nestalo-li se závčas a v mezích zákonných ustanovení jiné dostatečné opatření k zajištění uvedeného výkonu práv a povinností, může železniční správní úřad učiniti opatření, aby byl udržěn provoz dráhy podle zákonných ustanovení o drahách, předpisů podle nich vydaných a ustanovení koncesní listiny, po případě k tomu účelu zaříditi, aby státní správa železniční nebo správa jiné dráhy pro přepravu veřejnou vedla provoz dráhy na účet koncesionáře nebo pozůstalosti až do doby, kdy pominou řečené okolnosti, nebo kdy nastane změna v osobě koncesionáře; uzná-li železniční správní úřad další provoz dráhy za neúčelný, může také v dohodě s ministerstvem národní obrany učiniti opatření stran zastavení provozu.

(2) Kdo vede provoz na základě ustanovení odstavce 1, veď jej podle zásad dobrého hospodáře.

VII. Ustanovení pro dráhy státní.

§ 25.

(1) O zřízení dráhy státní se rozhodne zákonem. Tomuto ustanovení je vyhověno, je-li vybudování dráhy zajištěno finančním zákonem.

(2) Na dráhy státní se nevztahují předpisy tohoto dílu s výjimkou §§ 17 a 19, jichž sluší užití přiměřeně.

Díl třetí.

Zcizení dráhy. Opatření o vedení provozu, když koncese zanikne. Pronájem a přenechání provozu.

§ 26.

Zcizení dráhy.

(1) Dráhu, pokud je knihovní jednotkou (§ 5 zákona ze dne 22. srpna 1930, č. 132 Sb. z. a n., o železničních knihách a zástavních právech nabytých na drahách), lze zciziti toliko se svolením železničního správního úřadu; toto svolení se udělí s podmínkou, že nabyvatel dráhy získá koncesi.

(2) Jednotlivou část dráhy (odstavec 1), lze zciziti rovněž toliko se svolením železničního správního úřadu, a to je-li dotčeno právo nápadu státu, v dohodě s ministerstvem financí, ač neběží-li jenom o práva, jež nejsou předmětem zápisu v železniční knize, nebo o pohledávky. Toto svolení se neudělí, když onu část nelze oddělit bez újmy pro provoz dráhy.

§ 27.

Opatření o vedení provozu, když koncese zanikne.

(1) Jestliže koncese zanikne pro skutečnosti uvedené v § 23, odst. 1, písm. a), c) a d) a poměry se vyvinou tak, že provoz dráhy není zajištěn, může železniční správní úřad, je-li provoz dráhy v naléhavém zájmu veřejném, učiniti na dobu, než bude udělena koncese, opatření, aby byl udržěn provoz dráhy, po případě aby státní správa železniční nebo správa jiné dráhy pro přepravu veřejnou vedla provoz dráhy, všechno na účet vlastníka dráhy.

(2) Kdo vede provoz na základě ustanovení odstavce 1, veď jej podle zásad dobrého hospodáře.

§ 28.

Pronájem dráhy a přenechání provozu.

(1) Koncesionář může pronajmouti dráhu nebo přenechati její provoz jiné osobě jen se svolením železničního správního úřadu. Pro osobu, které se pronajímá dráha nebo které se přenechává provoz, platí ustanovení § 11 obdobně.

(2) Na nájemce nebo na jiného provozovatele dráhy přecházejí příslušné povinnosti a práva koncesionáře.

§ 29.

Ustanovení pro dráhy státní.

Předpisy tohoto dílu se nevztahují na dráhy státní.

Díl čtvrtý.

Vybudování a udržování dráhy.

I. Stavební povolení.

§ 30.

Potřeba stavebního povolení.

(1) Chce-li kdo začít stavbu dráhy (její části), potřebuje k tomu stavebního povolení, které vydává železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany.

(2) Pro jednotlivé složky prací nebo pro pomocné dráhy (§ 17, odst. 1, č. 1) může být vydáno dílčí stavební povolení; u pomocných drah nevyžaduje se tu dohoda s ministerstvem národní obrany.

§ 31.

Řízení. Dílčí rozhodnutí.

(1) Železniční podnik předloží železničnímu správnímu úřadu projekt dráhy (plány dráhy, plány staveb a zařízení podmíněných stavbou dráhy).

(2) Podrobným šetřením se zjistí, zda projekt (trasa dráhy, poloha a pojmenování stanic, zastávek a nákladišť, příjezdy a příchody k nim, stavby, zařízení a pod.) vyhovuje veřejnému zájmu, jak budou dotčena trvajících práva a jakých opatření bude potřeba na dráze a v jejím okolí zvláště k ochraně těchto práv a k ochraně proti ohni. Projekt dráhy buď veřejně vyložen. Místo a doba vyložení projektu, jakož i místo a doba místního šetření buďte vyhlášeny v obcích, jichž se dráha má dotknouti, s upozorněním, že zájemníci mohou uplatnit námitky nejpozději při tomto šetření a že se k pozdějším námitkám nebude hledět. Šetření sluší uspořádati tak, aby jeho výsledky byly základem i k vyvlastnění.

(3) Železniční správní úřad může o některých věcech, na které se vztahuje řízení podle předcházejícího odstavce, rozhodnouti odděleně i před vydáním stavebního povolení.

§ 32.

O součinnosti s jinými úřady.

(1) Místní šetření (§ 31, odst. 2) se děje komisionálně. Členem komise je též zástupce vojenské správy. Jestliže se stavba dráhy dotýká vod nebo vodních děl, které podléhají pravomoci úřadu, báňských propůjček nebo báňských koncesí, veřejných silnic nebo veřejných prostranství, plánů polohy (upravnovacích) významnějších obcí, je členem komise také orgán, jemuž bude vládním nařízením svěřeno hájení odpovídajícího veřejného zájmu jménem příslušného úřadu.

(2) Přednese-li tento orgán v souvislosti s dotčením podle odstavce 1 a v mezích hájení veřejného zájmu, o který jde, připomínky, kterým železniční správní úřad nemíní vyhověti, musí být stavební povolení, po případě dílčí rozhodnutí podle § 31, odst. 3 vydáno v dohodě s příslušným ministerstvem.

(3) Před jednáním o dohodu s ministerstvem podle předpisu odstavce 2 má železniční správní úřad na vůli, pokusiti se o urovnání rozporu na ten způsob, že vejde ve styk s úřadem, jehož jménem byly učiněny připomínky.

§ 33.

C o z ů s t á v á v y h r a z e n o ú ř a d ů m v o d o p r á v n í m.

(1) Úřadům vodoprávním však zůstává, i když jde o stavbu dráhy, vyhrazeno:

a) rozhodovati o jsoucnosti a rozsahu sporného vodního práva;

b) povolovati odběr vody, svádění odpadních vod, jakož i využití vodní síly, pokud je k tomu potřeba podle vodních zákonů povolení vodoprávního úřadu.

(2) Dovoluje-li to povaha věci, buď řízení vodoprávní spojeno s řízením podle § 31 a rozhodnutí vodoprávního úřadu pojato do stavebního povolení (§ 30).

§ 34.

L h ů t a.

(1) Stavební povolení stanoví lhůtu, v níž stavba má být dokončena. Lhůta může být ze závažných důvodů prodloužena.

(2) Při tom je třeba přihlížeti ke lhůtě stanovené podle § 18, odst. 2.

§ 35.

K č e m u o p r a v ň u j e.

Stavební povolení opravňuje uskutečnit stavební práce v mezích tohoto povolení.

§ 36.

Zánik.

(1) Stavební povolení zaniká, jestliže stavba nebyla dokončena ve lhůtě podle § 34, odst. 1. Zanikne-li koncese dříve, než uplyne tato lhůta, zaniká stavební povolení zároveň s koncesí.

(2) Zánik stavebního povolení není však, když jde o práce již uskutečněné, na újmu práv jiných osob, která vzešla ze stavebního povolení.

II. Vybudování (výstavba, zařízení, výstroj) a udržování.

§ 37.

Všeobecně.

(1) Dráha (s příslušenstvím, pomocnými i vedlejšími závody) buď vybudována a udržována tak, aby bylo vyhověno platným předpisům a ustanovením koncesní listiny, jakož i aby podle svého účelu a určení uspokojovala dopravní potřeby.

(2) Dráhu třeba v mezích technické a hospodářské účelnosti vybudovati a udržovati tak, aby provoz byl bezpečný, pravidelný a nerušený, aby co možná nejrychleji mohly býti odklizeny poruchy a překážky provozu a aby mohla býti poskytnuta první pomoc osobám postiženým nehodou (§§ 79 a 80). Vládní nařízení může v souvislosti s tím ustanovit, že některá zařízení dráhy podléhají schválení železničního správního úřadu.

(3) Jestliže zákonná ustanovení o drahách nestanoví nic jiného nebo z nich nic jiného nevyplývá, buď při rozhodování, které se týká vybudování a udržování dráhy, užito hmotných ustanovení zákonů stavebních, vodních a silničních.

(4) Železniční správní úřad může stanovit v oboru vybudování a udržování dráhy jednotnost, které se musí železniční podnik podrobiti. Má-li býti podle toho po prvním vybudování dráhy uložena některá povinnost, bude železniční správní úřad, než uloží tuto povinnost, slyšeti dotčený železniční podnik.

(5) Při vybudování a udržování dráhy je třeba přihlížeti k zájmu obrany státu.

(6) Při vybudování a udržování dráhy buď v mezích technické a hospodářské možnosti dbáno ochrany památek historických, uměleckých i přírodních, jakož i ochrany léčivých zdrojů (pramenů nebo minerálních zřídél, emanací, plynů, ložisek rašeliny a slatiny, vulkanického bahna a pod.).

(7) Železniční projekty třeba řešiti též se zřetelem na jiné zájmy komunikační, na zájmy úpravy významnějších obcí, na zájmy zemědělské, na zájmy hornictví a na jiné zájmy národohospodářské, pokud vyjmenované zájmy jsou význačné povahy. Jde-li o stavbu nové dráhy, je železniční správní úřad povinen stran těchto projektů vejíti ve styk s příslušným ministerstvem nejpozději před stanovením doby místního šetření (§ 31, odst. 2). Při ukládání povinností podle ustanovení první věty nutno míti slušný zřetel k technické a hospodářské účelnosti, jakož i k hospodářské únosnosti železničního podniku.

§ 38.

Požární prostor.

(1) Má-li býti na dráze zahájen na trvalo nebo na delší dobu takový způsob provozu, který způsobuje nebezpečí ohně pro předměty v okolí dráhy, musí býti předměty v požárním prostoru dráhy (odstavec 2) v mezích technické a hospodářské účelnosti buď zajištěny proti ohni neb odstraněny, leč že by pro ně vůbec nevznikalo nebezpečí ohně. Zajištěny budou zpravidla všechny stavby a jiná důležitá trvalá zařízení; odstraněny budou zpravidla stohy a otevřené mlaty.

(2) Tento požární prostor je určen po obou stranách dráhy svislými plochami ve vzdálenosti 30 m od osy koleje a nad drahou střechou se sklony 1:3, jejíž hřeben probíhá rovnoběžně s osou koleje ve výšce 10 m svisle nad ní, při čemž je osa koleje myšlena v úrovni temen kolejnic. Dovolují-li to místní poměry nebo žádají-li toho zřetele účelnosti, mohou býti stanoveny odchylky od požárního prostoru (jak co do zmenšení, tak co do zvětšení).

(3) Náklady zajištění proti ohni postihují železniční podnik; tento podnik také nahradí (pravidelně paušálem), oč vzrostou náklady udržování. Nesjedná-li se o tom dohoda, rozhodne okresní úřad.

§ 39.

Styk s jinými drahami.

(1) Železniční podnik je povinen dovoliti, aby trati jiného železničního podniku přetály mimo úroveň jeho trati, aneb aby se k nim připojily, a to způsobem přiměřeným dopravním poměrům a potřebám obou podniků. Připojení dráhy pro přepravu neveřejnou (§§ 176 a 177) však nesmí býti pro podnik, jenž je povinen připojení dovoliti, na újmu provozu.

(2) Náklady, které z toho (z pozdějších nutných změn příslušných staveb a zařízení)

vzejdou, postihují, zahrnujíc v to i udržování, podnik, jehož trati přeřaly trvajících trati, po případě podnik, jenž o připojení požádal, a při tom přispěje druhá strana, jestliže jí z toho vyplyne prospěch, částkou úměrnou tomuto prospěchu.

(3) Nesjedná-li se o těchto věcech dohoda, rozhodne železniční správní úřad.

§ 40.

Poměr k majetku v okolí dráhy.

(1) Železniční podnik uskuteční v mezích technické a hospodářské účelnosti potřebná opatření a zařízení, aby neutrpěly škodu nemovitosti a jejich příslušenství v okolí dráhy vybudováním, udržováním a provozem dráhy, jakož i aby užívání pozemků v okolí dráhy nebylo ztíženo nad nevyhnutelnou míru.

(2) Jestliže potom, co bylo vydáno stavební povolení pro stavbu dráhy, vzešly z jednání vlastníka nebo jiného uživatele nemovitosti v okolí dráhy na této nemovitosti takové změny, že vzhledem k nim je nutné uskutečnit zařízení a opatření buď k ochraně podle odstavce 1 nebo k zajištění dráhy, postihují náklady z toho vzniklé, zahrnujíc v to i náklady na udržování, vlastníka (uživatele) uvedeného nemovitosti; projevili-li se nutnost uskutečnit taková opatření a zařízení jak vzhledem ke změnám, které nastaly na dráze, tak vzhledem k změnám na nemovitosti v okolí dráhy, které vzešly z jednání vlastníka (uživatele) této nemovitosti, postihují náklady železniční podnik a vlastníka (uživatele) nemovitosti, a to podle slušného uvážení případu a se zřetlem k poměru příčinné spojitosti. O nutnosti a rozsahu takových opatření a zařízení, jakož i o tom, kdo je má uskutečnit, rozhodne železniční správní úřad; nesjedná-li se dohoda o nákladech, rozhodne okresní úřad.

III. Povolení k užívání dráhy.

§ 41.

Doprava na dráze ve stavbě.

Před zahájením provozu (§ 42) smí doprava na dráze, která je ve stavbě, býti vykonávána k účelům souvisejícím s vybudováním dráhy (na př. pro dopravu materiálu a dělníků) jen podle povolení, které vydá železniční správní úřad.

§ 42.

Provoz.

(1) Provoz dráhy (její části) smí býti za-

hájen jen podle povolení, které vydá železniční správní úřad.

(2) Předtím bude vykonáno šetření, zda je dráha vzhledem ke koncesní listině, stavebnímu povolení a platným předpisům řádně vybudována a zda možno předpokládati bezpečný, pravidelný a nerušený provoz.

(3) Povolení podle odstavce 1 může železniční správní úřad udělit s výhradou, že dodatečně provede kolaudaci.

IV. Stavby na dráze.

§ 43.

(1) Za stavbu na dráze se pokládá stavba, která rozšiřuje, doplňuje, mění nebo zabezpečuje dráhu (s příslušenstvím, pomocnými a vedlejšími závody), jakož i každá stavba na pozemku, který slouží provozu dráhy.

(2) Ustanovení §§ 30 až 42 sluší užiti přiměřeně na stavby na dráze s tím, že řízení má býti co nejvíce zjednodušeno, což platí zvláště po stránce omezení dohodování nebo jiné součinnosti s úřady. Podrobnosti ustanoví vládní nařízení.

(3) Vedle věcí vypočtených v § 33, odst. 1 vyhrazuje se tu vodoprávním úřadům také povolování takových samostatných staveb k ochraně dráhy před vodami, které se zřizují po prvním vybudování dráhy a jsou zcela nebo z převážné části mimo pozemky sloužící jejímu provozu.

(4) Nelze-li se při stavbách na dráze obejít bez oprávnění vyplývajících z povolení k přípravným pracím (§ 7), jest užiti přiměřeně ustanovení §§ 6 až 9.

V. Ustanovení o vozidlech a některých provozních zařízeních.

§ 44.

Vozidla.

(1) V provozu dráhy smí býti užíváno jen vozidel, která byla vybudována podle plánů schválených nebo vydaných železničním správním úřadem a která byla úředně vyzkoušena, jestliže tomuto vyzkoušení podléhají buď podle odstavce 2 nebo podle výhrady učiněné při schvalování plánu. Mají-li býti opatřena další vozidla, která byla vybudována podle plánů, které již železniční správní úřad schválil, postačí, když se to oznámí železničnímu správnímu úřadu a když řečený úřad

do 3 týdnů ode dne, kdy bylo odesláno oznámení, nevysloví, že oznámení neběře na vědomost.

(2) Lokomotiv a ostatních vozidel, v nichž se vyvinuje, přetvořuje nebo jakýmkoli jiným způsobem využívá energie k pohybu, smí býti užíváno v provozu dráhy teprve po úředním vyzkoušení, které provede železniční správní úřad.

(3) Předpisy předcházejících odstavců platí obdobně, běží-li o podstatné změny na vozidlech.

(4) Pro vozidla podružná může železniční správní úřad povolit úlevy.

§ 45.

Parní kotle a tlakové nádoby.

(1) O tom, za jakých podmínek smí býti na dráze (s příslušenstvím, pomocnými i vedlejšími závody) užíváno parních kotlů lokomotiv, jakož i ostatních parních kotlů a tlakových nádob, platí jiná zákonná ustanovení, a není-li jich, zásady, které ustanoví vládní nařízení. O výkonu bezpečnostního dozoru na tyto kotle a nádoby platí ustanovení následujících odstavců.

(2) Bezpečnostní dozor na parní kotle lokomotiv, jakož i na parní kotle a tlakové nádoby, které jsou součástí vozidel, přísluší železničnímu správnímu úřadu. K výkonu tohoto dozoru, záležitosti zejména v provádění úředních vyzkoušení a prohlídek, ustanovuje železniční správní úřad odborné železniční orgány.

(3) Předpisy o výkonu bezpečnostního dozoru na stabilní parní kotle, lokomobilní parní kotle a na jiné než v odstavci 2, větě první uvedené tlakové nádoby se mění potud, že orgány k výkonu tohoto dozoru, záležitosti zejména v provádění úředních vyzkoušení a prohlídek, ustanovuje podle návrhu železničního správního úřadu ministerstvo veřejných prací z odborných železničních orgánů.

VI. Odchylka pro svazky územní samosprávy.

§ 46.

Má-li býti po prvním vybudování dráhy uložena svazku územní samosprávy některá povinnost podle § 37, odst. 4, z které vzejde finanční břemeno, uloží železniční správní úřad tuto povinnost v dohodě s ministerstvem vnitra.

Díl pátý.

Poměr k veřejným pozemním komunikacím, k vodám i k vodním dílům, k dolům na vyhrazené nerosty a k regulačním zájmům významnějších obcí.

I. K veřejným pozemním komunikacím.

§ 47.

(1) Vlastník (správce) veřejné pozemní komunikace (silnice, cesty a pod.) je povinen dovoliti, aby dráha (stavba na dráze) přetáhla komunikaci nebo se jí dotkla jiným způsobem; při tom však buď co nejvíce dbáno zájmů komunikace. Je-li tím komunikace zcela nebo z části přerušena nebo jinak dotčena, upraví nebo zabezpečí železniční podnik v mezích technické a hospodářské účelnosti komunikaci přiměřeně dosavadnímu stavu nebo zřídí náhradní komunikaci v mezích stavebního povolení vydaného podle ustanovení dílu čtvrtého.

(2) Udržovatí upravenou nebo náhradní komunikaci přísluší dosavadnímu udržovateli komunikace, avšak železniční podnik mu přispěje tím, oč udržovací náklady jsou větší.

(3) Od zásady uvedené v odstavci 2 platí tyto odchylky:

a) železniční podnik udržuje, neujedná-li se nic jiného, přejezdy (přechody) až do vzdálenosti 2.5 m od osy krajní koleje;

b) železniční podnik si může vyhraditi udržování upravené nebo náhradní komunikace (její části), u přejezdů (přechodů) podle okolností též nad míru uvedenou za písm. a), avšak při tom dosavadní udržovatel mu přispěje tím, co by jinak musel vynaložiti na onu část veřejné komunikace, která byla nahrazena upravenou nebo náhradní komunikací (její částí).

(4) Nesjedná-li se dohoda o příspěvcích podle odstavce 2 a odstavce 3, písm. b), rozhodne železniční správní úřad (§ 192, odst. 2).

§ 48.

(1) Železniční podnik je povinen dovoliti, aby veřejná pozemní komunikace, která tvoří dálkové spojení, přetáhla dráhu, jiná pak veřejná komunikace tehdy, žádá-li toho veřejný zájem. Přetětí má nastati tím způsobem, aby to nebylo na újmu provozu dráhy, zejména po stránce bezpečnosti (§ 53).

(2) Vlastník (správce) komunikace nahradí železničnímu podniku větší náklady, zahrnující v to náklady udržování, které mu vzniknou

z toho, že byla uskutečněna potřebná opatření a zařízení. O udržování přejezdů (přechodů) platí obdobně ustanovení § 47, odst. 3, písm. a); železniční podnik udržuje vedle toho, neujedná-li se nic jiného, uskutečněné stavby na dráze. Vlastník (správce) komunikace přispěje však železničnímu podniku tím, oč jsou náklady udržování větší. Nesjedná-li se dohoda o nákladech a o příspěvku, rozhodne silniční úřad (§ 192, odst. 2).

§ 49.

(1) Pro křižování dráhy a veřejné pozemní komunikace (§§ 47 a 48) bud' te zřizovány zpravidla nadjezdy a podjezdy.

(2) Přejezdy (přechody) bud' te zřizovány jen tehdy, je-li to nevyhnutelně nutné a není-li to na újmu provozu dráhy nebo komunikace, zejména po stránce bezpečnosti.

§ 50.

(1) Železniční správní úřad určí, přihlížeje k místním poměrům, zda a jak je třeba dráhu ohraditi, které přejezdy (přechody) mají býti opatřeny výstražnými znameními a jakými, anebo které mají býti chráněny jinými zvláštními zařízeními. Čině opatření týkající se přejezdů (přechodů), bude se železniční správní úřad řídit zásadami, které vydá v dohodě s ministerstvem veřejných prací a ministerstvem vnitra.

(2) Ve věci nákladů, které z toho vzniknou, sluší užiti přiměřeně zásad §§ 47 a 48.

§ 51.

(1) Jestliže vzhledem k změně poměrů toho žádá veřejný zájem, musí býti přejezd (přechod), nadjezd nebo podjezd přestavěn nebo jinak upraven, po případě přejezd nahrazen nadjezdem nebo podjezdem. Je-li účelné uložit provedení takové přestavby neb úpravy železničnímu podniku, uloží příslušnou povinnost železniční správní úřad (§ 192, odst. 2), je-li účelné uložit to vlastníku (správci) komunikace, stane se tak rozhodnutím silničního úřadu (§ 192, odst. 2).

(2) Musí-li býti přestavba neb úprava provedena vzhledem ke změně dopravních nebo jiných poměrů dráhy, postihují náklady, zahrnující v to náklady udržování, železniční podnik; stane-li se tak vzhledem ke změně dopravních nebo jiných poměrů komunikace, postihují označené náklady vlastníka (správce) komunikace; v obou případech však přispěje druhá strana, jestliže jí z toho vyplyne prospěch, částkou úměrnou tomuto prospěchu.

Stane-li se tak vzhledem ke změně poměrů jak na dráze, tak na komunikaci, hradí náklady společně železniční podnik a vlastník (správce) komunikace podle slušného uvážení případu a se zřetlem k poměru příčinné spojitosti. Nesjedná-li se dohoda o nákladech, rozhodne železniční správní úřad se vztahem k železničnímu podniku (§ 192, odst. 2) a silniční úřad se vztahem k vlastníku (správci) komunikace (§ 192, odst. 2).

§ 52.

(1) Jestliže se stavba veřejné pozemní komunikace nebo veřejného prostranství (jejich částí) dotýká dráhy, sluší místní šetření, které předchází před rozhodnutím o takové stavbě, po případě před vydáním stavebního povolení, konati komisionálně. Členem komise je též zástupce železničního správního úřadu, aby mohl býti hájen veřejný zájem, spjatý s drahami.

(2) Přednese-li tento zástupce v souvislosti s dotčením podle odstavce 1 a v mezích hájení uvedeného veřejného zájmu připomínky, kterým úřad rozhodující o stavbě, po případě vydávající stavební povolení nemíní vyhověti, musí rozhodnutí o stavbě, po případě stavební povolení býti vydáno (§ 192, odst. 1, věta poslední) v dohodě se železničním správním úřadem.

§ 53.

(1) Jestliže v souvislosti s tím, že veřejná pozemní komunikace přetíná dráhu, musí býti uskutečněny stavby na dráze, vydává stavební povolení k těmto stavbám železniční správní úřad podle ustanovení dílu čtvrtého.

(2) Dovoluje-li to povaha věci, bud' řízení, předcházející před vydáním takového stavebního povolení, spojeno s příslušným rozhodnutím o stavbě komunikace, po případě stavebním povolením pro komunikaci, a stavební povolení, vydané podle ustanovení dílu čtvrtého, bud' pojata do onoho rozhodnutí nebo stavebního povolení.

II. K vodám a k vodním dílům.

§ 54.

(1) Přetne-li dráha nebo stavba na dráze vody (tekoucí, stojaté) nebo vodní dílo, anebo se jich dotkne jiným způsobem, postará se železniční podnik, bez újmy předpisů oylvlastnění, o úpravu přiměřenou dosavadnímu stavu, zahrnující v to řádný odtok vod s pozemků sloužících provozu dráhy, v mezích sta-

vebního povolení vydaného podle ustanovení dílu čtvrtého.

(2) Udržovati zařízení uskutečněná v souvislosti s tím přísluší, neujedná-li se nic jiného, železničnímu podniku, jsou-li na pozemku, který slouží provozu dráhy; tento podnik udržuje také zařízení, jejichž udržování si zvláště vyhradil. Jinak přísluší udržování dosavadnímu udržovateli vod nebo vodního díla, avšak železniční podnik mu přispěje tím, oč udržovací náklady jsou větší. Nesjedná-li se dohoda o příspěvku, rozhodne železniční správní úřad (§ 192, odst. 2).

§ 55.

(1) Železniční podnik je povinen dovoliti, žádá-li toho veřejný zájem a není-li to na újmu provozu, zejména po stránce bezpečnosti, aby vody nebo vodní dílo přeťaly dráhu (§ 58).

(2) Vlastník (správce) vod nebo vodního díla nahradí železničnímu podniku větší náklady, zahrnující v to náklady na udržování, které mu vzniknou z toho, že byla uskutečněna potřebná opatření a zařízení. Nesjedná-li se dohoda o nákladech, rozhodne vodoprávní úřad (§ 192, odst. 2).

§ 56.

(1) Jestliže mosty a propustky dráhy nevyhovují odpadu vod, musejí býti přestavěny nebo jinak upraveny. Taková přestavba neb úprava může býti železničnímu podniku i uložena rozhodnutím železničního správního úřadu (§ 192, odst. 2).

(2) Ve věci nákladů, které z toho vzniknou, sluší užiti přiměřeně zásad § 51, odst. 2. Nesjedná-li se dohoda o nákladech, rozhodne železniční správní úřad (§ 192, odst. 2).

§ 57.

(1) Jestliže vodní dílo nebo jakákoli úprava ve věci vod se dotýká dráhy, je členem komise, která provádí místní šetření, předcházející před vydáním příslušného povolení (rozhodnutí) vodoprávního úřadu, též zástupce železničního správního úřadu, aby mohl býti hájen veřejný zájem, spjatý s drahami.

(2) Přednese-li tento zástupce v souvislosti s dotčením podle odstavce 1 a v mezích hájení uvedeného veřejného zájmu připomínky, kterým vodoprávní úřad nemíni vyhověti, musí býti příslušné povolení (rozhodnutí) vydáno (§ 192, odst. 1, věta poslední) v dohodě se železničním správním úřadem.

(3) Tente způsob součinnosti nemá místa u vodoprávních povolení (rozhodnutí), která jsou vyhrazena vodoprávním úřadům v § 33, po případě v § 43, odst. 2 a 3.

§ 58.

(1) Jestliže v souvislosti s tím, že vody nebo vodní dílo přetínají dráhu nebo se jí dotýkají jiným způsobem, musí býti uskutečněny stavby na dráze, vydává stavební povolení k těmto stavbám železniční správní úřad podle ustanovení dílu čtvrtého.

(2) Ustanovení § 53, odst. 2 platí obdobně.

III. K dolům na vyhrazené nerosty.

§ 59.

(1) Žádá-li toho řádné vybudování, udržování a provoz dráhy, jakož i bezpečnost dráhy vůbec, je povinen vlastník nebo držitel báňských propůjek a báňských koncesí strpěti omezení z toho vyplývající, jakož i provést opatření nezbytná k ochraně dráhy.

(2) Místo povinností, které by jinak postihly báňský podnik podle ustanovení odstavce 1, po případě k účelům zmenšení rozsahu těchto povinností, uloží se železničnímu podniku, je-li to účelné a dovoluje-li to řádné vybudování, udržování a provoz dráhy, jakož i bezpečnost dráhy vůbec, aby vybudoval dráhu zvláštním způsobem nebo provedl určitá opatření na dráze.

§ 60.

(1) Povinnosti, vyplývající z ustanovení § 59, se uloží, je-li to možné:

a) při udělení nové báňské propůjky nebo báňské koncese, a to v propůjčovací listině;

b) při vybudování dráhy, a to ve stavebním povolení vydaném podle ustanovení dílu čtvrtého.

(2) Dotýká-li se báňská propůjka nebo báňská koncese dráhy, zúčastní se místního šetření při propůjčovacím řízení také zástupce železničního správního úřadu. Přednese-li tento zástupce připomínky, kterým báňský úřad nemíni vyhověti, musí býti báňská propůjka nebo báňská koncese vydána (§ 192, odst. 1, věta poslední) v dohodě se železničním správním úřadem. K místnímu šetření před udělením propůjky bude přizván také dotčený železniční podnik.

(3) O součinnosti báňského úřadu při vydání stavebního povolení platí ustanovení § 32. K místnímu šetření podle ustanovení

§ 31, odst. 2 bude přizván také dotčený báňský podnik.

§ 61.

(1) Projeví-li se jindy nutnost, aby byla uložena některá povinnost vyplývající z předpisu § 59, uloží takovou povinnost:

a) báňské hejtmanství, má-li postihnouti báňský podnik;

b) železniční správní úřad, má-li postihnouti železniční podnik.

(2) O součinnosti úřadů platí ustanovení § 32 a § 60, odst. 2 obdobně.

(3) V řízení, které předchází vydání rozhodnutí, je třeba slyšeti dotčené báňské a železniční podniky.

§ 62.

Nebylo-li ujednáno nic jiného, přísluší báňskému podniku jako odškodnění, podle toho bylo-li k ochraně dráhy nařízeno (§ 59, odst. 1 a §§ 60 a 61), aby bylo upuštěno od vydobyti ložiska vyhrazeného nerostu, nebo aby bylo uskutečněno zabezpečení jiného způsobu,

a) buď náhrada za nevydobyty vyhrazený nerost (za ponechání ochranného pilíře) a po případě vyšší náklady, které vzejdou ze zvláštního způsobu dobývání nařízeného v sousedství ochranného pilíře k jeho zpevnění,

b) neb úhrada nutných (po případě vyšších) nákladů, které vzejdou z toho, že báňský podnik je nucen podle rozhodnutí příslušných úřadů k ochraně dráhy zříditi horní dílo, anebo zřízení horní dílo zrušiti nebo změnit, ač by toho jinak nebylo zapotřebí.

§ 63.

(1) Náhrada za nevydobyty vyhrazený nerost, o níž je řeč v § 62, písm. a), poskytuje se poměrným dílem obecné ceny dolového pole (po případě jiných dolových polí), jak vyplýne ze srovnání celkového množství vyhrazeného nerostu v dolovém poli (po případě v jiných dolových polích) s množstvím vyhrazeného nerostu, které zůstane nevydobyto, přihlížeje k zhodnocení vyplývajícemu z provedení otvácích prací, pokud tyto práce byly provedeny před prvním vybudováním dráhy. Od této obecné ceny však nutno odpočítati částku připadající na přírůstek ceny, způsobený vybudováním dráhy.

(2) Náhradu a po případě vyšší náklady podle § 62, písm. a) lze požadovati a stanoviti teprve tehdy, když ložisko vyhrazeného ne-

rostu bylo náležitě otevřeno, dolování se pohybuje vskutku v bezprostředním sousedství dráhy a je již jisté, že vyhrazený nerost nebude možné vydobyti. K okolnostem, které byly způsobeny v úmyslu, aby bylo možné náhradu žádati předčasně nebo ve vyšší částce, nebud' přihlíženo.

(3) Vyšší náklady označené v § 62, písm. a) je železniční podnik povinen hraditi jenom za předpokladu, že by jinak bylo nutné ponechat větší ochranný pilíř, a potud, pokud tyto náklady spolu s náhradou za nevydobyty nerost nepřesahují částku náhrady, kterou by železniční podnik byl nucen jinak zaplatiti za nevydobyty větší ochranný pilíř.

(4) Jestliže potom, co byla poskytnuta náhrada, dojde k vydobyti (úplnému nebo částečnému) vyhrazeného nerostu, má železniční podnik nárok na vrácení (zaplacení) ekvivalentu poskytnuté náhrady.

§ 64.

Náklady označené v § 62, písm. b) budou hrazeny potud, pokud opatření jsou přiměřená účelu, k němuž jsou zřizována, a dále potud, pokud jsou úměrné povaze těchto opatření a hodnotě příslušného hospodářského cíle.

§ 65.

(1) Železniční podnik postihuje povinnost poskytnouti odškodnění podle ustanovení § 62, když dráha byla vrchnostensky povolena později než horní dílo. Při zjišťování tohoto časového prvenství vezme se u dráhy za východisko den prvního stavebního povolení pro dráhu (její část), o kterou jde, u horního díla den udělení příslušné báňské propůjčky nebo báňské koncese.

(2) Předpis odstavce 1, věty druhé však neplatí, jestliže část zemského povrchu, která byla při prvním vybudování zaujata drahou a kterou je báňský podnik povinen zabezpečiti podle ustanovení § 59, odst. 1 (původně chráněný povrch), se rozšíří v souvislosti s pozdějším vybudováním dráhy v té míře, že překročí celkem, počítáno pro každou báňskou propůjčku dotčenou drahou,

a) na širé trati, vyjímajíc případy uvedené za písm. b), plošnou výměru odpovídající pásu širokému 6 m, vedenému po jednom z okrajů původně chráněného povrchu,

b) v úsecích přilehlých ke stanicím, dlouhých 300 m, plošnou výměru odpovídající pásu 10 m širokým, vedeným po okrajích původně chráněného povrchu,

c) jinde plošnou výměru odpovídající pásu 15 m širokému, vedenému po obvodu části původně chráněného obvodu, o kterou jde.

Za východisko při zjišťování časového prvenství se tu bere, ovšem jenom pro onen díl rozšíření, kterým byly překročeny právě označené výměry, pozdější stavební povolení, jímž byla povolena změna ve vybudování dráhy.

§ 66.

(1) Nebylo-li ujednáno nic jiného, nahradí báňský podnik železničnímu podniku nutné náklady, které vzejdou z toho, že železniční podnik, plně povinnost z rozhodnutí vydaných podle ustanovení § 59, odst. 2 a § 61, je nucen něco vybudovati, na vybudovaném něco změnit nebo vybudované odstranit, ač by toho jinak nebylo zapotřebí.

(2) Báňský podnik postihuje povinnost poskytnouti náhradu podle předchozího odstavce, jestliže byl vrchnostensky povolen později než dráha. O zjišťování tohoto časového prvenství platí ustanovení § 65, odst. 1, věty druhé.

§ 67.

Spory, které vzejdou z ustanovení §§ 62 až 66, rozhoduje rozhodčí soud, skládající se z předsedy (náměstka) a dvou přísedících (náhradníků).

§ 68.

(1) Předsedu (náměstka) rozhodčího soudu jmenuje ministr spravedlnosti ze soudců z povolání. Jednoho přísedícího (náhradníka) ustanovuje ministr, jemuž přísluší dozor na dráhy, druhého přísedícího (náhradníka) ministr veřejných prací, v obojím případě z příslušných odborných kruhů.

(2) O řízení před rozhodčím soudem platí, nestanoví-li tento zákon nic jiného, obdobně ustanovení civilního řádu soudního o řízení před okresními soudy, vyjímajíc věci nepatrné.

(3) Rozhodčí soud se usnáší většinou hlasů. Ve sporu rozhodne nálezem, který buď odůvodněn; nález buď podepsán všemi členy rozhodčího soudu a dodán stranám.

(4) Nález rozhodčího soudu, jakož i smír před ním sjednaný jsou vykonatelné soudní exekucí. Co se týká možnosti odporovati nálezu žalobou o neúčinnost, užije se přiměřeně předpisů civilního řádu soudního.

(5) Podrobnosti ustanoví vládní nařízení.

IV. K regulačním zájmům obcí.

§ 69.

(1) Významnější obec uvědomí o tom, že chce pořídit plán polohy (upravovací), železniční správní úřad, jestliže tento plán se dotýká dráhy nebo veřejného zájmu spjatého s drahami. Tento úřad vyslechne dotčený železniční podnik a v době 3 měsíců ode dne, kdy ho dojde zpráva obce, oznámí obci požadavky s hlediska veřejného zájmu spjatého s drahami a zařídí, aby v téže lhůtě byly dodány potřebné pomůcky. Uvedené požadavky mohou býti činěny jen v souvislosti se skutečným stavem dráhy nebo s projekty, jejichž uskutečnění možno očekávat v dohledné době.

(2) Nebylo-li požadavkům železničního správního úřadu vyhověno, může plán polohy (upravovací) býti potvrzen jen se souhlasem železničního správního úřadu. Dovoluje-li povaha věci, aby upravovací plán byl dělen, bude projednána podle ustanovení předcházející věty toliko část, které se týkají požadavky železničního správního úřadu.

Díl šestý.

Provoz.

I. Zásadní ustanovení.

§ 70.

Provoz dráhy třeba v mezích technické a hospodářské účelnosti uspořádati tak, aby dráha plnila své určení, jak se podává z ustanovení koncesní listiny a ze zření k veřejnému zájmu, zejména pokud jde o bezpečnost, pravidelnost a nerušenost provozu.

II. Orgány železničního podniku.

Řídící orgány.

§ 71.

(1) Železniční podnik je povinen ustanovit k řízení provozu ředitele (správce) nebo ředitelství (správu) a musí k tomu voliti osoby spolehlivé a způsobilé. Povinnosti ustanovit ředitele nebo ředitelství je podnik zproštěn, jestliže osoba oprávněná k provozu (§ 17, odst. 1, §§ 24, 27 a 28) vede provoz osobně a na vlastní odpovědnost, anebo jestliže je provoz opatřován jiným železničním podnikem.

(2) Ředitel nebo ředitelství zastupuje ve věcech provozu železniční podnik jak proti státní správě, tak proti obecnímu.

(3) Řediteli nebo ředitelství buď přiznána

taková pravomoc, jaké je potřebí k řádnému vedení provozu.

(4) Ředitelem nebo členem ředitelství smí býti ustanoven toliko československý státní občan, mající bydliště v republice Československé a znalý státního jazyka.

(5) Ustanovení podléhá schválení železničního správního úřadu.

§ 72.

Železniční podnik je povinen oznámiti železničnímu správnímu úřadu jména těch, kdož jsou oprávněni podpisovati podnik.

Z a m ě s t n a n c i.

§ 73.

(1) Železniční podnik se postará o dostatečný počet způsobilých, v železniční službě vycvičených a příslušných předpisů znalých zaměstnanců. Železniční správní úřad vydá o tom zvláštní směrnice.

(2) Zaměstnancem dráhy může býti ustanoven toliko československý státní občan, znalý státního jazyka. Pro zaměstnance na zvláštní smlouvu (§ 74, odst. 3), pokud vykonávají práce nižšího druhu, může železniční správní úřad z důležitých důvodů povolit úlevy.

§ 74.

(1) Železniční podnik vydá služební řád, v němž upraví služební poměry svých zaměstnanců tak, aby byl zajištěn bezvadný provoz dráhy, zvláště s hlediska bezpečnosti, pravidelnosti a nerušenosti. Služební řád musí obsahovati zejména podmínky pro přijetí a pro ustanovení na jednotlivá služební místa, jakož i zásady platové úpravy, stanovené s přiměřeným zřetel k platovým poměrům u drah státních.

(2) K platnosti služebního řádu (jeho změn) se vyžaduje schválení železničního správního úřadu. Než udělí schválení, je železniční správní úřad povinen vejíti ve styk s ministerstvem sociální péče.

(3) Služební řád může ustanoviti, že k pracím přechodné nebo sezonní povahy, jakož i k pracím, u nichž se vyžaduje zvláštních odborných znalostí, mohou býti přijímáni zaměstnanci na zvláštní smlouvu (individuální nebo kolektivní), musí však zároveň v zásadě určití okruh a trvání takových prací.

(4) Jsou-li pro to závažné důvody, může železniční správní úřad povolit na přechodnou dobu odchylku od povinnosti vydati služební

řád. Ustanovení odstavce 2, věty druhé platí obdobně.

§ 75.

Způsobilost zaměstnanců použitých u vozidel označených v § 44, odst. 2, stabilních nebo lokomobilních parních strojů a parních kotlů.

(1) K řízení vozidel označených v § 44, odst. 2, k obsluze stabilních nebo lokomobilních parních strojů, jakož i k obsluze parních kotlů a dozoru na ně smějí býti připuštěni jen zaměstnanci vyhovující stanoveným podmínkám. Podmínky stanoví, nejsou-li obsaženy v jiných zákonných ustanoveních, železniční správní úřad.

(2) Vyžaduje-li se podle jiných zákonných ustanovení úřední zkouška, koná se před zkušebními orgány, které ustanovuje železniční správní úřad.

§ 76.

Stejnokroje a služební odznaky.

Zaměstnanci dráhy jsou povinni, pokud se u nich mohou vyskytnouti úkony policie na dráze (§ 137), nebo pokud je to v zájmu styku s obecní policií, nositi při výkonu služby stejnokroj, po případě služební odznak.

III. Věci dopravy a přepravy.

§ 77.

Ustanovení o výkonu dopravy.

(1) Podle jakých zásad a pravidel bude vykonávána doprava, ustanoví vládní nařízení.

(2) Podrobnosti v mezích těchto zásad a pravidel upraví železniční správní úřad.

§ 78.

Rychlost jízdy.

Rychlost jízdy nesmí překročiti největší rychlost, kterou dovoluje bezpečnost dopravy, hledíc zejména k vybudování dráhy, užitým vozidlům a brzdění.

§ 79.

Poruchy.

Poruchy v dopravě a jejich příčiny odstraní železniční podnik co nejrychleji.

§ 80.

Nehody.

Přihodí-li se nehoda v dopravě, je železniční

podnik povinen poskytnouti co nejrychleji první pomoc osobám, postiženým nehodou.

Jízdní řády.

§ 81.

(1) Železniční podnik bude sestavovati jízdní řády vlaků, jak toho vyžadují zřetelé provozu.

(2) Při sestavování jízdních řádů sluší míti v mezích technické a hospodářské účelnosti zřetel k veřejnému zájmu a k přípojmům s vlaky přípojných tratí vlastních i sousedních.

(3) Vládní nařízení ustanoví zásady, podle nichž železniční správní úřad schvaluje jízdní řády (jejich změny), jakož i zásady, podle nichž se jízdní řády (jejich změny) uvádějí ve známost obecnstva nebo ve známost zaměstnanců dráhy. Podrobnosti v mezích těchto zásad upraví železniční správní úřad.

(4) Železniční podnik je povinen dodržovati v mezích technické a hospodářské účelnosti jízdní řády. Osoby, které užijí dráhy, nemají však nároku na náhradu škody, která jim snad vzejde z nesplnění této povinnosti. Projeví-li se s hlediska bezpečnosti nutnost, může podnik dočasně omezovati rychlost jízdy jednotlivých vlaků.

§ 82.

Nevyhovují-li jízdní řády již požadavkům § 81, odst. 2, může železniční správní úřad nařídit jejich přiměřenou úpravu.

§ 83.

Železniční podnik je povinen připravit jízdní řády pro největší výkonnost dráhy. Železniční správní úřad může o tom vydati zvláštní směrnice, a to, pokud jde o zájem obrany státu, v dohodě s ministerstvem národních obran.

§ 84.

Přepavní povinnost.

Železniční podnik je povinen provést přepavu, jsou-li splněny přepavní podmínky, je-li přepava možná pravidelnými zařízeními přepavními, není-li zakázána zákonnými ustanoveními neb opatřeními úřadů, anebo nebrání-li přepavě okolnosti, které podnik nemohl odvrátiti a které zdolati nebylo v jeho moci.

§ 85.

Vnitrozemská přepava.

(1) Podmínky, za kterých železniční podniky provádějí vnitrozemskou přepavu, sta-

noví železniční přepavní řád (ž. p. ř.), vydaný vládním nařízením. Ž. p. ř. může upravit se všeobecnou závazností též přepavní poměry, pro které zákonný předpis nemá ustanovení povahy donucovací.

(2) Zásady mezinárodních smluv o železniční přepavě budou platiti pro vnitrozemskou přepavu, pokud budou pojaty do ž. p. ř., a to i pro takový způsob přepavy, o němž mezinárodní úmluvy výslovně nejednají.

(3) Ž. p. ř. může ustanoviti, že osoba, která poruší některé jeho ustanovení, je povinna zaplatiti železničnímu podniku určitou peněžní částku. Železniční podnik je oprávněn stanoviti pevné sazby, podle kterých je osoba, která vejde ve styk s drahou, povinna poskytnouti náhradu za způsobené malé poruchy v provozu, za poškození nebo znečištění nádražních míst, vozidel nebo zařízení; tyto sazby však podléhají schválení železničního správního úřadu.

(4) Železniční správní úřad může stanoviti, je-li to naléhavě nutné, zatímní nebo přechodné změny ustanovení ž. p. ř.; tyto změny pozbudou platnosti, jestliže nebudou do roka uskutečněny vládním nařízením. Řečený úřad může také stanoviti, hledíc ke zvláštním poměrům, odchylky od ustanovení ž. p. ř. pro jednotlivé trati, stanice, vlaky, vozidla, přepavy, určité zboží, jakož i pro určitý způsob výpavní.

Tarify a tarifní slevy.

§ 86.

(1) Železniční podnik sestaví, jsa oprávněn se řídit zásadou výnosnosti podniku a přihlížeje k veřejnému zájmu, tarify, z nichž musí býti zřejmé podmínky rozhodné pro přepavu, jakož i pro výpočet jízdného a přepavného.

(2) Tarify (jich změny a zrušení) schvaluje železniční správní úřad. Vládní nařízení může stanoviti výjimky pro tarify malého významu.

(3) Vládní nařízení stanoví vedle toho:

a) pokud tarifní slevy podléhají schválení železničního správního úřadu;

b) pokud a jak tarify a tarifní slevy mají býti uveřejňovány.

(4) Než schválí tarify velkého významu, bude železniční správní úřad jednati s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností nebo s ministerstvem zemědělství nebo s ministerstvem veřejných prací nebo s ministerstvem sociální péče, podle toho jsou-li dotčeny zájmy průmyslu, obchodu a živností, zemědělství, hornictví nebo zájmy sociální péče.

§ 87.

Železniční správní úřad může naříditi, žádá-li toho veřejný zájem, aby železniční podnik tarify přiměřeně upravil; je však povinen přihlédnouti k výnosnosti podniku.

§ 88.

Vzájemná přeprava vnitrozemská.

Vzájemná přeprava vnitrozemská, při které se účastní železniční podnik spolu s jiným podnikem pro veřejnou přepravu (zejména s podnikem automobilové přepravy), bude upravena přímými tarify podle zásad železničního přepravního řádu, s odchylkami, které vyplývají z různosti přepravy.

§ 89.

Poměr k předpisům obchodního zákona.

Předpisy čl. 390 až 421, odst. 1 obchodního zákoníka ze dne 17. prosince 1862, č. 1 ř. z. z roku 1863 a §§ 393 až 420 zák. čl. XXXVII/1875 (obchodního zákona) neplatí pro přepravu po drahách.

IV. Instrukce pro výkon služby.

§ 90.

(1) Železniční podnik je povinen sestaviti podle potřeby instrukce pro výkon jednotlivých služeb a zaříditi, aby zaměstnanci mohli užívatí těchto instrukcí k výcviku i zdokonalování, jakož i, pokud je toho třeba, při výkonu služby. Železniční správní úřad vydá o tom zvláštní směrnice, a to jde-li o věci, které se dotýkají zájmu obrany státu, v dohodě s ministerstvem národní obrany.

(2) Instrukce, u nichž si to železniční správní úřad vyhradí, musí mu býti předloženy předtím, než budou uvedeny v platnost. Jestliže tento úřad učiní připomínky s hlediska veřejného zájmu, a to zejména s hlediska bezpečnosti provozu, je železniční podnik povinen jim vyhověti, k čemuž může býti stanovena přiměřená lhůta.

V. Vzájemné vztahy železničních podniků.

§ 91.

Užívání dráhy jiným železničním podnikem.

(1) Železniční podnik dovolí, vyžaduje-li toho veřejný zájem a není-li to na podstatnou

újmou vlastnímu provozu a hospodářským zájmům podniku, aby jiný železniční podnik užíval dráhy (její části) za přiměřenou náhradu.

(2) Nesjedná-li se o užívání neb o náhradě dohoda, anebo nevyhovuje-li sjednaná dohoda veřejnému zájmu, může železniční správní úřad učiniti přiměřené opatření, a jemu se musejí podrobiti oba podniky.

§ 92.

Úprava poměrů drah, které se stýkají.

(1) Železniční podniky, jejichž trati se stýkají (§ 39), dohodnou se o úpravě přípojové a přechodové služby, o vzájemném užívání vozidel, o uspořádání vzájemných provozních poměrů vůbec, jakož i o tom, jak se zúčastněné podniky dělí o vydání z toho vznikající.

(2) Nesjedná-li se o těchto věcech dohoda, anebo nevyhovuje-li sjednaná dohoda veřejnému zájmu, může železniční správní úřad učiniti přiměřené opatření, a jemu se musejí podrobiti zúčastněné podniky.

VI. Účetnictví a statistika.

§ 93.

(1) Železniční podnik povede o všech odvětvích své správy knihy účetní (účetnictví) tak, aby z nich bylo lze seznati stav jmění a jeho změny, jakož i výsledky hospodaření. Železniční správní úřad může vydati podrobnější předpisy o vedení účetnictví.

(2) Uzná-li toho potřebu, může železniční správní úřad uložit železničnímu podniku, aby určité skutečnosti sledoval statisticky, může také vydati předpis o vedení statistiky a o předkládání příslušných zpráv.

(3) Železniční správní úřad může kdykoli nahlížeti do účetních knih (účetnictví), spisů, záznamů, účtů a jiných dokladů, o něž se opírají záznamy účetní nebo statistické, může také žádati předložení těchto dokladů a potřebná vysvětlení.

VII. Odchylky pro svazky územní samosprávy.

§ 94.

(1) Členem ředitelství (§ 71) nemohou býti ustanoveny, provozuje-li dráhu země nebo okres, osoby nevolitelné do zemského neb okresního zastupitelstva, výboru a komise, provozuje-li dráhu obec, osoby nevolitelné do obecního zastupitelstva, rady a komise. Jestliže u člena ředitelství nastane nebo dodatečně na jevo vyjde skutečnost, která je podle před-

chozí věty překážkou pro ustanovení, rozhodne o ztrátě členství, jde-li o země, okresy nebo města se zvláštním statutem nebo se zřízeným magistrátem, zemský úřad, jinak okresní úřad.

(2) Ustanovení § 71, odst. 5 neplatí, provozuje-li dráhu svazek územní samosprávy. Svazek územní samosprávy je povinen ustanovit k přímému vedení provozu osobu spolehlivou, po stránce odborné způsobilou, mající československé státní občanství a bydliště v republice Československé; ustanovení podléhá schválení železničního správního úřadu; jde-li o zemi neb okres, zpraví zemský prezident (okresní hejtman) včas železničního správní úřad, která osoba má být ustanovena.

§ 95.

Ustanovení § 74, odst. 2 až 4 neplatí pro dráhy, které provozuje země neb okres. Služební řád (§ 74, odst. 1) se tu vydá podle ustanovení §§ 53 a 91 zákona o organizaci politické správy.

§ 96.

Jde-li o dráhy, které provozuje země neb okres, platí pro instrukce pro výkon služby (§ 90) též ustanovení §§ 53, 56, 57 a 91 zákona o organizaci politické správy.

VIII. Ustanovení pro dráhy státní.

§ 97.

(1) Ustanovení §§ 71, 72 a 74 se nevztahují na dráhy státní, pro které platí v těchto věcech zvláštní předpisy. Ustanovení §§ 73, 86, 87, 90 a 93 jest užiti pro dráhy státní s přiměřeným zřetelem k předpisům o organizaci státních drah a o úpravě služebních poměrů jejich zaměstnanců.

(2) Ustanovení § 86, odst. 4 neplatí pro dráhy státní. Než sestaví tarify velkého významu, bude správa drah státních jednati s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností nebo s ministerstvem zemědělství nebo s ministerstvem veřejných prací nebo s ministerstvem sociální péče, podle toho jsou-li dotčeny zájmy průmyslu, obchodu a živností, zemědělství, hornictví nebo zájmy sociální péče.

Díl sedmý.

Vnitřní kontrola.

§ 98.

Povinnost kontroly.

(1) Železniční podnik bude pečovat, aby byla zachována zákonná ustanovení o dra-

hách, předpisy podle nich vydané a ustanovení koncesní listiny, aby byl udržován pořádek na dráze a aby zaměstnanci konali řádně a poctivě službu. Železniční správní úřad může určit, jaké občasné prohlídky bude podnik za tím účelem vykonávat a o kterých z nich povede záznam.

(2) Přímý dohled vykonává ředitel (správce) nebo ředitelství (provozní správa), po případě k tomu určené orgány.

§ 99.

Kárná pravomoc.

Železniční podnik je oprávněn trestati zaměstnance pro porušení služebních povinností tresty pořádkovými nebo disciplinárními podle ustanovení služebního řádu. Tento řád může svěřiti výkon kárné pravomoci také autonomním sborům (disciplinárním), složeným podle zásady paritního zastoupení železničního podniku a zaměstnanců, a ustanoviti, které tresty a za jakých předpokladů mohou ukládati přednostové výkonné služby.

§ 100.

Ustanovení pro dráhy státní.

Ustanovení tohoto dílu jest užiti pro dráhy státní s přiměřeným zřetelem k předpisům o organizaci správy drah státních a o úpravě služebních poměrů jejich zaměstnanců.

Díl osmý.

Ustanovení pro vlastníky nebo jiné uživatele pozemků v okolí dráhy a pro osoby, které tam chtějí něco podnikati.

§ 101.

Všeobecně.

V okolí dráhy nesmí býti nic podnikáno, co by ohrožovalo dráhu s jejími zařízeními, výstrojem a příslušenstvím, nebo bezpečnost, pravidelnost a nerušenost jejího provozu, zejména pak nic, co by rušilo činnost zabezpečovacích a dorozumívacích zařízení, anebo co by ztěžovalo nebo zamezovalo rozhled na návestidla a přejezdy (přechody), anebo co by způsobovalo nebezpečí ohně.

§ 102.

Zakázané pásmo.

(1) Zakazuje se stavěti cokoli ve vodorovné vzdálenosti 12 m od osy krajní koleje, po pří-

padě ve vodorovné vzdálenosti 6 m od hranic nádraží (vždy však nejméně 12 m od osy krajní koleje).

(2) Výjimky může povolit, bez újmy předpisů, podle nichž se vyžaduje také povolení jiného úřadu, železniční správní úřad za podmínek, které ustanoví podle poměrů místa a provozu.

§ 103.

Požární pásma.

(1) Všecko, co se bude stavěti v okolí dráhy potom, co byl pro ni povolen (ve stavebním povolení nebo v jiném rozhodnutí železničního správního úřadu) takový způsob provozu, který způsobuje nebezpečí ohně pro předměty v okolí dráhy, buď provedeno až do vodorovné vzdálenosti 60 m od osy krajní koleje bezpečně proti ohni.

(2) V označeném pásmu nesmějí býti ukládány nebo ponechávány věci snadno zápalné, leč v místnostech zajištěných proti ohni; takové místnosti však musejí býti spolehlivě uzavřeny. V tomto pásmu nesmějí býti zřizovány ani otevřené mlaty.

(3) Snadno zápalné zemědělské plodiny, které možno přemístiti, buďte, dopouští-li toho řádné hospodaření, s pozemku ihned odvezeny, jinak však odklizeny, je-li to možné, do vzdálenosti aspoň 60 m (odstavec 1). Jde-li o plodiny na poli, buď kromě toho vyorána, dopouští-li to řádné hospodaření, ochranná brázda.

§ 104.

Čím se zajišťují ustanovení §§ 101 a 103.

(1) Jde-li o stavbu, zařízení a pod. v požárním pásmu, nebo o stavbu, zařízení a pod., kterou by dráha mohla býti ohrožena (§ 101), rozlišuje se po stránce zajištění ustanovení §§ 101 a 103 mezi případy, kdy k uskutečnění označené stavby, zařízení a pod. je potřebí povolení jiného úřadu (odstavec 2), a případy, kdy se nevyžaduje žádného úředního povolení (odstavec 3).

(2) Jestliže podle jiných zákonných ustanovení je potřebí k uskutečnění stavby, zařízení a pod., označených v odstavci 1, povolení jiného úřadu, přizve tento úřad ke komisionálnímu místnímu šetření, jež bude konáno před vydáním povolení, dotčený železniční podnik. Přednese-li tento podnik nejpozději při tomto šetření připomínky s hlediska §§ 101 a 103, kterým jiný úřad nemíní vyhověti, je jiný úřad povinen odkázati toho, kdo žádá o povolení, aby si napřed vyžádal povolení železničního správního úřadu.

Železniční správní úřad může vydati v mezích zákonných ustanovení pokyny k usměrnění připomínek, o které jde, může však také, uzná-li toho potřebu, uložit železničnímu podniku s platností obecnou nebo pro jednotlivý případ, aby si napřed vyžádal stanovisko železničního správního úřadu, a železniční podnik musí se mu podrobiti.

(3) Nevyžaduje-li se k uskutečnění stavby, zařízení a pod., označených v odstavci 1, žádného úředního povolení, postačí, když podnikatel řečených staveb, zařízení a pod. dosáhne souhlasu dotčeného železničního podniku. Odepře-li železniční podnik souhlas, má podnikatel na vůli, vyžádati si povolení železničního správního úřadu.

(4) Bylo-li dbáno ustanovení předcházejících odstavců, nemůže tomu, kdo uskutečnil stavbu, zařízení a pod., označené v odstavci 1, býti přičítáno, že podnikl něco závažného s hlediska ustanovení §§ 101 a 103.

Užívání pozemků v okolí dráhy.

§ 105.

(1) Pozemků v okolí dráhy nesmí býti užíváno tak, že by to mělo za následek sesouvání půdy, sesypávání kamenů, pád předmětů na trať, zatopování trati nebo jakékoli jiné ohrožení dráhy a jejího provozu. Železniční správní úřad může výslovně označiti pozemky, jichž se to týká.

(2) Užívá-li se pozemků v okolí dráhy způsobem, jenž je zakázán v odstavci 1, je železniční správní úřad oprávněn naříditi nezbytná opatření, aby dráha nebyla ohrožena; tím však nejsou dotčena zákonná ustanovení, podle nichž se vyžaduje k uskutečnění takových opatření zvláštního povolení. Provedení takového opatření může býti uloženo i železničnímu podniku na účet uživatele pozemků.

§ 106.

(1) Žádá-li toho bezpečnost dráhy a jejího provozu nebo ochrana proti ohni potřebná vzhledem k provozu dráhy, může býti vlastníkům nebo jiným uživatelům lesů uložen určitý způsob hospodaření nebo provedení určitého opatření. To se stane zpravidla při vybudování dráhy (ve stavebním povolení, v dílčím rozhodnutí podle § 31, odst. 3). Projeví-li se toho potřeba po vybudování dráhy, vydá příslušné rozhodnutí politický úřad, jemuž přísluší dozor na lesy (§ 192, odst. 2). Za újmu, která z toho vzejde, přísluší od dotčeného železničního podniku přiměřené odškodnění.

Nesjedná-li se o něm dohoda, určí se podle zákonů o vyvlastnění.

(2) Je-li to potřebné k bezpečnosti dráhy a jejího provozu, jakož i k ochraně proti ohni, jsou vlastníci (uživatelé) jiných pozemků v okolí dráhy povinni, požádá-li o to železniční podnik, neprodleně oklestiti nebo pokáceti stromy (keře). Neučiní-li tak, nebo nedovolují-li okolnosti průtahy se zjištěním a vyhledáním vlastníka (uživatele), může okleštění nebo pokácení zaříditi sám železniční podnik. Činí-li vlastníci (uživatelé) překážky, rozhodne do 8 dnů železniční správní úřad. Za újmu, která vzejde z okleštění nebo vykácení, poskytne železniční podnik přiměřenou náhradu, ač neběží-li o navrácení ve stav, jenž byl již jednou předmětem odškodnění; nesjedná-li se o náhradě dohoda, rozhodne okresní úřad.

Díl devátý.

Vzájemné styky mezi drahou a obecnstvem.

§ 107.

(1) Obecnstvo, které užije dráhy nebo s ní jinak vejde ve styk, zachová pozornost a opatrnost přiměřenou povaze železničního provozu. Při tom se bude řídit předpisy, které upravují železniční dopravu nebo se dotýkají pořádku, bezpečnosti a pravidelnosti železničního provozu. Rovněž uposlechně pokynů, které uvede v obecnou známost železniční podnik, anebo které udělí zaměstnanci dráhy při výkonu služby.

(2) Cestující vystupují a nastupují pouze na stanovených místech a na určené straně. Je-li vozidlo v pohybu, nesmí nikdo otvírat postranní dveře vozu, vychylovati se z oken, vystupovati nebo nastupovati, ani prolévat na stupátkách, spojovacích můstcích a plošinách, ač není-li užití spojovacích můstků nebo pobyt na plošinách výslovně dovolen.

§ 108.

(1) Obecnstvo (samo nebo s vozidly, zvířaty a pod.) smí vstupovati jen na místa pro ně určená a na přejezdy (přechody) v mezích předpisů o tom vydaných.

(2) Bezpečnostní orgány jsou při výkonu své služby oprávněny vstupovati do železničního obvodu, jiné orgány veřejné správy, počítaje v to i orgány poštovní správy, za podmínek, které stanoví železniční správní úřad v dohodě s příslušnými ministerstvy. Jinak smí vstupovati do železničního obvodu toliko zaměstnanci dráhy při výkonu své služby

nebo osoby, které se mohou prokázati dovozním železničním podnikem.

(3) Kdo se blíží k přejezdu (přechodu), musí si počínati tak, aby neohrozil ani svou bezpečnost, ani bezpečnost lidí, zvířat a věcí jeho péči svěřených, ani bezpečnost, nerušenost a pravidelnost železničního provozu. Zejména musí dbáti výstražných znamení, návěstí a polohy závor, jakož i musí se vhodným způsobem přesvědčiti, neblíží-li se ku přejezdu železniční vozidlo. Řidiči silničních vozidel, zejména motorových, jsou proto povinni zvolniti přiměřeně jízdu, a je-li toho třeba, vozidlo, po případě i motor zastaviti.

(4) Osoby, jimž náleží pečovati o zvířata, musí dbáti toho, aby zvířata nevstupovala na trať; musí je proto držeti v přiměřené vzdálenosti od dráhy.

§ 109.

Je zakázáno poškozovati trať, jakákoli stavební a provozní zařízení, výstroj a příslušenství dráhy, klásti na koleje předměty, představovati výhybky, otvírati závory, napodobovati návěstí, způsobovati bez příčiny poplach a vůbec činiti cokoli, co by mohlo rušiti nebo ohroziti železniční provoz.

§ 110.

Prostranství, které přiléhá k stanici a jest určeno pro příchod (příjezd) nebo pro odchod (odjezd) (přednádraží), nesmí býti užíváno způsobem, který se nesrovnává s jeho určením.

§ 111.

(1) Železniční podnik je povinen uváděti v mezích technické a hospodářské účelnosti vyhláškami, oznámeními a jinými vhodnými zevnějšími označeními v obecnou známost všechny závažné věci, které se týkají železniční přepravy, a umisťovati vhodné nápisy nebo označení pro rychlou informaci obecnstva. Železniční správní úřad může o tom vydati zvláštní směrnice. Osoby, které užijí dráhy, nemají však, není-li v železničním přepravním řádě (§ 85) stanoveno jinak, nároku na náhradu škody, která jim snad vzejde z nesplnění této povinnosti.

(2) Železniční správní úřad může uložit železničnímu podniku, aby obecnstvo bylo varováno určitým způsobem před hrozcím nebezpečím.

(3) Ve všech vyhláškách, oznámeních a označeních, jichž se týká ustanovení předcházejících odstavců, jakož i ve všech obecnstvu určených nápisích, označeních, přeprav-

ních průkazech, oznámeních písemných neb ústních vůbec musí býti užito státního jazyka. Užije-li se ve shodě se zákonnými ustanoveními a koncesní listinou také jiného jazyka, musí býti zároveň text v jazyce státním na prvním místě a aspoň ve stejných rozměrech i ve stejné úpravě. Ustanovení tohoto odstavce platí zejména také pro uveřejňování jízdních řádů, tarifů a tarifních slev.

(4) Železniční podnik upraví svůj styk s obecníkem podle zásady účelnosti, jednoduchosti, rychlého jednání a ochoty; to platí i po stránce jazykového styku s obecníkem. S osobami, které v přepravním styku s drahou užijí státního jazyka, musí železniční podnik a jeho orgány jednati ve státním jazyce. Těchto ustanovení sluší užiti přiměřeně na všechny podniky v železničním obvodu, pokud jejich účelem je uspokojovati potřeby obecníka, které užívá dráhy.

Díl desátý.

Věci ztracené nebo zapomenuté.

§ 112.

Odevzdání dráze.

Najde-li někdo věc v železničním vozidle, v místnostech vyhrazených pro obecníka nebo jinde v železničním obvodu, nesmí věc sobě přivlastniti, ale je povinen ji odevzdati bez zbytečných průtahů železniční služebně, leč že by věc sám ihned vrátil tomu, kdo ji ztratil nebo zapomenul.

§ 113.

Nálezne a co s ním souvisí.

(1) Byla-li věc ztracena, činí nálezne deset ze sta obecné ceny nálezu. Dosáhla-li by odměna podle tohoto výpočtu 2.000 Kč, vyměří se z ostatku jen pět ze sta. Byla-li věc toliko zapomenuta, nálezne nepřisluší.

(2) Má se za to, že věci, které byly zanechány v železničních vozidlech na místech, kde se pravidelně ukládají, byly zapomenuty.

(3) Jde-li o věc, kterou našel zaměstnanec dráhy při výkonu své služby, přísluší nálezne železničnímu podniku, avšak ten je povinen polovinu odvésti ústavům a zařízením sociální péče železničního podniku, stanoveným se souhlasem železničního správního úřadu, druhou pak polovinu poskytnouti jako odměnu zaměstnancům, kteří se přičinili o nález.

(4) Nežádá-li nálezce nálezneho nebo stane-li se nezvěstným, připadne nálezne ústa-

vům a zařízením sociální péče železničního podniku, stanoveným se souhlasem železničního správního úřadu. Nezvěstným je nálezce tehdy, jestliže ho nelze vyhledati podle adresy, kterou udal.

§ 114.

Povinnosti dráhy.

(1) Za odevzdanou věc odpovídá železniční podnik jako schovatel. Prokáže-li někdo, že odevzdanou věc ztratil nebo zapomenul, vydá mu ji železniční podnik po srážce nákladů na uschování, jakož i po případě po srážce (zaplacení) nálezneho.

(2) Nebude-li věc vydána do 3 měsíců ode dne, kdy byla odevzdána, je železniční podnik oprávněn ji prodati ve veřejné dražbě. Věci, které by se znehodnotily uschováním nebo jejichž pravděpodobný výtěžek při prodeji by neuhradil náklad na uschování, je železniční podnik oprávněn prodati ještě před uplynutím označené lhůty, a to třebas i z volné ruky; věci podlehnoucí zkáze nebo bezcenné je oprávněn také zničiti.

(3) Stržené peníze, po srážce nákladů na uschování a útrat prodeje, uschová železniční podnik bezúročně pro toho, kdo věc ztratil nebo zapomenul.

§ 115.

Nezjistí-li se předchozí držitel.

(1) Nepřihlásí-li se ten, kdo věc ztratil nebo zapomenul, do 3 roků ode dne, kdy věc byla odevzdána železničnímu podniku, připadne věc nebo stržené peníze v úschově i s užitky nálezci.

(2) Ustanovení § 113, odst. 3 a 4 platí obdobně.

Díl jedenáctý.

Povinnosti k státní správě poštovní a telegrafní, ustanovení v zájmu obrany státu a ustanovení o přepravě četnictva.

I. K správě poštovní a telegrafní.

§ 116.

(1) Železniční podnik je povinen přepravovati poštovní zásilky, zaměstnanec je doprovázející a dohlédací orgány. Poštovní správa může užívati k této přepravě zvláště přizpůsobených vozů.

(2) Uplatňují požadavky podle předcházejícího odstavce, přihlédne poštovní správa k zřetelům hospodárního provozu dráhy.

(3) Za přepravu podle odstavce 1 poskytne poštovní správa železničnímu podniku přiměřenou náhradu. Nesjedná-li se o ní dohoda, rozhodne železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem pošt a telegrafů.

(4) Poštovní správa může v dohodě se železničním podnikem svěřiti zaměstnancům dráhy obstarávání některých úkonů jménem poštovní správy. Stejně může železniční podnik v dohodě s poštovní správou svěřiti poštovním zaměstnancům obstarávání některých úkonů jménem železničního podniku.

II. Ustanovení v zájmu obrany státu.

a) Všeobecně.

§ 117.

Vojenské správě náleží, aby při vybudování, udržování a provozu drah zastupovala zájem obrany státu, sledovala stav a výkonnost drah s hlediska tohoto zájmu, jakož i aby stanovila požadavky z toho vyplývající; železničnímu správnímu úřadu náleží, aby určoval hlediska po stránce železničně odborné, vydával příslušná rozhodnutí se vztahem k železničním podnikům a uskutečňoval s tím související dozor.

§ 118.

(1) Vykonávající pravomoc podle tohoto zákona a předpisů podle něho vydaných, přihlížejí úřady z moci úřední též k zájmu obrany státu, pokud by mohl být dotčen.

(2) Železniční podnik je povinen vedle povinností, které jej jinak postihují podle zákonůh ustanovení o drahách, předpisů podle nich vydaných a podle ustanovení koncesní listiny, uskutečniti opatření nebo zařízení, která mu železniční správní úřad uloží v zájmu obrany státu na žádost vojenské správy a po dohodě s ní.

(3) Železniční podnik je povinen přepravovati vojsko a vojenské zásilky za podmínek, které stanoví železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany.

(4) Železniční podnik je povinen, požádá-li o to oprávněný orgán, provésti přepravu vojska a vojenských zásilek urychleně, a je-li toho potřebí, i přednostně (odstavec 13).

(5) Železniční podnik je povinen, požádá-li o to vojenská správa, umožniti nebo provésti výcvik vojenských osob v železniční službě (odstavec 13).

(6) K usnadnění součinnosti vojenské správy se železničním podnikem může vojenská správa umístiti své zástupce u železničního

podniku a na její žádost ustanoví železniční podnik referenta (referenty) pro věci vojenské; projeví-li se toho potřeba, zejména pak za branné pohotovosti státu, budou vytvořeny společné orgány (odstavec 13).

(7) Železniční podnik je povinen poskytnouti vysvětlení, zprávy a pomůcky potřebné k účelům obrany státu (odstavec 13).

(8) Z toho, aby železniční podnik plnil všechny povinnosti, které jej postihují v zájmu obrany státu, odpovídají zejména osoby označené v § 128, odst. 1.

(9) Vojenská správa má kdykoli na vůli přesvědčiti se, třebas i na místě, zda železniční podnik plní povinnosti, které jej postihují v zájmu obrany státu, nemůže však zasahovati přímo do vedení provozu (odstavec 13).

(10) O věcech železničního podniku, které jsou obchodním tajemstvím, zachovávají orgány vojenské správy mlčenlivost, a to i po odchodu ze služby nebo po propuštění ze svazku vojenského; povinnosti mlčenlivosti mohou býti zproštěni jen rozhodnutím ministerstva národní obrany v dohodě se železničním správním úřadem.

(11) Osoby označené v § 128, odst. 1, jakož i zaměstnanci dráhy jsou povinni věci, které mají býti tajeny v zájmu obrany státu, uchováti v tajnosti stejně a s týmiž trestními následky jako osoby ve veřejném postavení (§ 5, č. 2 a § 6, č. 4 zákona ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb. z. a n., na ochranu republiky). To platí i o osobách jiných, na př. dodavatelích, jimž železniční podnik svěřil ve svém provozu věci, které mají býti tajeny v zájmu obrany státu.

(12) Ve věcech podle tohoto zákona a předpisů podle nich vydaných je úřad, jenž provádí řízení, povinen učiniti všechna vhodná opatření, aby zůstaly utajeny věci, které mají býti utajeny v zájmu obrany státu; při tom se může úřad v mezích nezbytnosti uchýliti od platných předpisů upravujících řízení. Opatření, opřená výslovně o ustanovení věty první, není potřebí odůvodňovati.

(13) Podrobnosti ustanovení odstavců 4 až 7 a 9 stanoví směrnice, které vydá železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany.

(14) Vládní nařízení může, projeví-li se toho potřeba, zavésti pro dráhy, po případě pro určité druhy nebo skupiny drah účinnost některých předpisů zákona o obraně státu, které se vztahují na podniky důležité pro obranu státu, i když příslušné železniční podniky nebyly výslovně určeny za podniky důležité pro

obranu státu (§ 18 zákona o obraně státu). Tyto předpisy platí potom místo ustanovení tohoto (železničního) zákona.

b) Další povinnosti za branné pohotovosti státu.

§ 119.

(1) Za branné pohotovosti státu platí vedle předpisů §§ 117 a 118 ještě ustanovení následujících odstavců.

(2) Železniční podnik je povinen dbáti zájmu obrany státu před ostatními zájmy.

(3) Železniční správní úřad může učiniti potřebná opatření o uspořádání a o řízení železničního provozu, užití volně a na jakémkoli místě zaměstnanců dráhy a podle potřeby volně disponovati drahou, jejím příslušenstvím, pomocnými a vedlejšími závody. O zásadách, podle nichž toto ustanovení bude provedeno, dohodne se železniční správní úřad s vojenskou správou.

(4) Přednostně (§ 118, odst. 4) musí býti přepravován také materiál, potřebný k výrobě válečné výbroje a válečného výstroje, věci potřebné k výživě obyvatelstva, transporty evakuační a jiné transporty k účelům obrany státu. Pořadí těchto transportů určí vojenská správa skrze společné orgány (§ 118, odst. 6).

(5) Provoz dráhy může býti převzat státní správou železniční, a to zejména tehdy, požádá-li o to vojenská správa. Projeví-li se toho nutná potřeba, může býti provoz na kterékoli dráze převzat do vojenské správy; o takovém převzetí v poli rozhoduje vojenská správa sama. Podrobnosti upraví vládní nařízení.

(6) Železniční podnik je povinen dopravovati na svých telegrafních a telefonních vedeních telegramy, jejichž druh a pořadí blíže určí železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany a s ministerstvem pošt a telegrafů. Železniční podnik je vedle toho povinen dovoliti, aby vojenská správa užila přímo železničních telegrafních nebo telefonních vedení, jichž není nezbytně třeba k železničnímu provozu. Rovněž je železniční podnik povinen dovoliti, aby na pozemcích dráhy byla zřízena nebo na telegrafních a telefonních sloupových byla připjata vojenská telegrafní a telefonní vedení, ale musí býti při tom postaráno o to, aby nebyl rušen provoz v železničních slaboproudých vedeních.

(7) Železniční správní úřad může v dohodě s ministerstvem vnitra a s ministerstvem národní obrany uložit železničnímu podniku, aby vytvořil ozbrojené strážní oddíly železniční.

Ustanovení § 139, odst. 1, věty druhé a odst. 2 a 3 platí tu obdobně.

§ 120.

Žádá-li naléhavý zájem obrany státu, aby byly stanoveny odchylky od zákonných ustanovení, která upravují vznik dráhy, její udržování a provoz, zahrnujíc v to i výkon státní výstopy ve věcech drah, jakož i vyvlastnění k účelům vybudování a provozu drah, může býti přiměřená úprava uskutečněna vládním nařízením.

c) Ustanovení k §§ 118 a 119 o náhradách.

§ 121.

(1) Za přepravu vojska a vojenských zásilek se platí zlevněné jízdné nebo přepravné, které stanoví železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany. Jde-li o jinou přepravu, zaplatí se jízdné nebo přepravné podle tarifu.

(2) Za náklady, které vzejdou železničnímu podniku z ustanovení § 118, odst. 2, ač neběží-li o opatření záležející v administrativních úkonech, a § 119, odst. 7 přísluší železničnímu podniku, neujedná-li se nic jiného, náhrada přiměřená vzešlým nutným nákladům, avšak od nich je třeba odpočítati částku úměrnou hospodářskému prospěchu, který z toho vyplyne pro železniční podnik. O náhradě rozhodne komise složená ze zástupců železničního správního úřadu, ministerstva národní obrany a ministerstva financí. Vládní nařízení může stanovit povahu a rozsah administrativních úkonů, které nejsou předmětem náhrady.

(3) Neujedná-li se nic jiného, přísluší železničnímu podniku za plnění, která proň vzejdou z ustanovení § 119, odst. 3 a 5, náhrada, kterou ustanoví vládní nařízení, při čemž buď přiměřeně hleděno k zásadám, které jsou uplatněny v zákonných ustanoveních o poskytování náhrad za obdobná plnění k účelům obrany státu za branné pohotovosti státu. Za omezení nebo zastavení provozu v poli pro válečné operace náhrada nepřísluší. Vládní nařízení stanoví dále, v kterých případech přísluší železničnímu podniku náhrada za plnění, která proň vzejdou z ustanovení § 119, odst. 6.

III. Ustanovení o přepravě četnictva.

§ 122.

O přepravě četnictva platí předpisy § 118, odst. 3, 4 a 13, jakož i § 121, odst. 1 obdobně. Směrnice podle obdoby § 118, odst. 13 vydá že-

lezniční správní úřad v dohodě s ministerstvem vnitra.

IV. Ustanovení pro dráhy státní.

§ 123.

O finančním vypořádání mezi drahami státními a dotčenými odvětvími státní správy (státními podniky) platí zvláštní předpisy, po případě zvláštní úmluvy.

Díl dvanáctý.

O úkonech státní výsosti zvláště.

I. O železničním správním úřadě.

§ 124.

(1) Státní výsost ve věcech drah vykonává, nestanoví-li zákon jinak, železniční správní úřad, jenž zejména dozírá, aby vybudování, udržování a provoz hověl zákonným ustanovením o drahách, předpisům podle nich vydaným a ustanovením koncesní listiny, jakož i aby nic neohrožovalo dráhu nebo bezpečnost i pořádek na ní.

(2) Kromě toho, co se o tom ustanovuje na jiných místech tohoto zákona, náleží do pravomoci železničního správního úřadu zejména:

a) řízení věcí železničních ve státě, jakož i péče o zdokonalení a rozvoj drah;

b) příprava, po případě též účast na sjednávání mezinárodních smluv ve věcech železničních, dále podle okolností přímé sjednávání jiných dohod ve věcech drah se zahraničními činiteli, jakož i spolupůsobení při sjednávání mezinárodních smluv, které se jakýmkoli způsobem dotýkají drah;

c) všechny věci, které souvisí s poměrem československých železničních správ k cizině, ač neběží-li o pravidelný styk sousedních železničních správ neb o styk železničních správ, které jsou v přímém styku dopravním, nebo nejde-li o věci, které vyžadují diplomatické intervence; zejména schvalování smluv a úmluv mezi československými železničními správami a cizími železničními správami, jakož i schvalování jejich členství v mezinárodních železničních sdruženích, kongresech a pod., po případě účasti při zasedáních a poradách těchto institucí;

d) příprava legislativních opatření, která se mají dotknouti poměrů drah;

e) všechna jednání o převzetí drah již vybudovaných nebo drah, které teprve budou vybudovány, do vlastnictví (zahrnuje v to též uskutečnění práva nápadu dráhy podle §§ 14

a 15, jakož i právo výkupu dráhy podle § 16) nebo do provozu státu a provádění příslušných úmluv, při čemž je však třeba postupovati v dohodě s ministerstvem financí;

f) vydávati v mezích zákonných ustanovení směrnice týkající se vybudování, udržování a provozu dráhy;

g) stanoviti nebo schvalovati normální konstrukce a typy staveb, zařízení a předmětů, které jsou součástí dráhy, jejího zařízení a výstroje, jakož i způsob jich užití;

h) schvalovati změny ve vybudování, udržování a provozu dráhy, které se od původních konstrukcí a zařízení neb od normálních konstrukcí a typů odchylují, anebo které by měly v zápětí změnu provozních podmínek, zejména pak schvalovati užívání nových konstrukčních principů a změny v užití schválených konstrukcí a typů;

ch) schvalovati nebo stanoviti pro dráhu (její část) změny způsobu provozu, jakož i povolovati, aby dráha (její část) byla zrušena, neb aby provoz na dráze (na její části) byl zastaven;

i) stanoviti základní směrnice o vzájemném užívání vozů různých drah;

j) sledovati, aby zájem obrany státu na drahách byl zabezpečen, jednati s ministerstvem národní obrany o věcech, které se týkají vojenského užití a pohotovosti drah pro obranu státu;

k) vydávati směrnice o výkonu služby;

l) sledovati, aby věci osobní u drah byly uspořádány a vedeny způsobem, který hoví zákonným ustanovením, jakož i potřebě a povaze železniční služby, a aby sociální péče byla prováděna podle platných předpisů a aby byla podle potřeby a poměrů zdokonalována a rozšiřována, všechno bez újmy pravomoci ministerstva sociální péče, založené jinými zákonnými ustanoveními;

m) upravovati v dohodě s ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v mezích zákonných ustanovení zdravotně policejní službu týkající se drah, počítajíc v to i službu záchrannou, vykonávati tuto službu vlastními orgány, jakož i bdíti, aby byla vykonávána v mezích platných předpisů;

n) upravovati v dohodě s ministerstvem zemědělství v mezích zákonných ustanovení veterinárně policejní službu týkající se drah, vykonávati podle dohody s tímto ministerstvem některé úkony této služby vlastními orgány, jakož i bdíti, aby byly vykonávány v mezích platných předpisů;

o) organisovati, sestavovati a vydávati celkovou statistiku drah.

(3) Železniční správní úřad vykonává také všechny úkony státní výsosti nad drahami, které byly přikázány jinými předpisy, nedotčenými tímto zákonem, úřadům jiného pojmenování (ministerstvo železnic, generální inspekce, železniční dozorcí úřad a pod.).

(4) Železniční správní úřad ve smyslu tohoto zákona je ministerstvo, jemuž přísluší dozor na dráhy.

§ 125.

Příkazy a zákazy všeobecné povahy, vydávané politickými úřady.

(1) K účelu výkonu státní výsosti ve věcech drah jsou politické (státně policejní) úřady oprávněny vydávati, a to podle pokynů železničního správního úřadu, příkazy a zákazy ve způsobu všeobecných nařízení.

(2) Ustanovení čl. 3 zákona o organizaci politické správy zůstává nedotčeno.

II. Dozor na železniční podniky zvláště.

§ 126.

Všeobecně.

(1) Železniční správní úřad bdí nad tím, aby železniční podnik a jeho zaměstnanci zachovávali přesně zákonná ustanovení o drahách, předpisy podle nich vydané a ustanovení koncesní listiny.

(2) Za tím účelem může žádati od železničního podniku (zaměstnanců dráhy) potřebná vysvětlení (zaměstnanci dráhy jsou povinni dáti odpověď na příslušné dotazy) nebo předložení určitých písemností i věcí a může se na místě přesvědčovati svými orgány o stavu dráhy (s příslušenstvím, pomocnými i vedlejšími závody) a o způsobu vedení provozu. Železniční podnik nesmí zaměstnance, který se zachoval podle předcházející věty, postihnouti žádnou újmou ve služebním a platovém poměru.

(3) Zjistí-li orgány úřadu při výkonu dozoru na místě, že zaměstnanec dráhy pro závady tělesné nebo duševní, pro nedostatek smyslových schopností nebo pro neznalost služby ohrožuje bezpečnost železničního provozu, mohou uložit příslušnému činiteli železničního podniku, aby byl onen zaměstnanec na dobu, která je odůvodněna okolnostmi, odstraněn ze služby, o kterou jde. Takové opatření, o jehož důvodech musí býti

zaměstnanec zpraven, jsou však orgány úřadu povinny ihned oznámiti železničnímu správnímu úřadu; ten je, proveda přiměřené šetření, do 30 dnů potvrdí nebo zruší a zpraví o tom vždy železniční podnik a dotčeného zaměstnance. Nevydá-li železniční správní úřad rozhodnutí do uvedené lhůty, má se za to, že opatření bylo zrušeno.

(4) O věcech železničního podniku, které jsou obchodním tajemstvím, zachovají orgány úřadu mlčenlivost, a to i po odchodu ze služby nebo po propuštění; této povinnosti mohou býti zproštěni jen rozhodnutím železničního správního úřadu.

§ 127.

Donucovací opatření proti železničnímu podniku.

(1) Aby bylo vynuceno splnění některé povinnosti, která vyplývá ze zákonných ustanovení o drahách, z předpisů podle nich vydaných nebo z koncesní listiny, může železniční správní úřad uložit železničnímu podniku pokutu do 100.000 Kč, a jde-li o opětované vynucení až do 250.000 Kč.

(2) Napřed však pohrozí, že pokuta bude uložena, a ustanoví ke splnění povinnosti přiměřenou lhůtu.

(3) Pokuty, uložené podle ustanovení odstavce 1, plynou do státní pokladny.

Kárná pravomoc železničního správního úřadu.

a) Proti vedoucím orgánům.

§ 128.

(1) Jednají-li osoby, které mají účast při vedení podniku (jsou podnikateli drah, tvoří správní a dozorcí orgány právnické osoby, spravují příslušný úsek správy svazků územní samosprávy a pod.), anebo které jsou řediteli, členy ředitelství, ustanoveny k přímému vedení provozu nebo zmocněnci podniku, proti zákonným ustanovením o drahách, předpisům podle nich vydaným nebo proti ustanovením koncesní listiny, anebo neuposlechnou-li opatření (rozhodnutí) železničního správního úřadu, mohou jim býti uloženy tyto kárné tresty:

1. napomenutí,
2. důtka,
3. peněžitý trest do 1.000 Kč,
4. odstranění z účasti na vedení podniku,
5. propuštění (jde-li o osobu, která je ve služebním poměru k železničnímu podniku).

(2) Tresty podle odstavce 1, č. 1 až 3 ukládá železniční správní úřad.

(3) Tresty podle odstavce 1, č. 4 a 5 ukládá železniční disciplinární výbor (§ 132) na návrh železničního správního úřadu. Tento výbor však může uložit, dospěje-li k mírnějšímu posouzení provinění, také některý z trestů podle odstavce 1, č. 1 až 3.

(4) Než bude uložen kárný trest, musí být provedeno šetření, v němž je zejména třeba slyšet osobu, o kterou jde. Trest se uloží odůvodněným nálezem, v němž bude označeno jednání, které se klade za vinu, a předpis, který byl porušen.

(5) Uzná-li z vážných důvodů toho potřebu, může železniční správní úřad nařídit, aby se osoba, proti níž má být zavedeno řízení před železničním disciplinárním výborem, zdržela účasti při vedení podniku až do dne, kdy toto řízení bude skončeno.

(6) Peněžitě tresty, uložené podle předcházejících ustanovení, nesmějí být přesunuty na právnické osoby a jiné soubory osob. Za zaplacení těchto trestů ručí příslušný železniční podnik.

(7) Peněžitě tresty, uložené podle předcházejících ustanovení, odvedou se ústavům a zařízením sociální péče železničního podniku, stanoveným se souhlasem železničního správního úřadu.

(8) Potrestání podle tohoto paragrafu nevylučuje odpovědnost podle jiných zákonů.

b) Proti zaměstnancům dráhy.

§ 129.

Služební provinění zaměstnanců dráhy se stíhají v zásadě prostředky kárné pravomoci železničního podniku (§ 99).

§ 130.

(1) Železniční správní úřad může, uzná-li toho potřebu, uložit zaměstnanci dráhy, který se dopustí služebního provinění, kárné tresty, označené v § 128, odst. 1, č. 1 a 2.

(2) Ustanovení § 128, odst. 4 a 8 platí obdobně.

(3) K výkonu této kárné pravomoci může železniční správní úřad zmocnit jednotlivé své orgány.

§ 131.

(1) Jde-li o hrubé služební provinění, může železniční správní úřad, jestliže uzná ze zvláště závažných důvodů toho potřebu, nařídit

železničnímu podniku, aby proti zaměstnanci, který se provinil, provedl kárné řízení. Předtím si však vyžádá zprávu od železničního podniku. Jak k podání zprávy, tak i k provedení kárného řízení může být stanovena přiměřená lhůta. Je-li výkon kárné pravomoci svěřen autonomním sborům (disciplinárním) (§ 99, věta druhá), dodá jim železniční podnik ihned příkaz železničního správního úřadu.

(2) Kárný nález, jenž bude proti zaměstnanci vydán vzhledem k ustanovení odstavce 1, oznámí železniční podnik neprodleně železničnímu správnímu úřadu a předloží příslušné spisy. Vysloví-li železniční správní úřad do 15 dnů, kdy ho oznámení došlo, že nález nebere na vědomost, musí být kárné řízení podle odstavce 1 provedeno znovu, a je-li výkon kárné pravomoci svěřen autonomním sborům (disciplinárním), musí být řízení nově provedeno s přečtením připomínek železničního správního úřadu před příslušným sborem (senátem, komisí a pod.), a to, má-li autonomní sbor dostatečný počet členů, jiného složení. K provedení opětovaného kárného řízení může železniční správní úřad rovněž stanovit přiměřenou lhůtu. Ustanovení první věty platí obdobně i pro nový kárný nález.

(3) Vysloví-li železniční správní úřad do 15 dnů, kdy ho oznámení došlo, že nový kárný nález nebere na vědomost, projedná provinění zaměstnance dráhy železniční disciplinární výbor (§ 132). Tento výbor může uložit kterýkoli z trestů označených v § 128, odst. 1 nebo kterýkoli trest stanovený služebním řádem (§ 99). Ustanovení § 128, odst. 7 platí tu obdobně.

(4) Předpisy předcházejících odstavců se nemění nic na právní povaze kárných nálezů, které vydávají železniční podniky neb autonomní sbory (disciplinární).

§ 132.

Železniční disciplinární výbor.

(1) Železniční disciplinární výbor se skládá z předsedy a dvanácti členů, jakož i z náhradníků předsedy a členů.

(2) Předsedu a dvanáct členů výboru jmenuje na období 3 let s náhradníky ministr, jemuž přísluší dozor na dráhy, a to předsedu v dohodě s ministrem spravedlnosti ze soudců z povolání, pokud pak jde o členy, pět členů z úředníků železničního správního úřadu, dva členy z orgánů vedoucích (§ 128, odst. 1) a pět členů ze zaměstnanců drah (§§ 73 a 74). Členové z orgánů vedoucích a ze zaměstnanců drah budou jmenováni podle návrhů

vyžádaných od nestátních železničních podniků co možná tak, aby byly zastoupeny všechny druhy a skupiny drah.

(3) Výbor projednává věci mu přikázané (§ 128, odst. 3 a § 131, odst. 3) v senátech, které se skládají z předsedy výboru a ze dvou členů výboru určených losem, a to jednoho ze členů jmenovaných z úředníků železničního správního úřadu, jednoho ze členů jmenovaných buď z orgánů vedoucích, jde-li o orgán vedoucí, nebo ze zaměstnanců drah, jde-li o zaměstnance dráhy.

(4) Podrobnosti řízení před železničním disciplinárním výborem stanoví vládní nařízení.

(5) Proti výroku železničního disciplinárního výboru lze podat stížnost k nejvyššímu správnímu soudu.

§ 133.

Vnucená správa.

(1) Nesjedná-li se užitím §§ 127 a 128 náprava, může železniční správní úřad uvaliti na železniční podnik vnucenou správu tím, že ustanoví vnuceného správce.

(2) Vnucený správce je oprávněn ke všem jednáním a opatřením, jichž je potřebí, aby byla dráha řádně provozována a udržována podle zákonných ustanovení, předpisů podle nich vydaných a ustanovení koncesní listiny.

(3) Na vnuceného správce dozírá železniční správní úřad, jenž může stanovit, jakým způsobem má být vedena vnucená správa.

(4) Vnucená správa jde na útraty a nebezpečí podniku.

§ 134.

Vládní komisař.

(1) K doзору na to, aby i v takové správě železničního podniku, která nezáleží ve výkonu provozu, bylo dbáno platných předpisů, stanov a pod., zvláště pokud běží o právo nápadu a výkupu státu, o věci železničních knih, jakož i vůbec, aby nebyl dotčen veřejný zájem, může železniční správní úřad ustanovit vládního komisaře.

(2) Vládní komisař je zejména oprávněn účastniti se všech schůzí správních orgánů společnosti, po případě schůzí zastupitelských a výkonných sborů svazků územní samosprávy, které jsou koncesionáři, má-li se v těchto schůzích jednati o věcech týkajících se železničního podniku. K takovým schůzím musí býti vládní komisař pozván, jinak jsou usnesení v nich učiněná, pokud se týkají věci železničního podniku, právně neúčinná.

(3) V mezích odstavce 1 je vládní komisař oprávněn zastaviti, a to s okamžitou platností, výkon (provádění) usnesení neb opatření železničního podniku. Takové zastavení, o jehož důvodech musí býti podnik zpraven, je povinen ihned oznámiti železničnímu správnímu úřadu; ten je, proveda přiměřené šetření, do 30 dnů potvrdí nebo zruší a zpráví o tom vždy podnik. Nevydá-li železniční správní úřad rozhodnutí do uvedené lhůty, má se za to, že zastavení bylo zrušeno.

(4) Vládnímu komisaři přísluší při výkonu svěřené pravomoci stejná oprávnění, která jsou vyhrazena předpisem § 93, odst. 3 pro železniční správní úřad.

§ 135.

Opatření, jestliže dráha nevyhovuje.

(1) Zjistí-li železniční správní úřad, že dráha (s příslušenstvím, s pomocnými i vedlejšími závody) již nevyhovuje s hlediska veřejného zájmu, zejména požadavkům bezpečnosti, pravidelnosti a nerušenosti provozu, nařídí, drže se mezi technické a hospodářské účelnosti a máje slušný zřetel k hospodářskému stavu železničního podniku, aby železniční podnik uskutečnil opatření (přestavby, přístavby, zvýšení počtu vozidel, jejich změny a pod.), která uzná za nutná vzhledem ke změnám poměrů, stanově k tomu přiměřenou lhůtu. Předtím vyslechne železniční podnik.

(2) Jestliže podnik nařízené opatření ve stanovené lhůtě neuskuteční, zařídí železniční správní úřad, aby bylo ono opatření uskutečněno na útraty a nebezpečí podniku.

III. Některá zvláštní ustanovení o výkonu policie na dráze.

§ 136.

Činnost bezpečnostních úřadů a orgánů.

Bezpečnostním úřadům a orgánům náleží bdíti, aby osoby, které užijí dráhy nebo s ní jinak vejdou ve styk, zachovávaly ustanovení tohoto zákona a předpisů podle něho vydaných, po případě jiných předpisů, které upravují veřejnou bezpečnost, klid a pořádek na dráze.

§ 137.

Policejní pravomoc zaměstnanců dráhy.

(1) Zaměstnanci dráhy, určení službou pro železniční obvod, jsou v tomto obvodu oprávněni

nění, není-li po ruce bezpečnostní orgán, zjišťovati totožnost osoby, která se dopustí trestného činu, neuposlechne napomenutí daného jí zaměstnancem dráhy při výkonu služby, zřejmě vědomě nebo svévolně porušuje předpisy týkající se drah, nebo se dopustí takového jednání, které ruší dopravu neb ohrožuje její bezpečnost, anebo i, je-li to nutné, takovou osobu zadržeti a odevzdati bez zbytečných průtahů bezpečnostnímu orgánu nebo příslušnému úřadu.

(2) Zaměstnanci dráhy jsou při výkonu policie (odstavec 1) povinni se řídit předpisy zavazujícími bezpečnostní orgány, zachovávat vážnost a chovati se ke každému slušně. Navzájem je obecnstvo povinno zachováti v úředním styku s nimi slušnost a vážnost.

(3) Dohled na výkon železniční policie, pokud ji obstarávají zaměstnanci dráhy, přísluší i řediteli nebo ředitelství (§ 71, odst. 1).

§ 138.

Zákonná ochrana při výkonu této pravomoci. Služební přísaha.

(1) Zaměstnancům dráhy přísluší při výkonu policie na dráze zákonná ochrana členů sboru stráže bezpečnosti.

(2) Před připuštěním ke službě, při níž by se mohla vyskytnouti příležitost k výkonu policie na dráze, mají zaměstnanci dráhy vykonati do rukou orgánu železničního správního úřadu služební přísahu. Je-li toho naléhavá potřeba, může býti pro přechodnou dobu připuštěn k řečené službě také zaměstnanec, který služební přísahu dosud nevykonal.

§ 139.

Ozbrojené strážní oddíly železniční.

(1) Je-li potřebí mimořádných opatření k zajištění bezpečnosti provozu dráhy, může železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem vnitra a s ministerstvem národní obrany povolit železničnímu podniku, bez újmy pravomoci bezpečnostních orgánů, aby utvořil ze svých zaměstnanců ozbrojené strážní oddíly železniční. Při tom budou stanoveny také podrobnosti organizace, pravomoci, výcviku, výkonu služby, výzbroje a výstroje těchto oddílů.

(2) Členové ozbrojených strážních oddílů železničních jsou oprávněni nositi ve službě zbraň. Výjimka podle § 138, odst. 2, věty druhé pro ně neplatí.

(3) K účelu uvedenému v odstavci 1 smí člen ozbrojených strážních oddílů železničních, šetře opatrnosti potřebné podle okolností případu, užití zbraně jen v těchto případech:

a) při nutné obraně, aby odvrátil násilný útok, jenž na něho byl učiněn aneb který mu přímo hrozí nebo jímž se život jiné osoby ohrožuje;

b) k zmaření útěku pachatele, který porušil železniční dorozumívací a zabezpečovací zařízení, rozrušil trať nebo vůbec jednal tak, že z toho vznikla porucha nebo důtklivé ohrožení železničního provozu, byl-li pachatel přistižen při činu nebo je-li někdo důvodně podezřelý z takového činu a nelze jej zadržeti jiným způsobem.

§ 140.

Stíhání přestupků.

Toho, kdo se proviní proti ustanovením § 6, odst. 1, § 10, odst. 1, § 30, odst. 1, §§ 41 a 42, § 43, odst. 2 a 4, § 44, § 59, odst. 1, § 80, §§ 101 až 103, § 105, odst. 1, §§ 108 a 109, anebo nedbá příkazů a zákazů úřadů, vydaných podle tohoto zákona, pokud míří k veřejné bezpečnosti, klidu a pořádku na dráze, potrestají okresní (státní policejní) úřady, ač neběží-li o čin stíhaný soudem nebo podle ustanovení ž. p. ř. (§ 85, odst. 3, věta první), trestem na penězích do 5.000 Kč nebo trestem na svobodě do 14 dnů; je-li trest na penězích nedobytný, přemění se v náhradní trest na svobodě podle míry zavinění, nejvíce však v trest na svobodě 14 dnů.

IV. Ustanovení o příspěvku na úhradu nákladů spojených s výkonem státního dozoru.

§ 141.

(1) K úhradě nákladů, které vznikají prováděním dozoru podle ustanovení tohoto zákona, přispěje železniční podnik státu částkou, kterou určí železniční správní úřad se zřetel k rozsahu přepravy a k zvláštním poměrům podniku v dohodě s ministerstvem financí, a jde-li o svazky územní samosprávy, také v dohodě s ministerstvem vnitra.

(2) Podnik bude zdarma přepravovati orgány železničního správního úřadu, vojenské železniční orgány označené v § 118, odst. 6 a vládní komisaře (i jejich zavazadla) všemi druhy vlaků (v jakékoli třídě vozové) i vozidel a dovolí jim na požádání užití železničního telegrafu a jiných dorozumívacích zařízení. Tato povinnost vzniká, jakmile se řečené orgány a komisaři prokáží průkazem, který k tomu účelu vydá železniční správní úřad.

V. Další odchylky pro svazky územní samosprávy.

§ 142.

(1) Ustanovení §§ 127 až 134 a § 135, odst. 2 neplatí, jde-li o zemi neb okres, a užije se tu prostředků podle zákona o organizaci politické správy. Oprávnění železničního správního úřadu, udílet ve věcech, o které jde, pokyny ve smyslu čl. 1 řečeného zákona, není tím dotčeno. Jde-li o zemi neb okres, učiní železniční správní úřad opatření podle § 135, odst. 1 v dohodě s ministerstvem vnitra.

(2) Byl-li stanoven pro schůzi zemského neb okresního zastupitelstva, výboru nebo komise pořad jednání, který obsahuje předmět dotýkající se drah, jejichž koncesionářem nebo provozovatelem je země neb okres, buď pořad jednání zaslán včas před schůzí železničnímu správnímu úřadu. Jemu buď také bez průtahů oznámeno jakékoli usnesení v takové věci, které bylo učiněno ve schůzi jmenovaných sborů.

§ 143.

(1) Ustanovení § 133 neplatí, jde-li o obec. Možno tu však užítí prostředků podle zákonů upravujících obecní zřízení.

(2) Jde-li o obec, vyslechne železniční správní úřad, než učiní opatření podle § 135, obecní zastupitelstvo a příslušné opatření učiní v dohodě s ministerstvem vnitra.

VI. Ustanovení pro dráhy státní.

§ 144.

Předpisy §§ 127 až 135, § 141, odst. 1 se nevztahují na dráhy státní; pro ně platí v těchto věcech zvláštní předpisy. Ustanovení § 124 se vztahuje na dráhy státní potud, pokud zvláštní předpisy nestanoví nic jiného.

Hlava druhá.

Dráhy vedlejší.

§ 145.

Všeobecně.

Pro dráhy vedlejší platí předpisy hlavy první s odchylkami podle následujících paragrafů.

I. Odchylky od předpisů tohoto zákona pro dráhy hlavní.

§ 146.

Zásadní ustanovení.

(1) Pro dráhy vedlejší budte stanoveny,

hledíc k různosti povahy dráhy vedlejší a podle toho, jak to dovolují okolnosti, odchylky z předpisů platných pro dráhy hlavní a povoleny úlevy z nich, a to zejména po stránce podmínek a zásad týkajících se koncesování, vybudování, udržování a provozu dráhy, jakož i po stránce zjednodušení příslušných řízení. Takové odchylky a úlevy mohou býti stanoveny nebo povoleny koncesní listinou, vládním nařízením nebo rozhodnutím železničního správního úřadu podle zásad stanovených vládním nařízením.

(2) Bez újmy tohoto zásadního ustanovení platí úchylky a úlevy podle §§ 147 až 151.

§ 147.

K dílu prvnímu, druhému a čtvrtému hlavy první.

(Povolení k přípravným pracím, koncese, vybudování a udržování dráhy.)

(1) Jestliže ten, kdo chce vybudovati dráhu vedlejší, nemá z jakéhokoli důvodu zapotřebí oprávnění podle § 7, odst. 1, nemusí v žádosti o koncesi prokazovati, že pro zamýšlenou dráhu bylo uděleno povolení k přípravným pracím (§ 12, odst. 2).

(2) Mohou býti povoleny úlevy z ustanovení § 38 o požárním prostoru; to se může státi zejména u dráhy úzkého rozchodu.

§ 148.

K dílu pátému hlavy první, (Poměr k veřejným pozemním komunikacím, k vodám i k vodním dílům, k dolům na vyhrazené nerosty a k regulačním zájmům významnějších obcí.)

(1) Dráhu vedlejší možno vésti po veřejné pozemní komunikaci (veřejném prostranství), jestliže je k tomu komunikace (prostranství), třebaš po provedení úprav, způsobilá a není-li provozem dráhy ohrožena bezpečnost dopravy po komunikaci (prostranství). Nedojde-li o tom k dohodě mezi železničním podnikem a vlastníkem (správcem) komunikace (prostranství), rozhodne ministerstvo veřejných prací v dohodě se železničním správním úřadem, ministerstvem vnitra a ministerstvem národní obrany, stanovíc zároveň podmínky, za nichž může býti komunikace (prostranství) užíváno drahou.

(2) Za užívání veřejné komunikace (prostranství) není podnik dráhy vedlejší povinen žádnou náhradou, a to ani tehdy, je-li část komunikace (prostranství) ponechána výhradně dráze. Naproti tomu jej postihují:

a) úprava komunikace (prostranství), nutná vzhledem k vybudování dráhy;

b) řádné udržování oné části komunikace (prostranství), která pro dráhu byla upravena, jakož i čištění této části v míře, jaké vyžaduje provoz dráhy a pořádek na komunikaci (prostranství);

c) oč v příčinné spojitosti s drahou snad vzroste náklad na udržování komunikace (prostranství), na odstraňování škod způsobených živly a na nové stavby nutné vzhledem k dopravě po komunikaci (prostranství);

d) veškerá zvláštní zařízení k odvrácení toho, aby provoz dráhy nerušil nebo neohrožoval dopravu po komunikaci (prostranství).

(3) Povinnosti, které by šly nad tato ustanovení, smějí býti podniku ukládány jenom za předpokladu, že jsou v příčinné spojitosti s drahou.

(4) Užívají-li dráhy vedlejší veřejných pozemních komunikací (prostranství) takovým způsobem, že je železniční trať přístupna silničním vozidlům, podléhají strany pohybu vozidel také předpisům, které upravují veřejnou bezpečnost a pořádek na těchto komunikacích (prostranstvích). Tyto předpisy však třeba vydati, pokud se dotýkají dráhy, v dohodě se železničním správním úřadem.

§ 149.

K dílu osmému hlavy první.
(Ustanovení pro vlastníky nebo jiné uživatele pozemků v okolí dráhy a pro osoby, které tam chtějí něco podnikati.)

Mohou býti povoleny úlevy z ustanovení § 102 o zakázaném pásmu a § 103 o požárním pásmu.

§ 150.

K dílu desátému hlavy první.
(Věci ztracené nebo zapomenuté.)

(1) Železniční správní úřad může povolit podniku dráhy vedlejší, aby věci ztracené nebo zapomenuté, které mu budou odevzdány ve smyslu § 112, dodal vždy do 8 dnů místnímu úřadu příslušnému k přijímání nálezů. Vzpomenuté povolení bude vyhlášeno zároveň s označením místního úřadu ve věstníku, v němž železniční správní úřad uveřejňuje opatření a vyhlášky ve věcech přepravních.

(2) Dodáním věci místnímu úřadu bude podnik zbaven povinností schovatele, které vyplývají z ustanovení § 114.

§ 151.

K dílu dvanáctému hlavy první.
(O úkonech státní výsosti zvláště.)

Železniční správní úřad může v dohodě s ministerstvem financí, a jde-li o svazky územní samosprávy, také v dohodě s ministerstvem vnitra osvoboditi podnik dráhy vedlejší od příspěvku podle § 141, odst. 1.

II. Daňové, poplatkové a jiné úlevy a výhody.

§ 152.

Osvobození od kolků a poplatků, jakož i od dávek za úřední úkony ve věcech správních.

(1) Dokud nebude zahájen provoz dráhy vedlejší, jsou osvobozeny od kolků a poplatků všechny smlouvy, listiny a podání, které byly ujednány, sepsány neb učiněny k účelu vybudování dráhy vedlejší (s příslušenstvím, s pomocnými i vedlejšími závody) a jejího provozu a mají předmětem:

a) slib, že budou postoupeny pozemky, že bude povoleno jich oddělení prosté břemen, že bude propůjčeno právo na přenechání pramenů a jiných soukromých vod, na zřízení služebností a jiných věcných práv na nemovitých věcech, jakož i na odstoupení, omezení nebo zrušení těchto práv a takových práv, jejichž výkon je vázán k určitému místu, že bude propůjčeno právo, aby byla strpěna opatření, která omezují výkon práva vlastnického nebo jiného práva na určitém pozemku nebo horním díle, že bude dodán stavební nebo provozní materiál, že budou poskytnuty hotovosti s převzetím akcií nebo bez převzetí nebo jiné příspěvky jakéhokoli druhu;

b) stanovení podmínek pro užívání veřejných pozemních komunikací (prostranství);

c) převzetí garančních závazků;

d) úmluvy o opatření kapitálu;

e) podání, plány a jiné písemnosti, které podají zájemníci, zejména také uchazeči o koncesi, jestliže jimi má býti vybudování dráhy vedlejší technicky nebo finančně připraveno.

(2) Za udělení koncese a za sepsání koncesní listiny se neplatí kolky a poplatky.

(3) Byl-li provoz dráhy vedlejší zahájen, jsou osvobozeny od kolků a poplatků, a to až do uplynutí 3 let ode dne, kdy byl zahájen provoz:

a) veškeré smlouvy, listiny a podání, které ujednal, sepsal neb učinil podnik dráhy ve-

dlejší k účelu vybudování dráhy vedlejší a jejího provozu;

b) potvrzení podnikatelů stavby a dodavatelů, že byly přijaty platy za práce spojené s vybudováním dráhy vedlejší.

(4) Podnik dráhy vedlejší jest osvobozen na 25 let od kolkových poplatků z kuponů cenných papírů, které podnik vydal, anebo nejsou-li cenné papíry vydány, z kvitancí na vyplacené úroky (dividendy). Tato doba se počítá, nastala-li splatnost prvního kuponu nebo první úrokové (dividendové) splátky v prvním roce po udělení koncese, ode dne splatnosti, jinak ode dne, kdy uplynul rok od udělení koncese.

(5) Dále jsou osvobozeny od kolků a poplatků, a to bez časového omezení, smlouvy, listiny a podání, které podnik dráhy vedlejší ujednal, sepsal neb učinil k těmto účelům:

a) k opatření kapitálu pro první vybudování dráhy vedlejší podle ustanovení koncesní listiny, což platí zejména pro ujednání, zúrokování a splácení zápůjček a pro vydání akcií, obligací a pod.;

b) k výkupu pozemků nebo k oddělení pozemků prostému břemen pro první vybudování dráhy podle ustanovení koncesní listiny a k nabytí za tím účelem některého z práv uvedených v odstavci 1, písm. a);

c) k splnutí (fusi) drah vedlejších, a to potud, pokud k tomu potřebné smlouvy, listiny a podání byly ujednány, sepsány neb učiněny do 3 let od zápisu splnutí do firemního rejstříku.

(6) Konečně jsou osvobozeny od kolků a poplatků, a to do 7 let ode dne, kdy byl zahájen provoz na dráze vedlejší, smlouvy, listiny a podání, které podnik dráhy vedlejší ujednal, sepsal neb učinil k těmto účelům:

a) k ujednání, zúrokování a splácení zápůjček, jež jsou určeny k umořování dluhů, jejichž ujednání bylo podle ustanovení odstavce 1, písm. d) a odstavce 3, písm. a) osvobozeno od kolků a poplatků;

b) k převodu podniku dráhy vedlejší na akciovou společnost nebo společnost s ručením omezeným, děje-li se tento převod podle ustanovení koncesní listiny, nebo je-li v souvislosti s přenesením koncese (§ 22).

(7) Doby osvobození, které jsou stanoveny v předcházejících odstavcích, počítají se, je-li provoz dráhy vedlejší zahajován po sobě na částech dráhy, pro každou část dráhy zvláště.

(8) Úřední úkony, k nimž dojde na základě jednání osvobozených podle ustanovení před-

chozích odstavců od kolků a poplatků, jsou osvobozeny od dávek za úřední úkony ve věcech správních.

§ 153.

Osvobození od daně výdělkové.

(1) Podnik dráhy vedlejší jest osvobozen od daně výdělkové (zákon ze dne 15. června 1927, č. 76 Sb. z. a n., o přímých daních) na 25 let.

(2) Doba podle předcházejícího odstavce se počítá ode dne, kdy byl zahájen provoz. Je-li provoz zahajován po sobě na částech dráhy, počítá se tato doba pro celou dráhu ode dne, kdy byl zahájen provoz na první části dráhy.

(3) Bude-li dráha vedlejší prohlášena za drobnou (§ 5, odst. 4), může osvobození, které bylo uděleno pro dráhu vedlejší, býti ponecháno v platnosti rozhodnutím železničního správního úřadu v dohodě s ministerstvem financí.

§ 154.

Osvobození u přestaveb, rozšiřovacích staveb, dodatečných zařízení a výstroje.

(1) Co se týká osvobození podle § 152, budou přestavby a rozšiřovací stavby, jakož i nová opatření výstroje a zařízení posuzovány stejně jako zakládací vydání dráhy vedlejší, jestliže železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem financí je uzná za veřejně prospěšné.

(2) Doba osvobození podle § 152, odst. 1 zanikne dnem, kdy bylo uděleno povolení k užívání pro příslušnou stavbu nebo zařízení. Tímto dnem se počíná lhůta pro osvobození podle § 152, odst. 3 a 6.

§ 155.

Ustanovení společná.

(1) Veškerá osvobození uvedená v §§ 152 a 154 platí při oboustranně závazných právních jednáních a při listinách o nich sepsaných nejen pro podnik dráhy vedlejší, nýbrž také pro druhou stranu, která je s ním ujedná.

(2) Tato osvobození platí, jsou-li splněny předpoklady podle §§ 152 a 154, s časovým omezením uvedeným tamže, také pro knihovní zápis práv, která byla zřízena osvobozeným právním jednáním, zejména tedy také pro zápis práva knihovního na knihovních jednotkách nebo jiných nemovitostech, určených k tomu smlouvou, pro kolky a poplatky z ji-

ných úředních jednání a úředních sepsání, která byla vykonána na základě osvobozeného právního jednání, konečně pro listiny, které podnik dráhy vedlejší vydá, prováděje takové právní jednání, pro postupy přednosti a propouštěcí prohlášení, které vydala třetí osoba, pro kvitance o výkupném za pozemky, jakož i pro jejich knihovní provedení.

(3) Tato osvobození neplatí pro podání a jednání v civilním sporu.

§ 156.

V ý h o d y h o s p o d á ř s k é.

(1) Vláda může podniku dráhy vedlejší na žádost přiznati podle volného uvážení tyto další výhody:

a) Státní správa může převzít provoz dráhy vedlejší za náhradu skutečných provozovacích vydání. Dráze vedlejší, jejíž provoz vedou dráhy státní za náhradu skutečných provozovacích vydání, může státní správa železniční v dohodě s ministerstvem financí poshováti úhradu provozních schodků a poskytnouti zálohou peníze potřebné k úhradě roční potřeby na zúročení a umoření dosud nesplacených přednostních (prioritních) obligací, hypotečních nebo jiných zápůjček, jichž bylo užito se svolením státní správy k účelům investičním nebo na zúročení a umoření dosud neslovaných přednostních akcií dráhy, jakož i na úhradu jejich společenských vydání. Poshovně a zálohou vyplacené částky i s úroky jsou pohledávkou státní správy. Překročí-li čistý výnos dráhy vedlejší roční potřebu zajištěnou zálohami, poskytovanými podle předcházejících ustanovení, bude užito přebytku čistého výnosu ke splacení této pohledávky státní správy až do úplného vyrovnání, při čemž úroky mají přednost před kapitálem. Při výkupu dráhy státem nebo při uplynutí koncesní doby bude k úhradě těchto pohledávek užito jmění železničního podniku; do tohoto jmění se počítá i náhrada za výkup. Při tom však zůstanou nedotčeny nároky z nesplacených dosud prioritních obligací, hypotečních a jiných zápůjček, užitých se schválením státní správy k účelům investičním, a nároky z dosud neuomořených prioritních akcií, a to do té míry, jak byly zajištěny vzpomenu-tými zálohami.

b) Stavební a provozní materiál i věci inventární mohou býti dráze vedlejší přenechány státní železniční správou za podmínek všeobecně stanovených železničním správním úřadem.

c) Stavební a provozní materiál, věci in-

ventární a vozidla mohou býti dopravovány na drahách státních, pokud jsou určeny k vybudování a provozu dráhy vedlejší, z které je možný přímý přechod vozidel na dráhu státní nebo na dráhu státem provozovanou, za snížené tarifní sazby platné pro vlastní režijní zásilky drah státních, za něž se počítá dovozně, jestliže se dá prokázat, že z toho vzniklé úspory na dovozném případnou podniku dráhy vedlejší.

(2) Železniční správní úřad může přidržeti podniky drah vedlejších, které požívají některé výhody podle předcházejícího odstavce nebo některé podobné výhody, aby povolily stejné úlevy i pro připojující se dráhy vedlejší.

§ 157.

Zvláštní ustanovení pro dopravní zařízení drahám podobná.

Koncesuje-li se jako dráha vedlejší dopravní zařízení drahám podobné (§§ 1, 190), může býti vysloveno v koncesní listině, že výhody podle §§ 152 až 156 nepřislušejí, anebo že přislušejí v omezené míře.

§ 158.

Zachování dřívějších osvobození a výhod.

Ustanovení §§ 152 až 155 se nedotýkají osvobození a výhod, které byly dosud uděleny na základě dřívějších zákonů o drahách vedlejších.

Hlava třetí.

Dráhy drobné.

§ 159.

Všeobecně.

Pro dráhy drobné platí předpisy pro dráhy vedlejší s odchylkami podle následujících paragrafů.

I. Odchylky od předpisů tohoto zákona pro dráhy vedlejší.

Zásadní ustanovení.

§ 160.

(1) Pro dráhy drobné buďte stanoveny, hledíc k různosti povahy dráhy drobné a podle toho, jak to dovolují okolnosti, odchylky z předpisů platných pro dráhy vedlejší, jakož

i povoleny úlevy z nich, a to zejména po stránce podmínek a zásad týkajících se koncesování, vybudování, udržování a provozu dráhy, jakož i po stránce zjednodušení příslušných řízení. Takové odchylky a úlevy mohou být stanoveny nebo povoleny vládním nařízením, po případě koncesní listinou nebo rozhodnutím železničního správního úřadu podle zásad stanovených vládním nařízením.

(2) Bez újmy tohoto zásadního ustanovení platí úchyly a úlevy podle §§ 161 až 168.

§ 161.

Výkon státní výsosti se omezí v zásadě na úkony, které souvisí:

1. s koncesováním dráhy a její výstavbou, počítajíc v to i přestavby, rozšiřovací stavby, dodatečná zařízení a výstroj;

2. se zajištěním bezpečnosti provozu, jakož i s plněním povinnosti udržovati provoz (§ 19) a s plněním přepravní povinnosti (§ 84);

3. s ochranou majetku v okolí dráhy před škodlivými účinky vybudování, udržování a provozu dráhy;

4. s výkonem tarifní výsosti.

§ 162.

K dílu prvnímu, druhému a čtvrtému hlavy první a k § 147.

(Povolení k přípravným pracím, koncese, vybudování a udržování dráhy.)

(1) Koncesi pro dráhu drobnou uděluje železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany a s ministerstvem financí.

(2) Může být vysloveno v koncesní listině nebo kdykoli později v dohodě s ministerstvem financí, že se stát vzdává práva nápadu (§§ 14 a 15) nebo práva výkupu (§ 16), aneb obojího tohoto práva.

(3) Podnik dráhy drobné je povinen dovoliti, aby se trať jiné dráhy drobné křížovala (v úrovni) s jeho tratí, uzná-li to železniční správní úřad za přípustné s hlediska bezpečnosti. Ustanovení § 39, odst. 2 a 3 platí obdobně.

(4) Žádost o udělení koncese může být spojena se žádostí o vydání stavebního povolení. Příslušná řízení buďte v takovém případě, dovolují-li to okolnosti, spojena a koncese i stavební povolení buďte vydány v jednom rozhodnutí.

K dílu šestému hlavy první.

(Provoz.)

§ 163.

(1) Ustanovení § 81, odst. 1 a 2 platí i pro podnik dráhy drobné.

(2) Předpisy o schvalování jízdních řádů, o uvádění jízdních řádů v obecnou známost a o přípravě jízdních řádů pro největší výkonost dráhy platí pro dráhy drobné (jejich části) potud, pokud se způsobem dopravy podobají drahám vedlejším. Jinak je podnik dráhy drobné povinen uváděti v obecnou známost toliko dobu prvního a posledního vlaku, o čemž může železniční správní úřad vydati směrnice.

§ 164.

Podnik dráhy drobné je oprávněn sestavit i se schválením železničního správního úřadu podle svých provozních poměrů zvláštní přepravní předpisy, které se mohou odchylovati od předpisů pro dráhy hlavní a vedlejší.

§ 165.

Ustanovení § 93 platí i pro dráhy drobné.

§ 166.

K dílu desátému hlavy první a k § 150.

(Věci ztracené nebo zapomenuté.)

Věci ztracené nebo zapomenuté, které mu budou odevzdány ve smyslu § 112, dodá podnik dráhy drobné vždy do 8 dnů místnímu úřadu příslušnému k přijímání náleží.

§ 167.

K dílu jedenáctému hlavy první.

(Povinnosti k státní správě poštovní a telegrafní, ustanovení v zájmu obrany státu a ustanovení o přepravě četnictva.)

(1) Povinnosti k státní správě poštovní podle § 116, ustanovení v zájmu obrany státu podle §§ 117 až 121, jakož i ustanovení o přepravě četnictva podle § 122 postihují podnik dráhy drobné potud, pokud určité úkony možno uskutečniti se zřením k tomu, jak dráha je vybudována.

(2) Podnik dráhy drobné je povinen přepravovati zdarma vojenské osoby ve službě ordonanční (poddůstojníky a vojiny), dále orgány uniformované stráže bezpečnosti, četnictva, nebo finanční stráže, jsou-li ve službě, avšak nejvíce 2 osoby jedním vozidlem.

§ 168.

K §§ 152 až 158.

(Daňové, poplatkové a jiné úlevy a výhody.)

(1) Podnik dráhy drobné jest osvobozen od daně výdělkové (zákon č. 76/1927 Sb. z. a n.), od kolkových poplatků z kuponů nebo z kvitancí na vyplacené úroky (dividendy) na 15 let.

(2) Vláda může drahám drobným, jejichž vybudování je zvláště nákladné, povolit osvobození podle předcházejícího odstavce na dobu do 25 let.

(3) Ustanovení § 156, odst. 1, písm. a) neplatí pro dráhy drobné.

II. Odchyłky pro svazky územní samosprávy.

§ 169.

(1) Uchází-li se o koncesi svazek územní samosprávy, může býti koncese k vybudování a provozu drah drobných udělena pro obvod jedné nebo více obcí (oblastní koncese).

(2) Koncesní listina může tu vysloviti omezení práva podle § 17, odst. 1, č. 1.

§ 170.

(1) Pro dráhy drobné, jejichž koncesionářem je svazek územní samosprávy, neplatí právo nápadu a právo výkupu státu.

(2) Vyšší svazek územní samosprávy je oprávněn kdykoli před uplynutím koncesní doby vykoupiti dráhu drobnou, jejímž koncesionářem je nižší svazek územní samosprávy. Podmínky tohoto výkupu stanoví koncesní listina. Běží-li o dráhu koncesovanou před účinností tohoto zákona, vykoupí se dráha poskytnutím renty, která se rovná průměrnému výnosu dráhy za posledních sedm let, avšak po vyloučení výnosu dvou let nejnepríznivějších, nejméně však čtyřem procentům základního kapitálu. Uvedená renta může býti kdykoli pro zbytek koncesní doby kapitalisována na pět procent.

(3) Pro dráhy drobné, jejichž koncesionářem je svazek územní samosprávy, neplatí ustanovení §§ 20 a 21.

§ 171.

(1) Provozuje-li dráhu drobnou svazek územní samosprávy, nepodléhá stanovení sazeb jízdného, přepravného a vedlejších poplatků schválení železničního správního úřadu. Vedle toho tu neplatí ustanovení § 87.

(2) Ustanovení § 93, odst. 1, věty druhé neplatí, jde-li o obec. Oprávnění železničního správního úřadu, udíleti ve věci, o kterou jde, pokyny politickým úřadům ve smyslu čl. 1 zákona o organizaci politické správy, není tím dotčeno.

(3) Ustanovení § 93, odst. 3 neplatí, jde-li o svazek územní samosprávy. Tento svazek je však povinen předkládati železničnímu správnímu úřadu roční bilanci železničního podniku.

§ 172.

(1) Ustanovení § 134 neplatí, jde-li o obec.

(2) Železniční správní úřad je oprávněn účastniti se svým zástupcem schůzí obecních zastupitelstev, rad a komisí, má-li se v těchto schůzích jednati o věcech drah, jejichž koncesionářem nebo provozovatelem je obec, ovšem za předpokladu, že jde o věci, které jsou předmětem výkonu státní výsosti. K takovým schůzím musí býti železniční správní úřad pozván s uvedením předmětu, o který jde.

§ 173.

Jde-li o svazek územní samosprávy, platí osvobození podle ustanovení § 168, odst. 1 na 25 let, osvobození pak od dávek za úřední úkony ve věcech správních bez časového omezení.

ČÁST DRUHÁ.

Dráhy pro omezenou přepravu veřejnou a dráhy pro přepravu neveřejnou.*I. Dráhy pro omezenou přepravu veřejnou.*

§ 174.

Koncese pro omezenou přepravu veřejnou.

(1) K vybudování a provozu dráhy pro omezenou přepravu veřejnou je potřeba koncese, kterou vydává železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národních obran. Koncese bude uveřejněna ve Sbírce zákonů a nařízení jako vyhláška ministra, jemuž přísluší dozor na dráhy.

(2) Koncese pro omezenou přepravu veřejnou se vydává na omezenou dobu, nejvíce na 30 let (koncesní doba). Tato doba může býti prodloužena, jestliže příslušná žádost bude podána nejpozději půl roku před jejím uplynutím.

(3) Neuvede-li se v koncesi nic jiného, sluší užiti přiměřeně ustanovení §§ 17, 18, 22 až 24, 26 až 28.

§ 175.

Stavební povolení.

Stavební povolení pro dráhu pro omezenou přepravu veřejnou vydává železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany.

II. Dráhy pro přepravu neveřejnou.

§ 176.

Dráhy pro přepravu neveřejnou, z nichž je možný přímý přechod vozidel na dráhu pro přepravu veřejnou nebo na dráhu pro omezenou přepravu veřejnou.

Chce-li kdo vybudovati dráhu pro přepravu neveřejnou, z které je možný přímý přechod vozidel na dráhu pro přepravu veřejnou nebo na dráhu pro omezenou přepravu veřejnou (t. j. připojuje se na takovou dráhu a je stejného rozchodu jako ona), potřebuje k tomu stavebního povolení, které vydává železniční správní úřad, a to, je-li dotčen zájem obrany státu, v dohodě s ministerstvem národní obrany, jde-li o dráhy báňské [§ 131, písm. d) ob. zák. hor.], v dohodě s ministerstvem veřejných prací.

§ 177.

Jiné dráhy pro přepravu neveřejnou.

(1) Chce-li kdo vybudovati jinou dráhu pro přepravu neveřejnou, potřebuje k tomu, ač nejde-li o dráhu přenosnou (§ 186), stavebního povolení, které vydává zemský úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany. Stavebního povolení podle tohoto ustanovení není potřebí, je-li dráha pro přepravu neveřejnou celá v obvodu provozovny hospodářského podniku, nebo vychází-li z tohoto obvodu na krátkou vzdálenost, aby bylo umožněno spojení závodů (jejich částí), ačli by tím nebyly dotčeny veřejné pozemní komunikace nebo vody a vodní díla.

(2) Dotýká-li se dráha pro přepravu neveřejnou (odstavec 1) pozemku, který slouží provozu dráhy pro přepravu veřejnou, dráhy pro omezenou přepravu veřejnou nebo dráhy pro přepravu neveřejnou označené v § 176, je příslušný k vydání stavebního povolení pro část dráhy, o kterou jde, železniční správní úřad.

§ 178.

Obstarávání přepravních potřeb jiných osob na dráze pro přepravu neveřejnou.

(1) Podnik dráhy pro přepravu neveřejnou může, pokud tím není dotčeno právo vyplývající z koncese pro dráhu pro přepravu veřejnou nebo pro omezenou přepravu veřejnou, obstarávati přepravní potřeby jiných osob podle zvláštních smluv, dá-li k tomu souhlas úřad vykonávající státní výsost (§ 179).

(2) Žádá-li toho veřejný zájem, může řečený úřad uložit, se stejným šetřením práva vyplývajícího z koncese, podniku dráhy pro přepravu neveřejnou, aby obstarával přepravu pro jiné určité osoby za přiměřenou náhradu, avšak za předpokladu, že to není na újmu přepravních potřeb podniku a že tím nevznikají nové povinnosti po stránce vybudování a udržování dráhy.

III. Společná ustanovení.

§ 179.

O výkonu státní výsosti.

Státní výsost nad drahami, na které se vztahují předpisy této části, vykonávají, nevyplývá-li ze zákona něco jiného: u drah pro omezenou přepravu veřejnou a drah pro přepravu neveřejnou označených v § 176 — železniční správní úřad, u jiných drah pro přepravu neveřejnou (§ 177) — v první stolici zemský úřad, v druhé stolici železniční správní úřad.

§ 180.

Všeobecně o pravomoci úřadu vykonávajícího státní výsost.

(1) Stanově podmínky, za nichž dráha má býti vybudována, udržována a provozována, omezí se úřad na tyto zřetele:

a) aby dráha vyhovovala po stránce bezpečnosti osob a majetku;

b) aby majetek v okolí dráhy byl chráněn před škodlivými účinky vybudování, udržování a provozu dráhy;

c) aby byla zajištěna způsobilost osob, jichž dráha užívá při provozu;

d) aby byla uskutečňována jednotnost ve vybudování, udržování a provozu dráhy.

(2) Jde-li o dráhu pro omezenou přepravu veřejnou, může úřad uložit nadto některou povinnost, po případě všechny povinnosti, které vyplývají z předpisů platných pro dráhy drobné nebo pro dráhy vedlejší (místní).

§ 181.

Povolení k přípravným pracím.

(1) Projeví-li se toho potřeba, může úřad, jenž je příslušný k udělení koncese podle § 174 nebo stavebního povolení podle §§ 176 a 177, udělit na žádost povolení k přípravným pracím.

(2) Ustanovení § 6, odst. 2 až 5, a §§ 7 a 8 platí potom obdobně.

§ 182.

Přetětí veřejné pozemní komunikace.

(1) Vlastník (správce) veřejné pozemní komunikace je povinen dovolit, aby dráha, na kterou se vztahují předpisy této části, přetřela veřejnou pozemní komunikaci, jestliže tím nebude nepřiměřeně rušen provoz na této komunikaci.

(2) Ustanovení § 47, odst. 1, druhé věty a odst. 2 až 4 platí obdobně.

§ 183.

Užití předpisů části první.

(1) Z předpisů části první (dráhy pro přepravu veřejnou) sluší, ovšem se změnami, které vyplývají z předpisů této části, zvláště z ustanovení §§ 179 a 180, užití přiměřeně:

a) u drah pro omezenou přepravu veřejnou a u drah pro přepravu neveřejnou (§§ 176 a 177) — ustanovení §§ 31 až 43, 45, 48, § 49, odst. 2, §§ 50 až 58, 69 a 70, § 75, odst. 1, § 78, odst. 1, §§ 80, 91, 92, § 98, odst. 1, §§ 101, 103 až 106, 108, 109, 126 až 132, § 141, odst. 2, a § 142 s přihlédnutím k odchylkám a úlevám stanoveným nebo povoleným pro dráhy vedlejší (místní) a drobné;

b) u drah pro omezenou přepravu veřejnou a u drah pro přepravu neveřejnou označených v § 176 — ustanovení § 44 a § 75, odst. 2;

c) u drah pro omezenou přepravu veřejnou — ustanovení §§ 11, 12, 59 až 68, 84 až 89, 107, 110 až 115, 117, § 118, odst. 1 až 4 a odst. 7 až 13, §§ 119 až 122, 136 až 140 a § 162, odst. 4 s přihlédnutím k odchylkám a úlevám stanoveným nebo povoleným pro dráhy vedlejší (místní) a drobné;

d) u drah pro přepravu neveřejnou (§§ 176 a 177) — ustanovení § 117, § 118, odst. 1 a 2 a odst. 7 až 13 a §§ 119 až 121.

(2) Jde-li o užití § 127, odst. 1, omezuje se výše pokuty na 5.000 Kč, a jde-li o opětované vynucení, na 10.000 Kč.

IV. Proměna dráhy pro neveřejnou přepravu na dráhu pro omezenou přepravu veřejnou.

§ 184.

(1) K proměně dráhy pro přepravu neveřejnou na dráhu pro omezenou přepravu veřejnou je potřebí povolení, které vydává železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany. V tomto povolení bude vysloveno, za jakých podmínek může být proměna uskutečněna. Ustanovení § 174, odst. 1, věty druhé a odst. 2 a 3 platí obdobně.

(2) Stavební povolení pro stavby, přístavby, přestavby a pod., které by bylo nutné uskutečnit vzhledem k povolení danému podle odstavce 1, vydá železniční správní úřad podle předpisů platných pro dráhy pro omezenou přepravu veřejnou.

V. Ustanovení pro dráhy státní.

§ 185.

Ustanovení části první (dráhy pro přepravu veřejnou), která platí pro dráhy státní, sluší užití, vyjímajíc předpis § 25, odst. 1, přiměřeně na dráhy státní podléhající předpisům této části, a to v rozsahu vyplývajícím z jiných ustanovení této části.

VI. Dráhy přenosné.

§ 186.

(1) Ustanovení této části se nevztahují na dráhy přenosné pro přepravu neveřejnou.

(2) K zřízení přenosné dráhy není potřebí povolení úřadu, avšak bez újmy předpisů hlavy III živnostenského řádu (živnostenského zákona).

(3) Má-li však při provozu být užíváno vozidla s motorickým pohonem, které se pohybuje na kolejích, třeba o tom učiniti oznámení s udáním pravděpodobné doby užívání, a to do 8 dnů před zahájením provozu, okresnímu úřadu a ten může naříditi potřebná bezpečnostní opatření. Nelze-li pro neodkladnou potřebu označenou lhůtu zachovati (na př. při odstraňování škod způsobených živelními pohromami), má být oznámení učiněno aspoň před zahájením provozu.

(4) Měla-li by se přenosná dráha dotknouti veřejné pozemní komunikace nebo vod a vodních děl, třeba si před jejím zřízením vyžádati povolení okresního úřadu, po případě úřadu příslušného podle jiných zákonných ustanovení.

ČÁST TŘETÍ.

Zvláštní ustanovení o výkonu veřejné železniční správy a o věcech s tím souvisících.*1. Příkazování pravomoci železničního správního úřadu a zemského úřadu.*

§ 187.

(1) Žádají-li toho zřetele účelnosti a úspornosti, může býti pravomoc železničního správního úřadu, jakož i pravomoc zemského úřadu, pokud vykonává státní výsost ve věcech drah, přikázána:

služebním výkonům služby drah státních, politickým úřadům, jednotlivým zaměstnancům služeben výkonné služby drah státních i nestátních (komisaři pro výkon veřejné železniční správy).

(2) Běží-li o přikázání s obecnou platností, bude uskutečněno vládním nařízením, běží-li o přikázání pro jednotlivé případy, bude uskutečněno rozhodnutím železničního správního úřadu nebo zemského úřadu, vždy v oboru jejich pravomoci. Příslušné rozhodnutí železničního správního úřadu nebo zemského úřadu musí býti, dopouští-li to povaha věci, včas oznámeno tomu, jehož se úkon veřejné železniční správy, o který jde, týká, jinak postačí průkaz tímto rozhodnutím.

(3) V rozhodnutí, které vydá činitel, jemuž byla přikázána pravomoc podle předcházejících ustanovení, musí býti výslovně uvedeno, že se rozhodnutí vydává jménem železničního správního úřadu nebo zemského úřadu při výkonu přikázané pravomoci.

(4) Činitel, jemuž byla přikázána pravomoc podle ustanovení odstavce 1 a 2, podléhá po této stránce dozoru úřadu, z jehož pravomoci nastalo přikázání. Komisaře pro výkon veřejné železniční správy vezme tento úřad do přísahy, ač nevykonával už služební přísahu podle ustanovení § 138, odst. 2. Dopustí-li se komisař nepřístojnosti, může mu úřad, z jehož pravomoci nastalo přikázání, bez újmy stíhání podle jiných předpisů, uložit pořádkovou pokutu do 500 Kč; ustanovení § 128, odst. 4 a § 127, odst. 3 platí tu obdobně.

(5) Příkazující pravomoc podle odstavce 1 a 2, učiní vláda, po případě železniční správní úřad nebo zemský úřad, je-li tu nebezpečí kolise ze současného zastávání zájmů železničního podniku a výkonu přikázané pravomoci, přiměřené opatření.

§ 188.

(1) Z úkonů veřejné železniční správy budete, nebrání-li tomu zvláštní zřetele, přikazovány (úplně nebo z části) podle § 187:

a) udílení souhlasu k oddělení jednotlivých částí od celku dráhy podle § 26, odst. 2;

b) úkony souvisící s poměrem dráhy k majetku v okolí dráhy podle § 40, po případě § 43, odst. 2, po prvním vybudování dráhy, pokud nejde o úkony velkého rozsahu nebo výjimečné povahy;

c) vydávání stavebního povolení a povolení k užívání podle § 43, odst. 2, jde-li o stavby na dráze, které nemají velkého rozsahu, velkého významu dopravního, hospodářského nebo vojenského, nebo výjimečné technické povahy;

d) úřední vyzkoušení vozidel podle § 44;

e) úkony dozoru podle § 45, odst. 2;

f) úkony vyplývající z ustanovení § 47, odst. 4, § 48, odst. 2, věty poslední, §§ 50, 51 a 52, § 54, odst. 2, věty poslední, § 55, odst. 2, věty poslední, § 56 a § 57, odst. 1 a 2, hledíc, kde je toho třeba, ke zvláštnímu způsobu součinnosti stanovenému v § 192, odst. 2, po prvním vybudování dráhy, pokud nejde o úkony velkého rozsahu nebo výjimečné technické povahy;

g) povolování výjimek pro zakázané pásmo podle § 102, odst. 2, jakož i vydávání povolení podle § 104, odst. 2, věty druhé a odst. 3;

h) úkony vyplývající z ustanovení §§ 105 a 106 o užívání pozemků v okolí dráhy, po prvním vybudování dráhy, nejde-li o užívání, kterým by dráha mohla býti mimořádným způsobem dotčena;

ch) úkony vyplývající z předpisu § 111, odst. 1 o povinnosti železničního podniku informovat obecenstvo a varovat je před nebezpečím, pokud nejde o pokyn a směrnice všeobecné povahy;

i) úkony vyplývající z předpisu § 138, odst. 2 o výkonu služební přísahy (policejní);

j) všeobecně úkony veřejné železniční správy, u nichž zřetele účelnosti a úspornosti vyžadují, aby byly obstarávány nižšími úřady neb orgány.

(2) Nebud' přikazována, ač nejde-li o úkony dozoru vyplývající z předpisu § 73, odst. 1, jakož i o úkony vyplývající z předpisu § 138, odst. 2, pravomoc ve věcech zaměstnanců drah.

II. Řízení. Vynutitelnost rozhodnutí neb opatření úřadu vykonávajícího veřejnou železniční správu.

§ 189.

(1) Neustanovuje-li se v tomto zákoně nebo v předpisech podle něho vydaných, po případě v předpisech, které platí pro přechodnou dobu (§ 209, odst. 3), nic jiného, sluší pro řízení o věcech, které náležejí do působnosti úřadu vykonávajícího veřejnou železniční správu, zahrnujíc v to řízení exekucí, užití předpisů platných pro řízení o věcech náležejících do působnosti politických úřadů.

(2) Vykonatelné rozhodnutí neb opatření úřadu vykonávajícího veřejnou železniční správu lze vynutiti politickou nebo soudní exekucí.

(3) Směrnice, pokyny a jiné podobné úpravy povahy. všeobecné, které je železniční správní úřad podle ustanovení tohoto zákona oprávněn vydávati, uveřejňují se ve věstníku, v němž železniční správní úřad uveřejňuje opatření a vyhlášky ve věcech přepravních; platnosti nabývají dnem uveřejnění. Toto ustanovení však netřeba zachovati, žádá-li toho zájem obrany státu; uvedený zájem posuzuje se výhradně podle volného uvážení úřadů.

III. Kdo rozhoduje o pochybnosti, která vyplýne z ustanovení § 1.

§ 190.

Vzejde-li pochybnost, zda běží o dopravní zařízení podobné dráze a zda se tedy tento zákon vztahuje na takové dopravní zařízení (§ 1), rozhodne železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany a s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností, a to buď pro všechna dopravní zařízení určitého druhu (rozhodnutí se vyhlásí ve věstníku, v němž železniční správní úřad uveřejňuje opatření a vyhlášky ve věcech přepravních) anebo pro jednotlivé případy.

IV. Věci souvisící s výkonem veřejné železniční správy.

§ 191.

(1) Byl-li podán opravný prostředek proti rozhodnutí jiného úřadu první stolice, které bylo podle zákonných ustanovení vydáno v dohodě se železničním správním úřadem nebo se zemským úřadem, pokud vykonává státní výsost ve věcech drah v první stolici (po případě v dohodě s činitelem, jemuž byla

přikázána pravomoc těchto úřadů ve smyslu §§ 187 a 188), může naříkané rozhodnutí býti v druhé stolici změněno ve věci, která byla předmětem dohodování, jenom v dohodě se železničním správním úřadem. Stejná zásada (změna rozhodnutí v dohodě) platí také tehdy, jestliže v odvolacím řízení by měl býti změněn obsah rozhodnutí, kterým bylo vyhověno připomínkám podle § 52, odst. 2, § 57, odst. 2, § 60, odst. 2, § 61, odst. 2, stanovisku zaujatému podle § 192, odst. 2, nebo připomínkám železničního podniku podle § 104, odst. 2.

(2) Byl-li podán opravný prostředek proti rozhodnutí, které podle zákonných ustanovení vydal v první stolici zemský úřad, pokud vykonává státní výsost ve věcech drah (po případě činitel, jemuž byla přikázána pravomoc zemského úřadu ve smyslu §§ 187 a 188), v dohodě s jiným úřadem, může naříkané rozhodnutí býti v druhé stolici změněno ve věci, která byla předmětem dohodování, jenom v dohodě s úřadem, jenž je jinému úřadu v pořadí správních stolic nadřazen, po případě v dohodě s tímž jiným úřadem, pakli rozhoduje v jediné stolici. Stejná zásada (změna rozhodnutí v dohodě) platí také tehdy, jestliže v odvolacím řízení by měl býti změněn obsah rozhodnutí, jímž bylo vyhověno připomínkám podle § 32, odst. 2, po případě § 43, odst. 2, nebo stanovisku zaujatému podle § 192, odst. 2.

(3) Jestliže byl podán opravný prostředek proti rozhodnutí zemského úřadu, při jehož vydávání odpadl zvláštní způsob součinnosti stanovený v § 32, odst. 2, § 43, odst. 2, § 52, odst. 2, § 57, odst. 2 a § 192, odst. 2 z té příčiny, že u zemského úřadu se soustředila pravomoc úřadů různých oblastí veřejné správy, může naříkané rozhodnutí býti změněno ve věci, která by byla jinak předmětem uvedeného zvláštního způsobu součinnosti, jenom v dohodě s ministerstvem zemědělství, s ministerstvem veřejných prací nebo se železničním správním úřadem, podle toho, jakého druhu součinnost odpadla.

§ 192.

(1) Nemůže-li tehdy, kdy podle zákonných ustanovení má rozhodnutí vydati železniční správní úřad v dohodě s jiným úřadem nižší stolice nebo jiný úřad nižší stolice v dohodě se železničním správním úřadem, býti dosaženo dohody, nastoupí místo úřadu nižší stolice kompetence příslušného ministerstva; vykonává-li veřejnou železniční správu zemský úřad (po případě činitel, jemuž byla přiká-

zána pravomoc ve smyslu §§ 187 a 188), nastoupí místo zemského úřadu (označeného činitele) kompetence železničního správního úřadu. Kompetence se takto přesunuje také tehdy, jestliže úřad nemíní vyhověti připomínkám podle § 52, odst. 2, § 57, odst. 2, § 60, odst. 2 a § 61, odst. 2.

(2) Dříve než rozhodne železniční správní úřad, po případě silniční úřad, vodoprávní úřad nebo politický úřad, jemuž přísluší dozor na lesy, podle předpisu § 47, odst. 4, § 48, odst. 2, věty poslední, § 50, odst. 2, § 51, odst. 1, věty poslední a odst. 2, věty poslední, § 54, odst. 2, věty poslední, § 55, odst. 2, věty druhé, § 56, odst. 1, věty druhé a odst. 2, věty druhé a § 106, odst. 1, věty třetí, poskytne železniční správní úřad příslušnému silničnímu nebo vodoprávnímu úřadu, po případě naopak, nebo politický úřad, jemuž přísluší dozor na lesy, železničnímu správnímu úřadu příležitost, aby k věci, o kterou jde, zaujal v přiměřené lhůtě stanovisko. Bylo-li stanovisko v této lhůtě zaujato a nemůže-li mu vyhověti, užije se přiměřeně zásad předcházejícího odstavce. Je-li jak na straně veřejné železniční správy, tak na straně jiné oblasti veřejné správy příslušné ministerstvo, neplatí předcházející ustanovení a rozhodnutí třeba vydati ve vzájemné dohodě.

§ 193.

Ministerstvo národní obrany může úkony, které mu přísluší podle předpisů části první a druhé tohoto zákona, přikázati vojenským velitelstvím (úřadům), a to buď s obecnou platností nebo pro jednotlivé případy.

§ 194.

Jestliže pravomoc, která podle předpisů části první a druhé tohoto zákona náleží okresnímu úřadu, by měl vykonávati orgán města s vlastním statutem nebo se zřízeným magistrátem, vykonává tuto pravomoc v případech, kdy uvedené město je stranou, zemský úřad.

ČÁST ČTVRTÁ.

Úprava znění zákona ze dne 18. února 1878, č. 30 ř. z., o vyvlastnění k účelům vybudování a provozu drah.

§ 195.

Zákon č. 30/1878 ř. z. platí nadále ve znění, které je uvedeno v příloze. Územní rozsah jeho platnosti se nemění.

ČÁST PÁTÁ.

Odpovědnost za škody.

I. Škody na osobě.

Vznik odpovědnosti.

§ 196.

(1) Byl-li někdo poškozen na těle (na zdraví) neb usmrčen při železniční dopravě na trati úkony nebo jevy, kterými se navenek projevuje nebezpečnost vlastní této dopravě, odpovídá za škodu, která z toho vznikne, železniční podnik.

(2) Této odpovědnosti je však podnik zproštěn, jestliže škoda

1. vzešla

a) ze zavinění poškozeného nebo

b) z neodvratného jednání osoby jiné nebo

2. byla neodvratná a nelze ji odvozovati ani z povahy nebo stavu provozních zařízení, ani ze zvláštního způsobu, selhání nebo nedostatků jejich činnosti.

(3) Neodvratnost (odstavec 2) záleží v tom, že něco nemůže býti zamezeno takovou opatrností při vedení provozu a zacházení s příslušnými zařízeními dopravy, která se srovnává se zákonem a předpisy podle něho vydanými, a není-li jich, s povahou věci.

(4) Za zavinění (odstavec 2) se pokládá také takové jednání poškozeného, které mu nelze přičítati k vině jenom pro jeho věk nebo pro nedostatky zdraví, tělesných nebo duševních schopností.

(5) Jako jednání osoby jiné (odstavec 2) nemůže podnik namítati jednání osoby, která vykonává službu při dopravě.

(6) Vzešla-li škoda nebo její rozsah částečně způsobem uvedeným v odstavci 2, buď s uvážením všech okolností uznáno, že železniční podnik odpovídá jen za její poměrnou část.

§ 197.

Rozsah odpovědnosti.

(1) Při poškození na těle (na zdraví) uhradí železniční podnik náklady na nutné léčení poškozeného a nahradí mu ušlý, po případě v budoucnosti ucházející výdělek, není-li poškozený pro následky úrazu schopen výděleku zčásti nebo zcela ani ve svém povolání ani v jiném přiměřeném zaměstnání, zaplatí mu, domáhá-li se toho, bolestné, které je přiměřené vytrpěným bolestem, jakož i poskytne mu náhradu za zohyždění. Byl-li výdělek

poškozeného neobyčejně vysoký, zmenší soud přiměřeně náhradu, přihlížej ke všem okolnostem.

(2) Byl-li někdo usmrcen nebo vzešla-li smrt z poškození na těle (na zdraví), nahradí železniční podnik přiměřené náklady pohřbu. Osobám, které zemřelý byl povinen po zákonu vyživovati, po případě vychovávat (požůstalí), uhradí podnik přiměřené náklady na výživu, po případě na výchovu, pokud zemřelý byl by býval k nim povinen.

(3) Případnou-li z toho důvodu, že nastalo poškození na těle (na zdraví) neb usmrcení, poškozenému nebo pozůstalému dávky z veřejnoprávního pojištění nebo nahrazujícího je zaopatření, zmenšuje se náhrada škody podle ustanovení předcházejících odstavců o řečené dávky, příslušnému nositeli pojištění (zaopatření) však přísluší proti železničnímu podniku nárok podle ustanovení tohoto dílu na místě poškozeného nebo pozůstalého, a to až do výše dávek, které je nositel pojištění povinen poskytovat. Dostane-li se z téhož důvodu pozůstalému jiných značných majetkových výhod a není-li to k pozůstalému při slušném uvážení všech okolností nespravedlivé, může soud přiměřeně zmenšiti náhradu podle ustanovení odstavce 2, druhé věty, přihlížej ke všem okolnostem; do majetkových výhod však nebud'ť zahrnovány náhrady vyplácené podle pojistné smlouvy.

§ 198.

Náhrada ve způsobu důchodu.

(1) Náhradu za ztracenou nebo zmenšenou výdělečnou způsobilost, jakož i náhradu nákladů na výživu, po případě na výchovu, přikne soud, nedohodnou-li se strany jinak, jako roční důchod, který je třeba platiti v měsíčních lhůtách napřed.

(2) Změní-li se podstatně poměry, které byly rozhodné pro stanovení důchodu ať výrokem soudním nebo dohodou, může soud na žalobu železničního podniku důchod zastaviti nebo snížit, na žalobu pak poškozeného důchod zvýšiti nebo, byl-li zastaven, znovu jej přiznati.

§ 199.

Promlčení a oznamovací povinnost.

(1) Nároky na náhradu škody podle ustanovení §§ 196 až 198 se promlčují v 6 měsících ode dne, kdy poškozený zví, jaká je škoda. Když poškozený nezví, jaká je škoda, zaniknou nároky po 3 letech ode dne, kdy na-

stalo poškození na těle (na zdraví) neb usmrcení.

(2) K zachování nároků na náhradu škody podle ustanovení §§ 196 až 198 se vyžaduje, aby ten, kdo byl poškozen na těle (na zdraví) nebo pozůstalí po usmrceném (jeden z pozůstalých), oznámil některé služebně železničního podniku, že nastalo poškození na těle (na zdraví) neb usmrcení, a to do 4 týdnů ode dne, kdy zví o poškození neb o usmrcení; jinak tyto nároky zanikají, ledaže zameškání označené lhůty nelze tomu, kdo byl povinen učiniti oznámení, přičítati za vinu, anebo že se některá služebna železničního podniku doví v uvedené lhůtě jiným způsobem o poškození neb o usmrcení.

(3) Nositel pojištění je povinen svůj nárok podle ustanovení § 197, odst. 3 oznámiti železničnímu podniku do 30 dnů ode dne, kdy byl přiznán důchod nebo jiná dávka, jinak jeho nárok zanikne.

§ 200.

Nároky zaměstnanců účastných veřejnoprávního úrazového pojištění (zaopatření), jakož i nároky vojenských osob.

(1) Železniční podnik neodpovídá podle ustanovení § 196 a následujících za škody na osobě svých zaměstnanců, kteří jsou účastni veřejnoprávního úrazového pojištění nebo nahrazujícího je úrazového zaopatření, jde-li o úraz, na který se vztahuje řečené pojištění nebo zaopatření.

(2) To platí obdobně také o škodách na osobě státních zaměstnanců, kteří konají svou službu na tratích železničního podniku.

(3) Rovněž neodpovídá železniční podnik za takové škody vojenských osob, které konají svou službu na trati železničního podniku.

(4) Zaměstnanec nebo vojenská osoba (požůstalí) nemůže nárok na náhradu škod na osobě, o nichž jednájí odstavce 1 až 3, uplatňovati proti zaměstnanci dráhy, leč by tento zaměstnanec způsobil škodu na osobě ze zlého úmyslu nebo z hrubé nedbalosti.

§ 201.

Neplatnost úmluv o vyloučení odpovědnosti.

Jde-li o cestující neb o osoby, které jsou vzhledem k svému služebnímu poměru pravidelně nebo za účelem zhotovení díla zaměst-

nány v železničním obvodu, jsou úmluvy, jimiž se předpisy tohoto dílu napřed vylučují neb omezují, neplatné.

II. Škody na věcech.

§ 202.

Bez újmy toho, co se ustanovuje na jiných místech tohoto zákona nebo v předpisech podle něho vydaných o odpovědnosti železničního podniku za škody na věcech, odpovídá železniční podnik za škody, které byly způsobeny na sousedním majetku výbudováním, udržováním a provozem dráhy. Ustanovení § 196, odst. 2 až 6 platí obdobně.

III. Platnost jiných předpisů.

§ 203.

Předpisy §§ 196 až 198 se nevylučuje širší odpovědnost podle ustanovení obecného práva občanského, vyjímajíc ustanovení o odpovědnosti za škodu vzniklou z nebezpečného podnikání.

IV. Odpovědnost za škody ze střetnutí provozu dráhy s provozem silničního motorového vozidla.

§ 204.

(1) Vznikla-li škoda na osobě nebo na věcech ze střetnutí železniční dopravy na trati (§ 196) s provozem silničního motorového vozidla, posuzují se nároky mezi těmi, kdož jinak jsou podle platných předpisů z této události povinně odpovědní, podle předpisů obecného práva občanského.

(2) Třetí osoby, kterým vznikla škoda z události uvedené v odstavci 1, mohou uplatňovati své nároky na náhradu proti každé osobě, která odpovídá z toho neb onoho provozu, podle předpisů platných o její odpovědnosti. Tato osoba však může žádati, aby její závazek k náhradě škody podle dotčených předpisů byl omezen na tu poměrnou část škody, která je přiměřená účasti jejího provozu při způsobení škody vzhledem k účasti ostatních povinně odpovědných provozů; toto omezení nemá vlivu na přisouzení útrat sporu. Žalobu proti každé z odpovědných osob lze podati u každého soudu místně a věcně příslušného pro některou z nich. Doba od podání žaloby na osobu odpovědnou z jednoho provozu do pravoplatného skončení sporu se nezapočítává do promlčecích lhůt pro nároky proti osobám odpovědným z ostatních povinně odpovědných provozů, ani do lhůt ustanovených pro podání žaloby proti těmto osobám,

ani do jiných lhůt, jejichž zmeškání má v zájmu právní újmu.

(3) Jde-li o odpovědnost za škodu vzniklou z události uvedené v odstavci 1, sluší posuzovati nároky pozůstalých podle téhož druhu předpisů (podle ustanovení o povinné odpovědnosti nebo podle obecného práva občanského), podle něhož by se posuzovaly nároky zemřelého.

V. Soudní příslušnost.

§ 205.

(1) Žaloby na železniční podnik o náhradu jakýchkoli škod mohou býti podány také u věcně příslušného soudu, v jehož obvodě byla škoda způsobena.

(2) Toto ustanovení však neplatí pro žaloby o náhrady škod založené na přepravní smlouvě, vyjímajíc škody na osobě a spolu s nimi vzniklé škody na věcech.

ČÁST ŠESTÁ.

Úprava vládním nařízením.

§ 206.

(1) Vedle zmocnění, které bylo uděleno na jiných místech, zmocňuje se vláda, aby nařízením upravila podrobnosti ustanovení tohoto zákona.

(2) Vláda se zmocňuje zejména:

a) aby upravila řízení předcházející před udělením koncese a před vydáním stavebního povolení, a to podle možnosti tím způsobem, aby konaných šetření bylo užito k obojímu účelu, aby obě řízení spolu souvisela i vzájemně se doplňovala a aby pro potřebu železničních projektů bylo co nejvíce užito pozemkového katastru;

b) aby upravila řízení předcházející před povolením k užívání dráhy, jakož i aby ustanovila, v kterých případech má místo dodatečná kolaudace (§ 42, odst. 3) a jakým způsobem bude prováděna;

c) aby stanovila, přidržující se směrnic stanovených tímto zákonem, složení komisí, pokud komise budou věleny do jednotlivých řízení;

d) aby určila, v jaké formě bude vydáváno stavební povolení nebo povolení k užívání dráhy; při tom může býti tato věc zařízena pro jednoduché případy také tím způsobem, že příslušné povolení vydá komise, mající účast v řízení, jménem úřadu příslušného

k vydání stavebního povolení pro stavbu dráhy nebo pro stavbu na dráze;

e) aby ustanovila, že u některých staveb nebo zařízení vyplne stavební nebo jiné povolení ze skutečnosti, že železniční podnik se přidrží normální konstrukce nebo typu, dále že u staveb malého významu možno udělit stavební nebo jiné povolení najednou pro více staveb nebo zařízení, a konečně že je možné, je-li nebezpečí v prodlení, si vyžádati stavební nebo jiné povolení dodatečně;

f) aby ustanovila, že železniční správní úřad může vydati v mezích zákonných ustanovení zvláštní řády týkající se jednotlivých složek vybudování, udržování a provozu dráhy;

g) aby ustanovila, že železniční podnik je povinen předložit katastrálnímu měřickému úřadu pomůcky potřebné k zápisu v pozemkovém katastru a v pozemkové knize;

h) aby ustanovila, zda a v jaké výši třeba platit taxy za provádění úředních vyzkoušení, prohlídek a zkoušek podle § 45, odst. 2 a § 75, odst. 2;

ch) aby stanovila tvar stejnokroje a služebního odznaku, jakož i podmínky, za nichž mají býti nošeny;

i) aby blíže vymezila rozsah povinnosti podle ustanovení § 141, odst. 2;

j) aby stanovila odchylky od předpisů části druhé pro dráhy, které k výcvikovým nebo jiným vojenským účelům buduje, udržuje nebo provozuje vojenská správa, zejména odchylky z užití §§ 44, 45 a 75.

(3) Vláda se zmocňuje, aby stanovila, že železniční podnik je povinen se pojistit proti následkům odpovědnosti za všechny nebo některé škody podle části páté tohoto zákona, při čemž může určit nejmenší pojistné částky, na které musí býti pojištění sjednáno pro jednotlivou pojistnou příhodu.

(4) Vláda se zmocňuje, aby upravila pro železniční podniky věci sborů důvěrníků s přihlédnutím jak k zásadám zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 330 Sb. z. a n., o závodních výborech, tak ke zvláštní povaze drah.

ČÁST SEDMÁ.

Závěrečná ustanovení.

§ 207.

Mezinárodní železniční styk.

(1) Mezinárodní železniční styk a věci s ním související upravují zpravidla mezinárodní

smlouvy. Ustanovení těchto smluv, vyhlášených ve Sbírce zákonů a nařízení, mají po dobu své mezinárodní účinnosti též účinnost vnitrostátní.

(2) Vláda se zmocňuje, aby nařízením opatřila, čeho je třeba ku provedení mezinárodních smluv (odstavec 1), zejména pokud jde o vyhlásování počátku a konce jejich účinnosti ve styku s jednotlivými státy.

(3) Nestanoví-li mezinárodní smlouvy nic jiného, platí ustanovení tohoto zákona a předpisů podle něho vydaných též pro mezinárodní železniční styk, zejména pro železniční styk se sousedními státy.

§ 208.

Součinnost při povolování nebo zřizování linií pro leteckou dopravu.

Pravidelné linie pro veřejnou leteckou dopravu se zřizují též v dohodě se železničním správním úřadem.

Derogační ustanovení.

§ 209.

(1) Dnem účinnosti tohoto zákona pozbývají platnosti, pokud tento zákon nestanoví něco jiného, nebo se z něho jinak nepodává, všechna v jiných předpisech obsažená ustanovení o předmětech, které jsou upraveny v tomto zákoně.

(2) Zrušují se zejména:

dekret dvorní kanceláře ze dne 28. prosince 1843, č. 40.114, sb. zák. pol. sv. 71, č. 137, o zřizování nových staveb v obvodu dráhy,

cís. nařízení ze dne 16. listopadu 1851, č. 1 ř. z. z roku 1852, a zák. čl. XIII/1908, po případě nařízení č. 6125/1907 M. E. (uh. m. předsednictvo) (provozní řády železniční),

nařízení ze dne 14. září 1854, č. 238 ř. z. (železniční koncesní zákon), a nařízení č. 4973/1868 K. K. M. (uh. m. veřejných prací a dopravy) (koncesní statut železniční),

nařízení ze dne 2. ledna 1859, č. 25 ř. z., o zamezení a odstranění kolísí mezi podniky horními a železničními a nebezpečností, která vznikají z kolísí pro jistotu života a majetku,

zákon ze dne 5. března 1869, č. 27 ř. z., o odpovědnosti železničních podniků za tělesná poranění neb usmrcení lidí, která byla způsobena událostí na drahách, zákon ze dne 12. července 1902, č. 147 ř. z., o odpovědnosti

drah, a zák. čl. XVIII/1874, o odpovědnosti za usmrcení nebo tělesné poranění způsobené drahou, jakož i předpisy úrazového pojištění a zaopatření (§ 200, odst. 1), přiznávající zaměstnancům dráhy a jejich pozůstalým vyšší úrazový důchod v případech, v nichž by jim příslušely, kdyby nebyli na úraz pojištění nebo zaopatření, nároky na náhradu škody podle zákonných ustanovení o povinné odpovědnosti (čl. VII, odst. 5 zákona ze dne 20. července 1894, č. 168 ř. z., o rozšíření úrazového pojištění, ve znění zákona ze dne 21. srpna 1917, č. 363 ř. z., a zákona ze dne 10. dubna 1919, č. 207 Sb. z. a n., jakož i předpisy vydané podle § 4 zákona ze dne 18. prosince 1887, č. 1 ř. z. z roku 1888, o úrazovém pojištění dělnickém, ve znění zákona č. 207/1919 Sb. z. a n.), bez újmy nároků založených úrazy, které nastaly přede dnem účinnosti tohoto ustanovení (§ 213, odst. 2),

předpisy čl. 421, odst. 3 a čl. 422 až 431 zák. č. 1/1863 ř. z. a §§ 422 až 433 zák. čl. XXXVII/1875,

zákon ze dne 14. července 1927, č. 110 Sb. z. a n., o železniční přepravě,

zákon ze dne 8. srpna 1910, č. 149 ř. z., o drahách nižšího řádu, zák. čl. XXXI/1880, o drahách místních, ve znění zák. čl. IV/1888, bez újmy práva výkupu, jak bylo pro stát založeno těmito zákony,

zákon ze dne 16. června 1892, č. 41 čes. z. z., jakož i § 7 zákona ze dne 16. května 1895, č. 54 mor. z. z., a § 7 zákona ze dne 3. června 1895, č. 45 slez. z. z., stran užívání veřejných silnic a cest ke zřizování drah,

zák. čl. XVII/1914, o železničním služebním řádě,

zákon ze dne 8. února 1921, č. 59 Sb. z. a n., kterým se mění ustanovení § 24, odst. 2 zákona ze dne 18. února 1878, č. 30 ř. z., o sestavení seznamů znalců v řízení týkajícím se vyvlastnění k účelům vystavění a provozování železnic,

vládní nařízení ze dne 20. dubna 1934, č. 79 Sb. z. a n., o úpravě některých poměrů veřejných hlavních a místních drah státních a drah státem spravovaných k veřejným pozemním komunikacím.

(3) Dokud nebude vydána úprava vládním nařízením podle tohoto zákona (§ 206, po případě zmocnění udělená na jiných místech), nebo jiná úprava všeobecné povahy předvídaná tímto zákonem, užije se při provádění tohoto zákona dosavadních předpisů, které upravují příslušné předměty, se změnami,

které vyplývají z ustanovení tohoto zákona a postupně vydávaných prováděcích předpisů. Než bude vydáno vládní nařízení podle § 32, odst. 1, věty třetí, jest orgánem, jemuž je svěřeno hájení odpovídajícího veřejného zájmu, zástupce příslušného úřadu, který je k místnímu šetření vyslán podle dosavadních předpisů.

(4) Odkazují-li jiné předpisy na některé předpisy, které se zrušují, nastupují na místo zrušených předpisů příslušná ustanovení tohoto zákona, po případě prováděcích předpisů. To platí obdobně i o upraveném znění zákona č. 30/1878 ř. z.; na místo § 42 dosavadního znění zákona č. 30/1878 tu nastupují §§ 7 až 9 tohoto (železničního) zákona.

§ 210.

(1) Nedotčeny zůstávají:

1. zákon ze dne 27. června 1919, č. 373 Sb. z. a n., o doplnění sítě železniční stavbou drah místních, avšak bez újmy ustanovení § 162, odst. 1 tohoto (železničního) zákona, a zákon ze dne 22. prosince 1920, č. 690 Sb. z. a n., o převzetí soukromých železnic do správy státní;

2. zákonná ustanovení, která upravují platové poměry zaměstnanců územní samosprávy;

3. zákonná ustanovení, která ukládají železničním podnikům některé povinnosti ve prospěch státní finanční správy;

4. ustanovení zákona ze dne 20. března 1919, č. 175 Sb. z. a n., o zřízení a působnosti nejvyššího účetního kontrolního úřadu;

5. předpisy, podle nichž je železniční podnik povinen, dříve než vydá služební řád (jeho změnu), jednati s výborem důvěrníků;

6. ustanovení § 13, odst. 4 a 5 zákona ze dne 11. června 1901, č. 66 ř. z., o stavbě vodních drah a provedení úpravy řek;

7. ustanovení zákona o obraně státu.

(2) Jde-li o svazky územní samosprávy, zůstávají v platnosti též zákonná ustanovení o výkonu dozoru na tyto svazky, jejich orgány a zaměstnance.

§ 211.

(1) Ve veřejnoprávním úrazovém pojištění zaměstnanců železničních podniků (za součást takových podniků se pokládají i jejich pomocné a vedlejší závody, zahrnující v to také odvětví dopravy motorovými vozidly) se zvyšují sazby důchodů takto:

Důchody	Dosavadní sazby	Zvýšené sazby
zraněných a úhrnu pozůstalých	dvě třetiny	75%
pozůstalých	20%	30%
	15%	17.5%
	ročního pracovního výdělku	

(2) Pro pojištění uvedené v odstavci 1 platí v celém území státu ustanovení § 7, odst. 5 zák. č. 1/1888 ř. z., ve znění zákona č. 363/1917 ř. z., a ustanovení čl. VII, odst. 1 a 2 zák. č. 168/1894 ř. z.

(3) Důchody úrazového zaopatření zaměstnanců železničních podniků (§ 4 zák. č. 1/1888 ř. z., ve znění čl. III zák. č. 207/1919 Sb. z. a n.) nesmějí být nižší než důchody úrazového pojištění zvýšené podle odstavce 1 a 2.

(4) Za železniční podnik ve smyslu odstavců 1 a 3 se nepokládá dráha, která je toliko součástí jiného podniku.

(5) Zvýšení podle odstavců 1 až 3 se týká jenom úrazů, které se přihodí ode dne účinnosti tohoto paragrafu (§ 213, odst. 4).

§ 212.

(1) Dráhy, které byly podle dosavadních předpisů pokládány za dráhy hlavní, místní (vedlejší) nebo drobné, posuzují se jako dráhy hlavní, vedlejší (místní) nebo drobné podle tohoto zákona.

(2) Vznikne-li pochybnost, jakou povahu měla dráha před účinností tohoto zákona, rozhodne železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany, přihlížeje k významu a výkonnosti dráhy.

(3) Jde-li o dráhu místní zřízenou podle zák. čl. XXXI/1880 a zák. čl. IV/1888, o drahách místních, může železniční správní úřad v dohodě s ministerstvem národní obrany prohlásiti takovou dráhu, přihlížeje k jejímu významu a výkonnosti, za dráhu drobnou ve smyslu tohoto zákona, a to do 6 měsíců od jeho účinnosti.

(4) Rozhodnutí železničního správního úřadu podle odstavce 2 a 3 bude uveřejněno ve Sbírce zákonů a nařízení jako vyhláška ministra, jemuž přísluší dozor na dráhy.

(5) Obsahují-li jiné předpisy nedotčené tímto zákonem některá ustanovení o drahách soukromých, platí tato ustanovení pro dráhy nestátní (soukromé) podle tohoto zákona.

§ 213.

(1) Zákon nabude účinnosti 30 dnů po vyhlášení, ač nevyplývá-li něco jiného z ustanovení odstavců 2 až 4.

(2) Nebude-li do 30 dnů po vyhlášení zákona vydáno prováděcí nařízení k §§ 187 a 188, nabudou

a) ustanovení §§ 1 až 116, 123 až 138, 140 až 194,

b) příslušné zmocnění pro úpravu vládním nařízením udělené v části šesté,

c) ustanovení části sedmé, pokud věcně souvisí s předpisy uvedenými za písm. a), účinnosti teprve současně s prováděcím nařízením k §§ 187 a 188.

(3) Nabudou-li vzhledem k předchozímu odstavci ustanovení §§ 117 až 122 a 139 dříve účinnosti, užije se § 124, odst. 4, §§ 127 až 133, § 142, odst. 1, §§ 143 a 144, § 189, odst. 2 pro účel ustanovení §§ 117 až 122 a 139 tak, jako by nabýly účinnosti současně s těmito ustanoveními. To platí i pro užití těchto ustanovení podle §§ 145, 159, 167 a 183.

(4) Ustanovení § 209, odst. 2, jímž se zrušují předpisy úrazového pojištění a zaopatření, přiznávající zaměstnancům dráhy nebo jejich pozůstalým vyšší úrazový důchod, jakož i ustanovení § 211 nabudou účinnosti 1. ledna roku následujícího po vyhlášení zákona. Až do tohoto dne užije se pro nároky na vyšší úrazové důchody, dotčené v dovolaném ustanovení § 209, odst. 2, zákonů č. 27/1869 a č. 147/1902 ř. z.

(5) Předpisy zákona platí i pro pokračování v řízení ve věcech již projednávaných. Jestliže pravoplatným vyvlastňovacím nálezelem byla stanovena pro horní dílo bezpečnostní opatření ve prospěch dráhy, sluší tento nálezeť pokládati za opatření úřadu podle § 59, odst. 1 a §§ 60 a 61.

§ 214.

P r o v e d e n í z á k o n a .

Zákon provede ministr železnic v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Dr. Hodža v. r.

Bechyně v. r.

Příloha

podle části čtvrté (§ 195) železničního zákona, obsahující upravené znění zákona ze dne 18. února 1878, č. 30 ř. z., o vyvlastnění k účelům vybudování a provozu drah.

Zákon ze dne 18. února 1878, č. 30 ř. z., o vyvlastnění k účelům vybudování a provozu drah, v upraveném znění podle § 195 železničního zákona.

§ 1.

Železničnímu podniku, kterému byla udělena koncese k vybudování a provozu dráhy (§§ 10 a 174 železničního zákona) nebo jehož obecná prospěšnost byla uznána železničním správním úřadem (§ 124 železničního zákona), přísluší výkon vyvlastňovacího práva v plném rozsahu, přípustném podle § 365 obč. zák.

I. Předmět a rozsah vyvlastnění.

§ 2.

(1) Vyvlastňovací právo může být k účelům trvalého nebo zatímního vyvlastnění vykonáno jenom potud, pokud je to nutné k vybudování a provozu dráhy.

(2) Toto právo zahrnuje v sobě zejména právo žádati:

1. aby byly postoupeny pozemky,
2. aby byly přenechány prameny a jiné soukromé vody,
3. aby byly zřízeny služebnosti a jiná věcná práva na nemovitých věcech, jakož i aby byla postoupena, omezena nebo zrušena uvedená věcná práva a také taková práva, jejichž výkon je vázán určitým místem,
4. aby byla trpěna opatření, která omezují výkon vlastnického nebo jiného práva na pozemku.

(3) Vyvlastňovací právo může být vykonáno také na příslušenství předmětu vyvlastnění.

§ 3.

(1) Je-li tu předpoklad podle § 2, může být trvalé nebo zatímní postoupení pozemků žádáno potud, pokud je toho potřebí k vybudování dráhy a stanic, k zřízení budov na dráze a na stanicích v souvislosti s potřebami provozu dráhy nebo pokud je toho potřebí k jiným dílům, jejichž vybudování náleží železničnímu podniku, dále k uložení zemních hmot

a rumu, pokud je potřebí při stavbě je odstraniti, a konečně k získání potřebných hmot násypových, kamení a šterku.

(2) Právo žádati, aby byl postoupen nějaký pozemek k zatímnímu užívání, se nevztahuje na budovy, na obytné prostory, ani na takové pozemky, o nichž lze předvídati, že jejich podstata by se zamýšleným užíváním změnila podstatně a trvale.

(3) Vlastník pozemku přenechaného k zatímnímu užívání je oprávněn žádati, aby železniční podnik koupil pozemek, jestliže užívání trvá déle než 6 měsíců po zahájení provozu, po případě déle než 2 roky, byl-li pozemek postoupen k užívání teprve po zahájení provozu.

II. Předmět a rozsah odškodnění.

§ 4.

(1) Železniční podnik je povinen dáti vyvlastněnému za veškeré majetkové újmy, které mu byly způsobeny vyvlastněním, náhradu odpovídající odškodnění podle § 365 obč. zák.

(2) Za vyvlastněného sluší pokládati toho, jemuž náleží předmět vyvlastnění, nebo toho, jemuž na předmětu vyvlastnění náleží věcné právo spojené s vlastnictvím jiného předmětu.

§ 5.

Zjišťuje-li se odškodnění, nutno míti zřeni také k újmám, které vyvlastněním utrpí uživatelé, poživatelé a nájemci a které má nahraditi vyvlastněný, a to potud, pokud náhrada, kterou třeba dáti za předmět vyvlastnění, nemá sloužiti k uspokojení odškodňovacích nároků příslušejících vůči vyvlastněnému.

§ 6.

Jestliže se vyvlastňuje toliko část pozemkového majetku, třeba při určení odškodnění míti zření nejen k ceně pozemku, jenž má být postoupen, ale také k tomu, oč se zmenší cena zbývajících částí pozemkového majetku.

§ 7.

(1) Zjišťuje-li se odškodnění, nebud' přihlíženo k okolnostem, o nichž je jasné, že byly způsobeny v úmyslu, aby se jich užilo jako základu pro zvýšení nároků na odškodnění.

(2) K ceně zvláštní záliby, potom k zvýšení ceny, které nastane u předmětu vyvlastnění ve spojitosti s vybudováním dráhy, se při výpočtu odškodnění nehledí.

§ 8.

(1) Odškodnění buď zaplacenó hotově. To se stane při trvalém vyvlastnění zaplacením jistiny, při zatímním vyvlastnění placením důchodu.

(2) Má-li však zatímní vyvlastnění v zápětí zmenšení ceny, k němuž nebylo hleděno při stanovení důchodu, buď za ně poskytnuta náhrada zaplacením jistiny, jakmile skončí zatímní vyvlastnění.

§ 9.

(1) Nemůže-li býti jistina, kterou třeba zaplatiti, zjištěna úplně z té příčiny, že újma, která má býti odhadnuta, nedá se napřed stanoviti, je každá strana oprávněna žádati, v přiměřených časových obdobích aspoň jednoročních, aby bylo stanoveno odškodnění náležející za újmy, které se staly zatím patrnými.

(2) Jakmile uplynou 3 roky, počítané ode dne výkonu trvalého vyvlastnění, po případě jakmile skončí zatímní vyvlastnění, může se žádati, aby byla s konečnou platností stanovena jistina, která má býti zaplacená.

§ 10.

(1) Železniční podnik je povinen na žádost toho, jenž je oprávněn žádati odškodnění, složit jistotu za všechna odškodnění, která má dáti po výkonu vyvlastnění (§§ 8, 9).

(2) Na státu nemůže se žádati, aby složil jistotu.

(3) Požádá-li o to některá strana, ustanoví soud příslušný k určení odškodnění způsob a výši jistoty, která má býti složena, a to po slyšení obou stran. Soud může před rozhodnutím slyšeti znalce.

(4) Otázku, zda jistota stačí, posoudí soud podle volného uvážení.

III. Vyvlastňovací řízení.

A. Jak se určuje předmět a rozsah vyvlastnění.

§ 11.

Předmět a rozsah vyvlastnění se určuje na základě skutkových okolností, k nimž sluší při tom hleděti, a se zřetlem k výsledku komisionálních šetření, která jsou konána, aby byl přezkoumán podrobný projekt znázorňující vybudování dráhy (politická pochůzka).

§ 12.

(1) Železniční podnik předloží úřadu, pří-

slušnému k vydání stavebního povolení pro stavbu dráhy nebo pro stavbu na dráze, vedle podrobného projektu pozemkové výkupní plány a seznamy žádaných pozemků i práv, oboje sestavené odděleně podle katastrálních území.

(2) V těchto seznamech sluší uvéstí okresní soudy, v jejichž obvodu jsou obce položeny, a všechna katastrální čísla a plošné výměry parcel, u nichž má nastati vyvlastnění, jakož i žádané plochy.

(3) Úřad označený v odstavci 1 podrobí tento projekt předběžnému zkoumání a nařídí, pokládá-li jej za způsobilý k provedení, politickou pochůzku dráhy.

§ 13.

(1) Politickou pochůzku podle § 12, odst. 3 provádí zpravidla komise povoláná prováděti politickou pochůzku v řízení předcházejícím před vydáním stavebního povolení pro příslušnou stavbu dráhy nebo stavbu na dráze.

(2) Jinak provádí politickou pochůzku komise, skládající se ze zástupce zemského úřadu, jenž komisi vede, ze zástupce úřadu příslušného k vydání stavebního povolení pro stavbu dráhy nebo pro stavbu na dráze a ze zástupce okresního úřadu. Železničnímu správnímu úřadu zůstává vyhrazeno, aby komisi přiměřeně zesílil, žádá-li toho příslušný veřejný zájem.

(3) K politické pochůzce sluší pozvati železniční podnik a starosty obcí, jichž se dráha dotýká.

§ 14.

(1) Než se vyhlásí politická pochůzka, musí železniční podnik předložití zemskému úřadu seznam jmen a bydliště vyvlastněných (§ 4), po případě jejich zástupců, a to pro každé katastrální území. Jsou-li pozemky, které mají býti vyvlastněny, zapsány v pozemkové knize, třeba v seznamu uvéstí také knihovní vložky.

(2) Tento seznam, jakož i pozemkové výkupní plány a seznamy, které mají býti předloženy podle § 12, musí býti veřejně vyloženy v příslušných obcích po dobu aspoň 15 dní, dříve než se koná politická pochůzka.

(3) Zároveň buď v oznámení, které třeba vyvěsiti v obci a vyhlásiti způsobem v místě obvyklým, označeno, v kterém místě a počínaje kterým dnem může každý nahlédnouti do vyložených písemností, jakož i buď označena lhůta, v níž každý zúčastněný může u okresního úřadu vznéstí ústně nebo písemně námítky proti žádanému vyvlastnění.

(4) Určení času, obsažená v těchto oznámeních, třeba uvést v obecnou známost ediktem s označením katastrálních území dotčených zamýšlenou stavbou. Tento edikt buď jednou uveřejněn v zemském věstníku pro příslušnou zemi.

§ 15.

(1) Den, kdy pravděpodobně začne v obci šetření, ustanoví vedoucí komise a buď vyhlášen způsobem v místě obvyklým. Mezi tímto vyhlášením a počátkem šetření musí uplynouti aspoň 8 dnů.

(2) Kdož podal včas námitky u okresního úřadu, buďte pozváni ke komisi zvláště.

(3) Každý zúčastněný má na vůli, aby se dostavil k šetření a vznesl námitky proti žádanému vyvlastnění.

(4) K námitkám, které by byly vzneseny, když šetření v obci se skončí, se nehledí.

§ 16.

(1) Vedoucí komise se má podle možnosti přičiníti, aby se strany dohodly.

(2) Vezme-li se žádost za vyvlastnění zpět, anebo prohlásí-li vyvlastněný, že je ochoten povolití žádané vyvlastnění, buď to poznamenáno v protokolu, jenž se vede o jednání.

(3) Vždy však sluší vyšetřiti poměry závažné pro rozhodnutí o žádaném vyvlastnění a do protokolu pojmouti výsledky šetření s uvedením, jakých základů bylo užito.

(4) Při těchto šetřeních nelze připustiti jednání o odškodnění, které má býti poskytnuto z příčiny vyvlastnění.

(5) Vztahuje-li se šetření na více katastrálních území, sluší je uzavřít pro každé katastrální území a předložiti zemskému úřadu.

§ 17.

(1) Když zemský úřad přezkoumá předložené mu spisy, určí předmět a rozsah vyvlastnění tím, že vydá jeden nebo více vyvlastňovacích nálezů. Malé odchylky ve výměře, které se zjistí po přesném zaměření v přírodě, nezpůsobují potřebu nového vyvlastňovacího nálezu.

(2) Závisí-li rozhodnutí na vyřízení některé otázky, kterou přísluší řešiti úřadu vykonávajícímu veřejnou železniční správu, buď rozhodnutí odloženo, až tento úřad oznámí konečně platné vyřízení návrhu komise.

§ 18.

(1) Nálezy vyvlastňovací buďte dodány že-

lezničnímu podniku a vyvlastněným, po případě osobám, o nichž je úřadu známo, že na ně přešlo právo, které má býti vyvlastněno.

(2) Vyvlastňovacímu nálezu mohou odvoláním odporovati jenom ti vyvlastnění, kteří vznesli včas námitky proti vyvlastnění, jejich právní nástupci (§§ 14, 15) nebo železniční podnik potud, pokud nález nevyhověl žádosti, kterou učinila strana podávající odvolání.

(3) O odvolání rozhodne ministerstvo vnitra v dohodě se železničním správním úřadem a jinými ministerstvy, jejichž okruh působnosti je dotčen věcí, která má býti řešena.

(4) O tom, který předmět a v jakém rozsahu má býti vyvlastněn, je nepřipustný pořad práva.

§ 19.

Když nález vyvlastňovací nabude moci práva, jsou osoby, vůči nimž je vyvlastnění účinné, povinny se zdržeti jakékoli změny na předmětu vyvlastněném kromě té, kterou přináší s sebou pokračování v řádném hospodářství, ač nebylo-li ovšem umluveno něco jiného, nebo nejde-li o opatření potřebná k zachování předmětu vyvlastnění a neodkladná.

§ 20.

(1) Je-li pozemek, který je předmětem vyvlastnění, zapsán v pozemkové knize, má zemský úřad příslušný k rozhodování v první stolici, jakmile vyvlastňovací nález nabude moci práva, požádati knihovní soud o poznámku vyvlastnění a zašle mu doklady potřebné k zjištění pozemku; ony doklady vyžádá, je-li toho třeba, od železničního podniku.

(2) Knihovní soud zapíše poznámku v příslušné knihovní vložce.

(3) Tato poznámka má účinek, že nikdo, kdo se domůže následujícího zápisu, se nemůže odvolávati na to, že o vyvlastnění nevěděl.

§ 21.

(1) Projeví-li se potřeba, aby mimo politikou pochůzku se konalo oddělené nebo dodatečné jednání k určení předmětu, jenž má býti trvale nebo zatím vyvlastněn, ať železniční podnik podá žádost u okresního úřadu, v jehož obvodu tento předmět leží, označe zároveň předmět vyvlastnění i vyvlastněného, předlože pomůcky k zjištění předmětu a uveda důvody potřeby.

(2) Okresní úřad nařídí projednání a přibere k němu obě strany.

(3) Co se týká dalšího řízení, užíje se §§ 16 až 20.

§ 22.

(1) Od řízení směřujícího k určení předmětu a rozsahu vyvlastnění může být upuštěno, jestliže nastala v této věci dohoda mezi železničním podnikem a vlastníkem.

(2) Na žádost železničního podniku zapíše knihovní soud poznámku vyvlastnění (§ 20).

B. J a k s e z j i š ť u j e o d š k o d n ě n í.

§ 23.

(1) Odškodnění, které třeba dáti z příčiny vyvlastnění, určí soud, ač nestanoví-li je dovolená dohoda mezi železničním podnikem a vyvlastněným.

(2) Za dovolenou se pokládá taková dohoda jenom tehdy, když není třetích osob, jimž by příslušel nárok na uspokojení z odškodnění vzhledem k jejich věcným právům, anebo když takové třetí osoby vyslovily souhlas s dohodou ve veřejné nebo legalisované listině.

(3) Není potřebí, aby souhlas byl vysloven, když běží o částečné postoupení knihovního tělesa a zástava zachová, třebaže bylo usku- tečněno postoupení, zákonnou jistotu odpovídající § 1374 obč. zák., a když jiná věcná práva nemohou býti zřejmě ohrožena na své jistotě.

(4) Požádá-li o to strana, je knihovní soud povolán vydati potvrzení, že je tu náležitá jistota, když se o tom přesvědčí vykonaným šetřením.

§ 24.

(1) Soud určí odškodnění na žádost železničního podniku; ale i vyvlastněný je oprávněn za to žádati, nepodá-li železniční podnik tuto žádost do roka potom, co vyvlastňovací nález nabude moci práva.

(2) Určení odškodnění přísluší okresnímu soudu, v jehož obvodu má býti uskutečněno vyvlastnění.

(3) K žádosti za takové určení třeba přiložit vyvlastňovací nález neb osvědčení o dohodě ve smyslu § 22 a doklady potřebné k zjištění předmětu vyvlastnění.

(4) Žádost může býti učiněna v jednom podání stran všech předmětů vyvlastnění, vyskytujících se v katastrálním území.

§ 25.

(1) Soud vyšetří podle zásad řízení nespo-

ného poměry rozhodné pro stanovení odškodnění na místě samém a přiběře jednoho nebo, žádají-li toho zvláštní okolnosti, dva znalce.

(2) Soud vybere znalce ze seznamu, jež sestaví a vyhlásí vrchní soud v dohodě se zemským úřadem. Seznamy se sestavují a vyhláší vždy každý pátý rok; v období 5 let budte seznamy, projeví-li se toho nutnost, jen opraveny nebo doplněny; takové opravy a doplňky musejí býti vyhlášeny.

(3) Strany mohou vznéstí námitky proti způsobilosti znalců, dokud nezačne šetření. K takovým námitkám třeba hleděti z moci úřední, jestliže se soudu zdají býti hodnověrnými.

§ 26.

(1) Soudce vybídne znalce, aby podali, prohlédnouce předmět vyvlastnění, své dobré zdání o odškodnění, které třeba dáti.

(2) Každý znalec je povinen udati jak skutkové okolnosti, o něž se opírá dobré zdání, tak ostatní základy svého ocenění.

(3) V těch případech, kdy se vyvlastňuje část pozemkového majetku, mají znalci obzvláště uvéstí odděleně výpočet sumy, kterou třeba dáti jako náhradu za zmenšení ceny zbývajících částí pozemkového majetku.

(4) Má-li odškodnění, které třeba dáti vyvlastněným, zahrnouti v sobě také náhradu za újmy, které postihnou třetí osoby, jejichž nároky se neuspokojují z náhrady za vyvlastněný pozemek (§ 5), sluší sumu připadající na uspokojení takových újem označiti zvláště.

(5) Vznikne-li spor ve věci skutkových okolností, buď vydáno, žádá-li toho některá strana, na základě každého sporného předpokladu zvláštní dobré zdání o odškodnění, které třeba dáti.

§ 27.

Žádají-li toho obě strany, může určení odškodnění býti rozšířeno na objekty, které nejsou předmětem vyvlastňovacího nálezu nebo dohody ve smyslu § 22; obě strany tu musejí souhlasiti s tím, aby tyto objekty byly vyvlastněny.

§ 28.

Má-li železniční podnik za to, že tím, že by vybuřoval, aniž je k tomu jinak povinen, to neb ono dílo, by se podstatně zmenšil nárok na odškodnění, může si vyhraditi volbu mezi několika způsoby vybudování tohoto díla a žádati, aby odškodnění bylo stanoveno, hledíc

ke každému jím označenému způsobu vybudování.

§ 29.

Vznese-li vyvlastněný nějaký požadavek, neb učiní-li železniční podnik některou nabídku, má to vedoucí protokolovati; dále má pojmuti do protokolu dobré zdání znalců, skutkové okolnosti a základy, na nichž je založeno, jakož i případné připomínky a námitky stran.

§ 30.

(1) Dohodnou-li se železniční podnik a vyvlastněný o odškodnění, které třeba dáti, buď tato dohoda, lze-li ji pokládati za dohodu dovolenou podle § 23, pojata do protokolu.

(2) Nevyhovuje-li dohoda ustanovení § 23, možno ji zapsati do protokolu jenom tehdy, když smluvená částka není menší než částka, kterou označí znalci, anebo než průměr jimi označených částek, vyskytne-li se různost v dobrých zdáních.

(3) Dohoda, která byla zapsána do protokolu se zachováním předcházejících ustanovení, má účinek soudního narovnání.

§ 31.

(1) Neuskuteční-li se narovnání, rozhodne soud, jaké odškodnění má býti dáno; zároveň určí, je-li tu předpoklad označený v § 26, odst. 4, částku, která připadá na náhradu újem třetích osob.

(2) Toto rozhodnutí může býti vzato v odpor toliko rekursem.

(3) Lhůta k rekursu je 15 dnů.

(4) Rekurs třeba podati ve dvou vyhotoveních. Jedno vyhotovení buď dodáno odpůrci stěžovatele, jenž může v době 15 dnů podati vyjádření. Jakmile toto vyjádření dojde, po případě nadarmo uplyne uvedená 15 denní lhůta, buďte spisy z moci úřední předloženy vrchnímu soudu.

(5) Předcházející ustanovení platí též, bere-li se v odpor rozhodnutí vrchního soudu.

(6) Uplatňovati pořadem práva nároky, o nichž bylo rozhodnuto v řízení, které upravuje tento zákon k účelům určení odškodnění, je nepřipustné.

§ 32.

(1) Domnívá-li se strana, že skutkové okolnosti, k nimž sluší hleděti při určení odškodnění, nebyly úplně nebo správně vyličený při šetření konaném podle § 25, může požádati,

než uplyne lhůta ustavená pro rekurs proti rozhodnutí soudu o odškodnění, soud, který šetření nařídil, aby bylo vykonáno ohledání.

(2) Žádosti buď vyhověno, jsou-li v ní přesně označeny skutečnosti neb skutkové stavy, které mají býti zjištěny.

(3) Nařizuje a prováděje ohledání, řídí se soud předpisy, jak prováděti důkazy na věcnou paměť.

(4) Podá-li se žádost do 8 dnů po dodání rozhodnutí, které stanoví odškodnění, může soud na žádost uložití držiteli předmětu, jenž má býti ohledán, aby se až do skončení ohledání zdržel jakékoli změny, která by ohledání ztížila.

(5) Rekurs proti nařízení, aby ohledání bylo provedeno, nebo proti příkazu podle předcházejícího odstavce nemá odkladacího účinku.

§ 33.

(1) Užije-li železniční podnik práva vyhrazeného mu v § 28, podle něhož může žádati vybudování díla na několikery způsob, rozhodne soud o odškodnění se zřetlem ke každému navrženému způsobu vybudování a ponechá železničnímu podniku volnost volby. Jestliže železniční podnik do 3 měsíců potom, co mu bylo dodáno rozhodnutí, neprohlásí u soudu, že se rozhoduje pro ten neb onen způsob vybudování, může vyvlastněný žádati, aby proti železničnímu podniku platila domněnka, že se rozhodl pro ten způsob vybudování, vzhledem k němuž bylo určeno nejvyšší odškodnění.

(2) Na žádost strany vysloví soud výsledek volby usnesením, uveď zároveň odškodnění, které má býti dáno.

§ 34.

(1) Jestliže soudem určené odškodnění záleží v jistíně, nutno je dáti před výkonem vyvlastnění, ač nedává-li se dodatečně podle ustanovení § 9.

(2) Zaplatí-li železniční podnik jistinu, kterou třeba dáti jako odškodnění, po uplynutí více než 15 dnů, co bylo sjednáno narovnání nebo co bylo dodáno soudní rozhodnutí, které určuje odškodnění, je povinen zaplatiti zákonné úroky z prodlení ode dne, kdy se stalo narovnání nebo kdy bylo dodáno pravoplatné rozhodnutí. Jestliže však železniční podnik užil práva vyhrazeného mu v § 28, je na každý způsob zavázán, aby zaplatil úroky z prodlení ode dne, kdy mu bylo dodáno rozhodnutí, které stanoví odškodnění s výhradou volby.

§ 35.

(1) Sumu odškodnění je plniti, pokud z ní mají býti uspokojeny nároky třetích osob z jejich práv věcných, složením k soudu i tehdy, nejde-li o případy § 1425 obč. zák. Složení k soudu není nutné, prokáže-li se způsobem vyhovujícím § 23, že jistota věcných práv, která přísluší těmto třetím osobám, je zachována přes uskutečněné vyvlastnění.

(2) Nároky uvedených třetích osob se uspokojují podle předpisů o rozvrhu nejvyššího podání při nucené dražbě. Skutečnost, že odškodnění bylo složeno, buď z moci úřední poznamenána ve veřejné knize, jde-li o předmět zapsaný v takové knize.

(3) Tato poznámka má stejné účinky jako poznámka o vykonané nucené dražbě.

IV. Výkon vyvlastnění.

Práva a povinnosti železničního podniku a vyvlastněného.

§ 36.

(1) Nucený výkon vyvlastnění, které bylo stanoveno pravoplatným rozhodnutím nebo dohodou sjednanou podle §§ 22 a 27, přísluší okresnímu úřadu.

(2) Nucený výkon buď povolen na žádost železničního podniku, prokáže-li, že splnil povinnosti stran dání nebo zajištění odškodnění, pokud tyto povinnosti bylo třeba splniti před vyvlastněním.

(3) Výkonu vyvlastnění není na překážku, že předmět vyvlastnění přešel od osoby, proti níž bylo zavedeno vyvlastnění, na osobu třetí, anebo že nastaly jiné právní změny týkající se tohoto předmětu.

(4) Nucený výkon nemůže býti zdržen ani okolností, že rozhodnutí, určující odškodnění nebo stanovící jistotu, kterou třeba dáti, bylo vzato v odpor rekusem.

§ 37.

Nedá-li železniční podnik odškodnění, určené rozhodnutím soudu nebo narovnáním, anebo nedá-li jistotu, určenou soudem, a to do 15 dnů potom, co bylo učiněno narovnání nebo co soudní rozhodnutí nabylo moci práva, může vyvlastněný přiměti železniční podnik, aby dal odškodnění a úroky z prodlení, nebo složil jistotu, vedení exekuce podle předpisů řízení sporného.

§ 38.

(1) Dokud vyvlastnění není vykonáno, anebo dokud nenastane určení odškodnění narovnáním nebo soudním rozhodnutím, je oprávněn železniční podnik v době jednoho roku potom, co vyvlastňovací nález nabyt moci práva, vyvlastněný však po uplynutí této doby, požádati zemský úřad, který vyvlastňovací nález vydal, za zrušení tohoto nálezu.

(2) Tohoto práva nemůže užiti strana, která již požádala soud za určení odškodnění.

(3) Žádosti za zrušení vyvlastňovacího nálezu třeba vyhověti, jsou-li splněny podmínky stanovené v předcházejících odstavcích.

(4) Rozhodnutí zemského úřadu mohou obě strany vzíti v odpor odvoláním. Ustanovení § 18, odst. 3 platí i pro toto odvolání. Jakmile rozhodnutí nabude moci práva, dá zemský úřad podnět knihovnímu soudu, aby vymazal knihovní poznámku o vyvlastňovacím nálezu učiněnou podle § 20.

§ 39.

(1) Železniční podnik musí nahraditi škodu, která vzejde z toho, že nedal vykonati vyvlastnění.

(2) Co se týká náhrady této škody, možno nastoupiti na železniční podnik pořadem práva.

V. Řízení za mimořádných poměrů.

§ 40.

Žádá-li naléhavý veřejný zájem, aby se vyvlastnění k účelům železničním stalo co nejdříve (na př. z té příčiny, že je nutné napravit nebo zameziti provozní poruchy, že je třeba obnoviti bezpečnost provozu, nebo že toho vyžadují zřetele obrany státu), může býti užito — bez újmy toho, jak rozhodne úřad příslušný k vydání stavebního povolení pro stavbu dráhy nebo pro stavbu na dráze o opatření trvalé povahy — následujících předpisů o zkráceném řízení.

§ 41.

(1) Žádost za zavedení jednání k určení předmětu a rozsahu vyvlastnění buď podána zemskému úřadu, při čemž buď dbáno předpisu § 21.

(2) Zemský úřad ustanoví vedoucího jednání, jenž přibere k jednání strany a vydá neprodleně po ukončení jednání vyvlastňovací nález.